

Arvet till framtiden

Argument mot den globala uppvärmningen

www.rikareliv.info

Arvet till framtiden

Rikare Liv – Civilisation, Paul Lindberg 2010 ©

Arvet till framtiden

Vad ska vi lämna efter oss för världs- och naturarv? Frågan har sin realitet i vår tid. Människan med sin förträffliga teknik har kommit långt i utvecklingen. Men det gnisslar i maskineriet.

Vad grundar sig det hela på, då alla tvingas arbeta allt hårdare, trots de tekniska framgångarna, och sedan bara konsumera allt det man inte alltid behöver. Under 1900-talet föddes rörelserna för människorätten, och rätten att få äta sig mätt, med ett bra boende och ett meningsfullare liv.

Det meningsfulla övergick i behovet av mera, och därefter uppkom behovet av ännu mera – långt utöver det som varken gör lyckligare eller friskare. Men därefter kom den demokratiska diktaturens krav på ytterligare arbetsinsatser, i numera slavliknande förhållanden. Arbeta och köp mer! Detta är innehållet i världsordningens maktideologi.

Livsstilsidealerna är påtvingade och leder till natur- och miljökris, men också ett orimligt utnyttjande av människor. Och allt grundar sig på Mammons industrialism som leder till den globala uppvärmningen.

I denna skrift, 180 sidor, har vi samlat en del artiklar som publicerats i kulturtidskriften **Rikare Liv – Civilisation** under några år. Artiklarna är argument mot den fasansfulla ansvarslöshet, som det finansiella och politiska etablissemanget bedriver, och som leder rakt fram mot en miljökatastrof.

Paul Lindberg

Ny livsstil för överlevnad

En liten del av världens människor har under kort tid i historien lagt grunden för den nu växande miljökatastrofen. Ingenting av betydelse har ännu gjorts i praktisk handling för att förändra livsstilen bland den rika världen – trots alla tidigare varningar.

Humanoptimism och Mamons pessimism. Alternativoptimister anklagades tidigare för att vara pessimister av okunniga människor. Men de konstruktiva alternativen, för en hållbar utveckling, har ju visat sig vara realistiskt och utvecklingsbart. Och de verkliga optimisterna har ju också varit redo till förändringar för ett rikare liv och för ett välfärdssamhälle för *alla* människor.

De sanna glädjedödarna är väl ändå de som inte tar ansvar för framtidens generationer och för världens folk!

Den stora pessimismen. Problemen i världen av idag är den pessimistiska hållningen för en ny och hållbarare livsstil.

Den nuvarande livsstilen handlar många gånger om enbart ytlig brackighet, och om ett prestigefyllt pryl- och statusägande, som den enda sanna lyckan i livet. Fenomenet har förklarats av beteendeforskningen sedan lång tid tillbaka. Det handlar mycket om småborgerliga drömmar om att förgylla livet genom att härma den konsumistiska överklassens bedövande verklighetsflykt, men dessa efterblivna ideal kan alla klara sig utan.

Konsumtion till döds. Ideologiskt handlar det om egoism och girighet som drivkraften för världsordningens ekonomiska upprätthållande – med marknaden, eller Mamon, som saliggörande och allenarådande. Men denna världsordning faller på eget grepp, och drar med alla andra, om inte en reell förändring sker i det närmaste – det vill säga NU! Det kanske redan är försent, vem vet?

Kärnkraft förvärrar. En världsomfattande utbyggnad av kärnkraft skulle förvärra spänningarna i världen. Ökningen av säkerhetsrisker skulle kunna leda till nya motsättningar och med totalitära säkerhetslösningar, vilket leder till demokrati- och moralupplösning.

Kärnkraft skulle även skapa ytterligare miljöproblem av betydligt större omfattning än i dag – inte bara koldioxidutsläppen. Och detta på grund av ökad rovdrift av naturresurser i en misshushållning, som inte på något sätt ger människor en bättre levnadsstandard.

Ny livsstil och ny livsanda. När livet står på spel för tredje världens klimatdrabbade människor, och världens kommande generationer, så är försvaret av "konsumism", som livsstilsideal en åkomma som handlar om egoistisk omognad, något som liknar asocial infantilism.

Det tycks inte finnas några genvägar eller möjligheter för ett behållande av den nuvarande livsstilen. En ny livsstil är alltså helt nödvändigt, men som grundas på demokrati, jämlikhet och gemenskap. Alla måste hjälpa till med detta!

Att frenetiskt vilja behålla livsstilsidealerna är ett förräderi både mot Tredje världen och framtida generationer.

Paul Lindberg

Senast uppdaterad 2007-08-27

Ärkebiskopen och globala miljöhoten

Hopp för en framtid

Ärkebiskopen Anders Wejryd lovar ett uthålligt engagemang i klimatfrågan. Svenska kyrkan ska fungera påtryckare och hålla ögonen öppna på händelseutvecklingen. Han menar att alla nu är överens om nödvändigheten av förändringar.

När det verkligen gäller, exempelvis uppoffringar i våra dagliga liv, då behövs påtryckningar och motivation för en hållbar utveckling. Det handlar om att Jordens nästkommande generationer ska få arva en värld för framtiden. Initiativet är mycket föredömligt och hur nödvändigt som helst.

Svenska kyrkans initiativ kan leda till en kyrkornas front för livet, och i förlängningen söka förening med världens religioner för samma sak. Kraftfulla och idoga påtryckningar kan vara den hjälp människorna mest behöver för att bromsa en miljökatastrof. Alla måste göra sitt bästa. Kyrkorna skulle här kunna hitta sin meningsfullaste betydelse någonsin för alla människornas skull.

Niklas Ekdal (chefredaktör DN) uttryckte på ledarsidan för en tid sedan, att människan ofta stått inför stora problem och kriser men alltid klarat av dem. Lite kaxigt kanske, med tanke på hundraårsperiodens grandiosa masskrig och förintelser med över hundra miljoner döda fram till idag. Men ändå, det Niklas Ekdal säger gäller säkert med bästa vilja, och med en positiv attityd för att vi ska klara av det hela.

Förutsättningarna för att "vi ska klara av det" hänger på om vi verkligen går till verket i tid. Och i så fall att vi går till verket i överkant, hellre än i underkant – för marginalernas skull. Det gäller även att gå till verket med ett föredömligt handlande inför mindre ansvarsfulla nationer som våndas med handlingsförlamning. Förändringarna borde gälla de grundläggande och praktiska orsakerna som lett till denna situation i världen. Det är den nuvarande livsstilen som måste ändras i grunden!

Vid larmrapporternas början, visade media stor handlingskraft och informerade om tidernas värsta hot. Ytterst lite raljerande om "domedagsprofeter" eller "negativister" och "glädjedödare", i stället kom sakkunskapen fram genom pålästa vetenskapsjournalister.

Traditionella ideologiska motsättningar och ovilja till förändringar av livsstil-

sideal kan emellertid bli gruset i maskineriet, om inte nya attityder skapas för en god pragmatism.

Miljörörelsens kunskaper kan vara ledande motvikt och väga tungt i relationerna mellan national- och företags-ekonomiska intressen.

Ett helt nytt samhällstänkande som grundas på en ny och nödvändig livsstil och en ny livsanda, borde kunna formuleras, med bibehållen respekt för de ideologiska variationerna och den parlamentarism som redan finns. Men, utan stora förändringar kommer vi aldrig undan. Och tiden står inte still, det kan komma att bli försent!

ministrarna Reinfeldt och Blair utlovade med stor föredömlighet, när de bjöd över EU-kravens begränsningar av koldioxidutsläppen. Sverige och Storbritannien erbjöd att minska med 30 procent istället för EU-kravens 20 procent. Denna föredömlighet och generositet är berömligt och förpliktigande, men också rättvist eftersom dessa två nationer tillhör de länder som varit några av de stora miljöbovarna under lång tid, per capita räknat.

Paul Lindberg

Senast uppdaterad 2007-08-27

För 25 år sedan kom varningen om en planet i kris

Vårt hotade hem

Rolf Edberg, författare och samhällsdebattör, sammanställde för tjugofem år sedan en antologi om en planet i kris. Boken "Vårt hotade hem" (Bra böcker, 1982) är i sann mening äkta profetisk.

En rad av tidens svenska forskare och samhällsvetare, med stor kunskap och insikt om både människor och människors beteenden, bidrog med verklig kunskap, och med avsikten att varna oss för vår egen livsfarliga livsstil.

Nu hjälpte inte varningen. Politiker och marknadens aktörer ville inte höra talas om sådana obekväma sanningar. Dessa sanningar skulle bara förstöra livsstilsidealerna, det vill säga, det som kom att utgöra vår tids konsumism till döds. Och idag går fortfarande livsstilsidealerna före överlevnadens intressen. Nedanstående text är utdrag helt från boken Vårt hotade hem från år 1982.

"Besättningen på rymdskeppet Jorden befann sig uppenbart i myteri mot universums ordning."

Ed Mitchell, Apollo 14, astronaut

Hur förvaltar vi vårt hem i rymden? Under de senaste korta ögonblicken i jordens historia har människans egen förmering, en otyglad teknologi, misshandlingen med klotets resurser, föroreningarna av livsmiljön och fingrandet på det totala ödeläggelsevapnet har lett fram till en situation som inte kan jämföras med någonting tidigare. Jorden har blivit en planet i kris!

Länge handlade vi aningslöst. Vi visste för lite om följderna av vår hantering. De senaste decennierna (fram till 1982) har emellertid givit oss en ny medvetenhet om de hot vi själva skapat mot vårt hem. Varningsropen har ökat i styrka, nya globala organ har satts upp för att tackla problemen.

Allt som i nuet kan tyckas tyngande samlar sig till slut, som **Rolf Edberg** framhåller i bokens epilög, till en förkrossande enkel fråga:

Hur ska den jord se ut som vi lämnar till våra efterkommande?

Planetariskt självmord. I boken Vårt hotade hem bidrog tolv forskare och samhällsvetare. Erkänt betydelsefulla människor i samtiden.

Den dåvarande FN-ambassadören **Alva Myrdal**, varnade för ett "planetariskt självmord":

"Framtidens generationer kommer att få läsa i historieböckerna – om det

finns några – att mot slutet av tjugonde århundradet greps människorna av en oförklarlig lust att målmedvetet arbeta på att förstöra denna vår planet”

Professor **Nils I. Meyer**: ”Olja och naturgas har snart eldats upp, det stora valborgsmässobålet har brunnit ner. Hur ska vi kunna mjuklanda i nya energisystem om vi inte planerar i tid?”

Professor **Anders Rapp**: ”Jord förskingras, öknar sprider sig, människans försörjning hotas. Endast i samarbete med naturen kan jordens bördighet bevaras.”

Fil.dr. **Malin Falkenmark**: ”Vattnet bestämmer på olika sätt livets kvaliteter. Samhällets fortbestånd beror på hur vi förvaltar våra vattentillgångar.”

Fil.dr. **Rolf Edberg**: ”Ett mord på regnskogen kan bli största tragedin i livets historia – den gömmer möjligheter som kan bli avgörande för framtidens människor.”

Professor **Olav Gjærevoll**: ”De ekologiska resurserna bildar grunden för våra möjligheter till ett rikt liv. Modern resursförvaltning måste bygga på ekologiska principer.”

Pol. Mag. **Lennart Daléus**: ”Det störda kretsloppet. Att strö jordens tillgångar som föroreningar över världen verkar oklokt. Det är ändå vad vi håller på med.”

Författaren **Björn Berglund**: ”Revorna i väven. Mänsklighetens fortbestånd hotas av utarmningen i välfärdens centrum. Ska förnyelsen komma från de avlägsna stränderna, de djupa skogarna, de fattiga gränstrakterna?”

Lars Bondestam, Karl-Erik Eriksson och Britta Jungen: ”De globala klyftorna. Målet vi måste sträva mot: en mänskligare och mera solidarisk värld, grundad på självtillit.”

Professor **Georg Henrik von Wright**: ”Människan, naturen och tekniken. Att spå undergång är inte fruktbart. Att hoppas undgå ett hot utan att göra något är dåraktigt. Skall vår ängslan bli en visdomskälla?”

Ovanstående innehåll utdrag ur boken Vårt hotade hem

Och av jordens naturresurser blir resultaten i slutändan bara sopor, i människans tappning. Vi har rusat över mållinjen, och ser början till nedräkningen med en accelererande förstörelse av livsbetingelserna. Det är ett mord på kommande generationer och redan drabbade miljöoffer.

Nu är det viktigt att alla, helt solidariskt hjälper dagens ungdom att kraftfullt reagera, och ge dem allt stöd som står i vår makt! Om vi aldrig förr tagit ansvar för varandra, är det dags att göra det nu! Plikten kallar – en värld för alla!

Paul Lindberg

Stoppa Förbifart Stockholm!

***Mänskligheten står inför en ödesfråga – global uppvärmning!
Detta trots att problematiken inte alls har varit okänd, utan
tvärtom en fråga miljörelsen och forskare varnat om i decen-
nier. Makthavarnas ansvarslöshet fortsätter med dödande pro-
jekt bara för den nuvarande livsstilens bevarande.***

Förbifart Stockholm är ett sådant destruktivt mastodontprojekt, ett alltför stort motorvägskomplex, med gigantiska kostnader – som visat sig vara betydligt kostsammare än vad som tidigare offentliggjorts, enligt SvD.

Projektet som sådant har som mål att underlätta och förbättra framkomligheten för bilismen, som på grund av sådana åtgärder får problemen att växa i en katastrofal omfattning. Och ju mer motorvägar som byggs, desto fler bilar – den onda cirkeln. Detta är inte några överord!

Bilismen omhuldas med hur mycket anslag och resurser som helst. Samtidigt som omsorgskostnader bantas i samma takt. Lobbyverksamheten för bilismen är i sig en mycket stor verksamhet, som ofta motsätter sig förändringar av livsstilsideal. Och några miljöbilar finns inte – trots reklamen!

Bilen i sig är på grund av rovdriften av naturresurserna och processtillverkningen en av industrialismens värstingar i sin omfattning. Detta gäller oavsett ett framtida miljöanpassat bränsle eller inte. Andra argument är bara illusionistisk propaganda för bilismens bevarande.

Resurser för bilismens utveckling tas idag från det som istället skulle behövas för kollektivtrafikens utveckling. Stockholms trängselskatt är exempel på ovanstående – detta trots kollektivtrafikens ekonomiska fördelar totalt sett, och per capita är skillnaden oerhört stor till kollektivtrafikens fördel.

Motorvägarnas utnyttjande av mark överträffar också kollektivtrafikens markanspråk. En utveckling av kollektivtrafik går ofta i befintlig infrastruktur, men som byggs ut, och kan öka i intensitet och kapacitet.

Inför den tidigare kärnkraftsomröstningen, för kärnkraftens vara eller inte vara, publicerade ingenjörernas tidning **Ny Teknik**, en serie vetenskapliga artiklar om faran inför framtiden, på grund av misshushållningen och misshandeln av planeten Jorden.

Ny Teknik beskrev då den globala uppvärmningen, och dess följder exakt så som nu visar sig ske i sin katastrofala inledning. Till en viss punkt kommer

golfströmmen att kunna ändra riktning på grund av smältvattnet från glaciärerna, vilket kan leda till en ny istid. Grönlands inlandsis kom till under bara tio år, enligt Ny Teknik, och som idag kan bekräftas av forskningen.

Hela scenariot av det som beskrevs för tjugofem år sedan, visar sig nu ta sin början som en skrämmande verklighet. Artiklarna i Ny Teknik beskrevs sakligt av en vetenskaplig forskning, på samma sätt som forskarna kan avläsa miljöns händelseutveckling av idag. Och det är inte mycket som görs från makt-havarnas sida för att ändra människornas livsstil.

Politikerna sviker när de inte går i täten för den nödvändiga förändringen av livsstil. Tidigare VD: n för Volvo, **P. G. Gyllenhammar** har övergett bilbranschen och startat tillverkning av vindkraftverk av mycket stor omfattning. Det är ett bra bevis att industrin kan omformas av viljestarka och föredömliga människor från näringslivet.

Paul Lindberg

Senast uppdaterat 2007-09-10

Tjugo miljoner klimatflyktingar

Skadestånd till klimatoffren

Den rika världen är orsak till miljöförändringen, som nu skördar offer runt om i världen, enligt klimatforskning . Detta slår FN-organen WFP fast av dess chef Josette Sheeran (FN:s livsmedelsorgan), och FAO:s chef Jacques Diouf (FN:s jordbruksorgan).

För närvarande finns omkring 20 miljoner klimatflyktingar, som ständigt ökar i antal. De är till största delen offer på grund av klimatförändringar. Än så länge drabbas inte den rika världen. Medan de som drabbas är på grund av den rika världens livsstil.

Hungerkriser på grund av förändrade och turbulenta vädersystem hotar redan fattiga och hårt drabbade länder. Afrikas skördar har förstörts under de senaste skördeperioderna, på grund av de värsta oväder på mannaminne. Vilket har sina orsaker direkt relaterade till den nu växande klimatförändringen. Är det inte torka så är det översvämningar i stor turbulens.

Hela afrika drabbas hårt och måste få ett prioriterat hjälparbete för att långsiktigt kunna överleva.

Klimatflyktingar har vi redan sett från tv-nyheter, exempelvis båtflyktingar på väg mot Kanarieöarna. Det gäller att göra klart att dessa flyktingar är orsakat av den rika världens livsstil. Det slår klimatforskningen fast.

Sverige måste ta sitt ansvar och höja katastrofhjälpen, men också den långsiktiga hjälpen.

Påtryckningar för att tvinga politiker att ta detta ansvar är därför nödvändigt.

Här räcker inte någon fattig en procent av BNP; det fordras betydligt mer för att Sverige ska kunna göra rätt för sig.

FN-organen är mycket bekymrade över förändringarna av klimatet, vilket försvårar alla åtgärder för en hållbar framförhållningsstrategi. FN meddelar att omkring tjugo länder i Afrika är drabbade av svåraste oväder, som helt slagit ut kapaciteten till försörjning för dessa länder på lång sikt. Dessa länder hade tidigare varit goda jordbruksproducenter, men nu slagits ut totalt.

Det är nu väldigt svårt för planering av åtgärdsprogram på grund av skadornas omfattning.

Paul Lindberg

Senast uppdaterad 2007-10-16

Klimat och överlevnad

Ärkebiskopen Anders Wejryd kräver att regeringen tar sitt fulla ansvar för kommande generationer, och menar att regeringen övervältrar miljöproblemen och bördan på kommande generationer.

Kritiken kommer med ett inlägg i DN, undertecknat av fyra insiktsfulla organisationer. Förutom **Anders Wejryd** är det **Svante Axelsson**, generalsekreterare Naturskyddsföreningen, **Alexander Gabelic**, ordförande Svenska FN-förbundet, samt **Ulf Bengtsson**, ordförande Sveriges Ingenjörer.

Det är tydligt att många människor ännu inte kommit till insikt om situationens allvar. Det värsta är att regeringsansvariga inte heller kommit till insikt och tagit sitt fulla ansvar. Eller lotsas de att de inte förstår?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt** brukar ofta i brydsamma situationer svara med att de inte gick till val på den, eller den frågan, och så vidare. Detta verkar vara uttryck för handlingsförlamning och ett kraftlöst schackrande med framtiden – framtiden som nu står på spel för kommande generationer.

Det frågan nu gäller är: kampen för livet, eller livsstilens bevarande till döds. Detta scenario är knappast några överdrifter, tyvärr! Klimatoffren ökar ständigt!

Problemen ökar i takt med tiden, och tiden står inte längre till vårt förfogande. Handlingen gäller att klimatutvecklingen accelererar betydligt snabbare än vad forskarna tidigare kommit fram till. Och detta är ingen skrämselfpropaganda för att påskynda utvecklingen. Detta är verkligheten i dag!

I de fyras uttalande heter det bland annat:

”Vi förenas av en vilja att Sveriges regering ska visa ledarskap och sätta ribban så högt att vi inte återigen försöker lösa problemet genom att lägga hemläxan i barnens knä. Vi kommer genom våra organisationer att utbilda och skapa opinion för att alla individer och aktörer tar krafttag för att minska utsläppen av växthusgaser.

Denna kraftfulla föredömlighet borde kunna hjälpa andra mera vankelmöda länder. Uttalandet fortsätter:

”Vi vill nu lansera ett helt nytt sätt att se på den svenska klimatstrategin. Vi vill att Sverige sätter upp dubbla klimatmål. Först ett mål för hur mycket utsläppen av svenska växthusgaser ska minska till 2020 och sedan ett för Sveriges internationella insatser för att minska utsläppen i utvecklingsländerna.”

Det är helt avgörande att vi agerar nu, ju längre vi dröjer desto dyrare och

svårare blir det framöver, och de verkningsfulla insatserna måste därför göras nu:

“För att vända klimatutvecklingen behövs såväl etiska som solidariska förtecken som är tydliga. Världssamfundet har ett gemensamt uppdrag och mål, att befria kommande släkten från krigets och fattigdomens gissel. En viktig utgångspunkt är för oss därför att den svenska klimatpolitiken måste utgå ifrån ett globalt rättviseperspektiv.”

Strävan efter bättre levnadsvillkor har varit motorn till den ekonomiska och industriella utvecklingen runt om i världen. Men rikedom har utvecklats med olika förtecken: överkonsumtion och ett arbetsutnyttjande i människornas svett – många gånger till skada för mänskligheten, har det visat sig.

Vi måste lära oss skilja på rikedom och **Rikedom!** Denna urskiljning kan betyda välstånd eller undergång för kommande generationer!

För att klara framtiden måste vi bli mera medvetna om vikten av en **ny livsstil och en ny livsanda** som gynnar **alla** människor på ett rättvist och jämlikt sätt.

Framtidsstrategin måste formuleras nu, och kan inte vara avhängig till en ideologisk vilja som grundas på ohållbara livsstilsideal, vilket drabbar alla andra människor.

Olika särintressen måste samordnas och underställas en gemensam strategi för trygghet och rättvisa för kommande generationer – i civilisationens och humanitetens namn! Fram till dess kan ansvarsfulla människor vara föredömliga påtryckare, som oupphörligt trycker på – om och om igen!

Kommentarer till inlägget i DN

Paul Lindberg

Senast uppdaterad 2007-10-16

Energisituationen hösten 2007

Moder Jords tidevarv

Jag bor i Göta Älvdalen. Där pågår för närvarande ett stort anläggningsarbete där man på den trånga älvkanten skall bygga både dubbelspår för järnvägen och motorväg. Man fäller de flesta träden och mina tankar går till Påskön.

Överallt ser man en frustande aptit hos exploatering, som om dagens samhälle och livsstil skulle fortsätta i årtionden framåt.

Jag är övertygad om att när motorvägen är klar om några år kommer vi inte att behöva den, dessvärre hade alla dessa ton med dieselolja kunnat användas på ett bättre sätt – till att förbereda oss för en annan tid som väntar alldeles runt hörnet.

Vi producerar just nu så mycket olja som planeten förmår och alldeles, alldeles strax kommer oljeutvinningen att börja minska, för att sedan aldrig öka igen. Detta blir slutet för en lång era i mänsklighetens historia och början för en ny.

Vi har levt i det som legendariske chefen **Alfred Sloan** vid General Motors en gång kallade "givandets" tidevarv och vandrar nu in i "tagandets" tidevarv. Detta kommer troligen att bli mer omvälvande än någon av oss kan föreställa sig.

I en tidigare artikel "Etanolen, oljan och tiden" visade jag att alternativa energislag sannolikt inte kan understödja det samhälle vi har byggt upp, av och för fossil energi. T o m metallframställning och användning av metaller kanske inte är möjlig på samma sätt som nu under "tagandets" tidevarv? Både vatten- och vindkraftverk, liksom solpaneler och etanolfabriker kanske inte går att bygga utan fossila bränslen? Allt fler börjar inse att orealistiska förväntningar har knutits till etanol och andra biobränslen.

"De visa" kan man kalla en skara personer i det svenska samhället som tidigare ofta varit i ledande befattningar samt är väl insatta i olje- och energifrågan och som idag försöker tänka ut vilka förändringar som den nya tidsåldern kommer att föra med sig. De flesta av dessa tycks överens om att det i huvudsak blir ett i djupaste mening ändrat socialt beteende - ändrad livsstil - som vi skall räkna med och förbereda oss för. De flesta av "De Visa" är pensionärer och har inget företag, politisk roll, myndighetsansvar eller forskningspengar att ta hänsyn till. Endast ögon på sina barnbarn.

Många ute i samhället väntar dock att nya uppfinningar samt tekniska genombrott och landvinningar skall ge oss en ersättning för de fossila bränslena. Men hela vår tekniska kunskap och ingenjörskonst vilar på just fossila bränslen, tyvärr är vi här än så länge hemmablinda. "De visa" menar att den största och farligaste villfarelsen är att vi förnekar naturlagarna. Det gäller i första hand förnekelsen av termodynamikens två huvudsatser.

1. Vi kan inte uppfinna eller tillverka ny energi. Vi kan endast omvandla redan befintlig energi till en annan form. Att tro något annat påminner om alkemisternas strävanden under medeltiden - att göra guld av järn.

2. Energi liksom all ordning i universum förlorar oavbrutet kvalitet. Ordningen tilltar oavbrutet, skillnader utjämnas. Bergstoppar blir lägre och kanaler fylls igen. Tak genombryts förr eller senare av vatten och flaggstänger faller omkull. Även den fantastiska ordningen i människokroppen kommer en dag att gå samma öde till mötes.

Den energi, som finns ordnad i bensin eller i form av elström, slutar förr eller senare som värme. Men även om värmen finns kvar i en panna på spisen, har den snart spridit ut sig i rummet och senare genom väggar till utsidan av huset. Alla kilowattimmarna eller kilokalorierna finns kvar, men är nu utspridda och omöjliga att använda till något vettigt. Eftersom energibegreppet inte anger om energin har hög kvalitet eller låg, så har man infört begreppet *exergi*. Energi med hög kvalitet har också hög exergi, medan samma mängd energi i form av utspridd värme har låg exergi.

Detta, att alla processer i universum oundvikligen går från högre till lägre ordning, kallas på fackspråk: "Entropin ökar oavbrutet". Denna andra huvudsats kallas också entropilagen.

Det bästa sättet att möta "tagandets" tidevarv är att inlemma *entropilagen* i sin världsbild. Den största faran inför mötet med den kommande nya tidsåldern är sannolikt den kollektiva förnekelsen av entropilagen, något som finns som en central kärna i vår kultur och som berövar oss förmågan att handla klokt när detta som bäst kommer att behövas.

När jag ser bilder på jorden från satelliter, och ser hur hela städer, tätortsområden och trafikleder på natten är upplysta av i huvudsak fossil energi genom jordens 800 miljoner bilar, då ser jag framför mig den flämtande lågan från ett stearinljus som snart brunnit ut. Etanol från vete och majs i en hunglande värld?

Ökande oljepriser och krigssituationen i Mellersta Östern under den gångna hösten understryker att vi närmar oss den nya tidsåldern.

Nedan redovisas en rad uppgifter som beskriver närheten till det nya. Det

är inte med glädje jag skriver denna text, men detta budskap måste få spridning. Vi bör inte längre förneka vad som komma skall.

Gunnar Lindgren

Uppdaterad 2007-11-04

Alan Greenspan:

Oil The Prime Motive For Iraq War

Alan Greenspan, America's elder statesman of finance, has shaken the White House by declaring that the prime motive for the war in Iraq was oil.

In his long-awaited memoir, to be published tomorrow, Greenspan, a Republican whose 18-year tenure as head of the US Federal Reserve was widely admired, will also deliver a stinging critique of President George W. Bush's economic policies.

However, it is his view on the motive for the 2003 Iraq invasion that is likely to provoke the most controversy. "I am saddened that it is politically inconvenient to acknowledge what everyone knows: the Iraq war is largely about oil," he says.

Greenspan, 81, is understood to believe that Saddam Hussein posed a threat to the security of oil supplies in the Middle East.

Britain and America have always insisted the war had nothing to do with oil. Bush said the aim was to disarm Iraq of weapons of mass destruction and end Saddam's support for terrorism.

Alan Greenspan var chef för amerikanska riksbanken (US Federal Reserve) och överlevde 5 presidenter. Greenspan har länge ansetts vara en av de mest trovärdiga rösterna i USA

Klimatfrågan är en rättvisefråga som i högsta grad angår kristna

Klimatet är kyrkans ansvar

Kyrkorna ställer upp och tar ledningen för livet! Vi är många som gläds för de nödvändiga krafttag som nu tagit sin början! Utan en omfattande kraftsamling och ledning har kommande generationer knappast någon chans till en civiliserad existens. Nu krävs det en ny livsstil och en ny livsanda för livet!

Klimatet förändras på grund av att vi använder fossila bränslen. Som konsekvens har atmosfärens innehåll av växthusgaser hamnat i obalans och jorden blir varmare. Världens samlade klimatforskare har i år konstaterat att förändringarna sker snabbare än vad man tidigare trott, och att effekterna kommer att bli än mer dramatiska.

Vi får ständigt nya bilder av översvämningar, torka och stormar – naturkatastrofer som är ett resultat av ett förändrat klimat. I Sverige ser vi redan effekter i fjällen, men hårdast slår det mot våra bröder och systrar i de fattiga länderna.

Hot mot säkerheten. Klimathotet är också ett hot mot människors säkerhet och precis som när det gäller andra stora säkerhetshot är det de fattiga som är mest sårbara och drabbas hårdast.

Afrika hotas av ökad vattenbrist, torka och naturkatastrofer trots att kontinenten bara står för tre-fyra procent av världens utsläpp av växthusgaser. Att en stor del av världens fattiga lider under bördan av ett förändrat klimat beror i stor utsträckning på den livsföring vi i väst valt. Klimatfrågan är en rättvisefråga som i högsta grad angår oss som kristna och vi måste inse att vi lever i ett ömsesidigt beroende.

Finns hopp? Det finns hopp. Det går att förhindra de värsta effekterna. Enligt FN:s klimatpanel behöver vi minska utsläppen av växthusgaserna rejält och snabbt. Den tekniska utvecklingen gör en sådan minskning möjlig. Men det som krävs för att vi verkligen ska nå målet är politisk vilja och folkligt engagemang där vi också vågar se att vi behöver ändra vår livsstil för att bidra till att utsläppen av växthusgaser minskar. De kommande 10-15 åren är helt avgörande om vi ska kunna stoppa de allvarligaste förändringarna.

Kyrkornas globala vecka har i år temat Skapelsefeber och vi fokuserar på klimatfrågan. Det kristna budskapet om etik, livsstil och vår möjlighet att förändra världen är i det här sammanhanget ytterst relevant.

Ingen hållbar livsstil. I dag är det uppenbart att den västerländska livsstilen

inte är hållbar, varken ekonomiskt, socialt eller miljömässigt. Det som kan bli avgörande för framtiden är vår kapacitet att ställa om till en mer varsam livshållning, med större hänsyn till skapelsen och det mänskliga livet. Men för att klara en sådan omställning behöver vi bearbeta frågor om global överlevnad och centrala andliga och existentiella frågor.

Vi som kyrkor och kyrkorelaterade organisationer har stora förutsättningar att ta oss an denna samtids stora utmaning och bli en avgörande resurs i samhällets strävan efter en mer hållbar och rättvis utveckling.

Samtidigt måste vi också utmana oss själva till konkret handling för att minska vår egen klimatpåverkan och våra utsläpp. Det kan betyda att vi ser över församlingens värmesystem, köper kravmärkt, sopsorterar och samåker till kyrkans möten. Med andra ord att vi gör klimatfrågan till en del av kyrkans liv. Vi bör också kräva av politiker att de prioriterar strukturförändringar som gör det lättare för oss att göra nödvändiga val.

Vi vill prioritera skapelsen och våra medmänniskor. Vi vill ändra vårt sätt att leva och ta vårt ansvar. Vi kommer att göra det vi kan för att nå ut i samhället och för att minska kyrkornas utsläpp. Vi kommer också att kräva ett ansvarstagande från våra politiker. Att vara kyrka och kristen är att vara innesluten i Guds hopp och längtan om en hel värld. Att i tider av vanmakt och sorg över världens tillstånd få tro att livet ändå segrar över döden.

Anders Wejryd

Ärkebiskop, *Ordförande Sveriges Kristna Råd*

Sven-Bernhard Fast

Generalsekreterare, *Sveriges Kristna Råd*

Eva-Christina Nilsson

Generalsekreterare, *Svenska Missionsrådet*

Bo Forsberg

Generalsekreterare, *Diakonia*

Maud Andersson

Biståndssekreterare, *PMU Interlife*

Anna Åkerlund

Generalsekreterare, *Kristna Fredsrörelsen*

Gunnar Weman

Ordförande, *Stiftelsen Kyrkornas U-fond, ärkebiskop em.*

Peter Brune

Direktor, *Liv och Fredsinstitutet*

Uppdaterad 2007-11-27

Ja, då var det jul igen...

... nästan precis som vanligt. Julhandeln väntas slå rekord i år igen och julstressen visar inga tecken på avmattning. Möjligtvis är det något som börjar skava i det svenska folkhemmet. Insikten börjar så sakta ta form att vår nuvarande livsstil är ohållbar. Fler och fler börjar också ta konsekvenserna av de nya fakta som vetenskapssamhället producerar vilket är mycket hoppningivande. Men, det finns mycket att göra och mycket är ogjort. Det är bara att kavla upp ärmarna.

1. Varför bör vi ändra livsstil? Vi kan söka svaren och leta tecken på många håll. Självklart inom miljöområdet med klimathotet galopperande i vår utvecklingsmodells bakhasor Ett annat ställe är hos forskarna som studerar "lyckans ekonomi" eller "individens välbefinnande". En del av denna forskning handlar om sambanden mellan inkomster och lycka.

Daniel Lind, ekonom på TCO och forskare, beskriver i en debattartikel i Ekonomisk Debatt om denna förhållandevis nya forskningsgren inom national-ekonomin.

Det finns flera saker som är värda att noteras. Till exempel att i länder med lågt BNP-värde ger tillväxten ett positivt utslag på "lyckoindex". För länder med högt BNP-värde ger tillväxt däremot ingen eller mindre utslag på lyckoindex. Dock existerar det länder där det råder materiell fattigdom men där det genomsnittliga värdet på välfärdsindex ändå är högt. Det motsatta sambandet råder dock ej, dvs. länder med hög BNP och lågt värde på välfärd.

Eftersom det är den rika världen som förbrukar mest resurser, släpper ut flest ton koldioxid per person osv. finns därför en ny öppning till en global fördelningspolitik utifrån en några annorlunda utgångspunkter. Det är bara att sätta igång.

2. Fakta är inte nog! I en essä av framlidne **William Bernbach**, en av 1900-talets mest kreativa reklamänniskor och copywriter, med titeln "Facts are not enough" i en bilaga till Brindfors årsredovisning (1983) diskuteras hur man kan påverka människans olika val.

Bernbach menar att fakta nog är bra men för att verkligen påverka människan måste man hitta en annan nivå där man väcker känslor och får människor att känna något. Då går allt fortare. Manipulation? Tja, alla uppgifter, data, fakta, bilder, figurer, beskrivningar eller vad man nu använder för att påverka människor att tycka, eller göra saker, kan ju ses som "övertalning" eller "manipulation".

Många av de krig som för närvarande pågår, och som uppmärksammas för sin omänsklighet, har ofta haft bilden som det viktigaste vapnet vid avslöjandet. Då kan vi se, känna och kanske förstå det outhärdliga i den aktuella situationen och till slut gå till handling.

Bilder kan ju också ses som ett slags "fakta" eftersom dom avbildar en situation, ett sammanhang eller en kontext långt utöver det aktuella motivet. Bilder sätter också igång fantasi och kreativt tänkande, motstånd och handling.

Kanske var det USA:s förre vicepresident, **Al Gore**, och hans bilder och diagram som verkligen förde upp klimatfrågan till rätt höjd. Jag menar, det fanns ju en massa fakta innan som pekade åt samma håll.

Frågan är om det är andra orättvisor och hot som kan "bilsättas" på ett effektivt sätt och därmed flytta värderingar och handlandet till nya horisonter.

3. Värdegrunden. Island är det land i världen som enligt en omfattande undersökning är det mest förändringsbenägna. Värderingar styr ofta hur vi beter oss respektive vilka attityder vi har. Vi kan till och med säga att våra värderingar bestämmer vår livsstil.

Trots att de flesta mest utvecklade länder i världen blir allt mer sekulariserade ökar kristendomen i världen. Förklaringen är att västvärldens befolkning minskar relativt sett (och för vissa länder även i absoluta tal) och att andra kristna länders befolkningar ökar i snabb takt.

Frågan är vad vi talar om när vi talar om "värdegrunden". Är det kristen etik eller är det något annat. Inte minst i skolans värld har man talat om värdegrundens betydelse och diskussionerna har ofta handlat om gemensamma etiska grundvalar.

Frågan är om vi som nation har en gemensam värdegrund eller inte, och om det är viktigt. För vår överlevnad kan grundläggande värderingar mycket väl bli ett ännu hetare ämne än i dag. Men, vi kanske hellre ska tala om demokrati, solidaritet, rättvisa, rättsäkerhet, rättrådighet och liknande begrepp istället eftersom dessa begrepp har en större tyngd, pregnans och riktning. En tanke bara.

4. Från predikstolen. I en kyrka nära mig kunde man på första advent höra följande uttalande direkt från predikstolen:

"Vi lever i en livstid när det pågår en strid om vår livsstil. Ständigt nås vi av dubbla budskap och ideal. Den ena säger lugn och ro, eftertänksamhet, värna världens värden, natur, relationer och miljö. Den andra säger: häng med, prester, konsumera, upplev och maximera."

Var vi än vänder oss så finns dessa ideal, sida vid sida, i miljödebatt, i sy-

nen på globalitet, arbetsliv, relationer, ja kort sagt i allt.

Och många gånger tror jag att vi knyter ihop oss själva för att få tillvaron att gå ihop.

I dag är livet ett individuellt "projekt". Var och en är sin egen lyckas smed. Men trots att vi blivit alltmer sekulariserade finns ett grundläggande behov av ett "meningsskapande system". Detta system kan vara religiöst, men behöver inte vara det. Det har till exempel visat sig att patienter som har religiös tro har en grundtrygghet och en förtröstan som faktisk har en läkande verkan.

Vi vet ju att placeboeffekten är mycket effektiv, dvs. att tror vi på en medicin (eller sockerpiller) eller en behandling (ej bevisad men trevlig) så tenderar den att fungera.

Placebo verkar helt enkelt sätta igång våra egna läkande krafter. Frågan är vad som sätter igång våra idealgeneratorer. Visdom kommer med åren sägs det och frågan är om processen kan accelereras. Tyst kunskap kan enligt forskningen traderas och då borde ju också visdom kunna växa lite fortare.

5. En riktig man gör karriär. Att ta hand om barn, vara hemma och ägna sig åt det "lilla livet" är inte speciellt manligt. Möjligtvis framförs detta som något gott och eftersträvansvärt i olika medier, men i praktiken är det svårt att få det att gå ihop. Men saker och ting håller på att förändras.

I antologin "Män i rörelse – jämställdhet, förändring och social innovation i Norden" finns ett bidrag som handlar om män och karriärer av **Marie Nordberg**, fil.dr. i etnologi. Det inledande citatet från **Stephen Whitehead** är spännande; "New fathers are not born; they are made – a process that is aided or hindered by larger social, political and economic conditions."

Ja, vad är det egentligen som hindrar oss pappor och män att vara hemma mera med våra barn och utföra diverse hemsysslor och vara allmänt jämställda samtidigt som vi ska göra karriär, sikta på positioner, jobba heltid och övertid samt vara lojala och prestera mätbara resultat. Detta livspussel tecknas på ett mycket tankeväckande sätt av Marie Norberg.

I tidigare forskning har mannen setts som ett hinder för kvinnan, men detta synsätt har vilat på forskning som formades under 60- och 70-talet.

Norberg påtalar att förändringstendenser och likheter i mäns och kvinnors livssituationer sällan lyfts fram.

Att både män och kvinnor i vår tid ska vara närvarande och familjeinriktade och högpresterande och försörjare. Arbetslivets normer och hur det är organiserat har inte ändrats speciellt mycket. Hoten om att allt flyttar österut i vår globala tidsålder om vi inte ökar takten är reell. Datorer, distansarbete och IT har snarare skruvat upp alla förväntningar än omvänt.

I de nordiska välfärdsstaterna finns dock vissa rättigheter för småbarnsföräldrar som lättar lite på trycket, men kraven verkar snarare öka hela tiden. Svaret verkar vara en ny mansrörelse som genomlyser de välfärdsordningar som styr våra liv. Svaret verkar också vara en ny modell för världsutvecklingen som gräver djupare i moderniseringsmodellerna. Julklappstips med andra ord!

6. Solen går upp i öst. Den ungerske sociologen, professorn och chefen för Institute for Strategic Research **Csaba Varga**, konstaterar att den hållbara utvecklingen som världsmodell redan är ohållbar. Han driver tesen att den moderniseringsmodell som vi har i dag är hopplöst föråldrad och fastslår att vi redan är inne i en post-moderniseringsmodell-era.

Det intressanta är att han också är en av dem som faktiskt gör något konkret för utveckling på det lokala planet. Han och hans kollegor håller på med en rad intresseväckande projekt, lokala modellexperiment, som känns underbart befriande.

När han beskriver framtiden gör han det på ett intresseväckande sätt. Eller vad sägs om följande postulat: "Framtiden beror på vad enskilda människor och grupper "drömmer om" eller "INTE drömmer om". Nu är det så att Csaba Varga och hans kollegor låter drömmarna ta fysisk gestalt.

Ett av projekten är en ny typ av framtidsstad. Här är tänkt att man bland annat ska kunna få kropps-, själs- och andeläkning. Byn Bárudvarnok ligger vid ett naturskyddsområde och förutom kur- eller spaanläggningarna byggs en tematisk turistpark, e-turist centrum och andra fantasifulla skapelser utifrån en helt ny typ av samhällsplanering och postvetenskapligt tänkande.

Detta är bara ett av de projekt man arbetar med och frågan är när man kommer att läsa om denna grupp i svensk press.

7. Invecklad utveckling. När man tänker på EU mötet i mars 2000 i Lissabon och den plan som där beslutades, vilket säger att EU området före år 2010 ska vara världens mest konkurrenskraftiga ekonomi!

Ja, då tänker man på att EU-kommissionen 2005 skulle blåsa nytt liv i denna s.k. Lissabonstrategi, dvs. redan fem år efter det att planen fastslogs med pompa och ståt.

Sen tänker man på transportpolicyn från 2001 som lägger fast en tuff och spännande plan om hur EU området ska klara av sina interna transporter på ett hållbart sätt, och konstaterar att man några år senare reviderar denna plan eftersom man inser att den plan man hade från början, som var en mycket bra plan, inte kommer att kunna infrias.

Har då inte EU kommit någon vart eller är det bara lite tidsförskjutningar i planarbetet?

Det konstiga är att riktigt svåra frågor har en tendens att skjutas upp, revideras, omförhandlas osv. så att man till slut inte känner igen sig i utgångspunkten. Som EU medborgare blir man först förvirrad, sedan skeptisk för att till slut bli mycket kritisk. Vad håller dom på med nere i Bryssel egentligen?

När sedan EU sänder tillbaka lite av de pengar som vi sänt till Bryssel bifogar dom instruktioner och regler som är så krångliga att många företag, myndigheter och andra potentiella bidragsmottagare i vårt land avstår från att söka.

Det är inte bara invecklat utan det är också rörigt, och en stor del av handlingskraften på svensk sida går ut på att reda ut alla frågetecken i denna gigantiska skatteåterbäringsprocess.

Kanske är dessa procedurer en delförklaring till att allt tar sån tid och inget blir klart i tid om någonsin, hemska tanke.

Eftersom sju är ett heligt tal och glöggen ska värmas, julklappar inhandlas, hunden ska rastas sätter jag punkt här. Önskar ett gott men också ett nytt år till alla som orkat läsa denna text och hoppas att nästa år blir ett ännu bättre ett.

Ulf Svensson

Uppdaterad 2007-12-09

Ny livsstil och ny livsanda

Pengarna eller livet?

Ökad ekonomisk tillväxt i den rika världen är ett brott mot mänskligheten! Det framgår tydligt i den nuvarande världsekonomin. Grotesk och överdriven konsumtion leder nu till en omfattande katastrof för världens folk. Det som ser ut som ekonomiska framsteg blir i slutändan bara miljöförstöring.

Världen behöver inte sluta i en katastrof, om en annorlunda livsanda får fäste i det allmänna medvetandet. Mamon har nått sitt högsta stadium och drar nu med sig hela mänskligheten i ett stort fall! Detta är ett faktum!

För att kunna hindra den globala uppvärmningen och all miljöförstörelse, kan en reell lösning formuleras i termer av **rättvisa och fördelning!** En sådan utveckling grundas i så fall på **ny livsstil och ny livsanda!** Vi måste agera nu – annars blir det försent! Detta är ett faktum som en enig forskarkår upplyser oss om.

Den nuvarande rika världens livsstil grundas helt på Mamons destruktiva konsumism, och gällande som enda måttstock för välstånd, när det egentligen är **välfärd för alla** som behövs. Av den anledningen befinner sig mänskligheten inför ett val: pengarna eller livet!

Välstånd kan ses i analogi med ståndsmässig, välboren, materiell rikedom, och så vidare. Medan *välfärd* handlar om att färdas väl på livets resa, ett välmenande socialt och andligt begrepp. Välfärdssamhälle är just det godare och *Rikare* samhället i högre grad än välståndets materiella rikedomar. Men båda begreppen är betydelsefulla – om de kommer i harmoni och samklang.

Valet av livsstil i dag är avgörande för kommande generationer. Maktmäniskor i den rika världen är i största allmänhet egoistiska, småborgerliga och okunniga om medmänniskans behov, önsknningar och framtid!

Den enes frihet blir den andres ofrihet i denna världsordning! Livsstilens förändringsbarhet är avgörande för framtidens vara eller inte vara!

”Ekonomisk tillväxt” är honnörsordet från hela den rika världens politiska etablissemang. Tillväxtfundamentalism liknar en aningslös miljöterrorism. Ekonomisk tillväxt innebär ökad destruktiv konsumism, som nu leder till miljö kollaps. Alla vet nu om detta. Det är bara politikerna som behöver övertygas om tillståndets allvar och som måste ställa in sig i de ansvarsfullas led! Väl motiverade och överty-

gande regelverk måste komma till stånd.

Ny livsstil handlar mycket om beteendeförändringar: ökat miljömedvetande, ökad handlingsförmåga, ökad medkänsla för alla medmänniskor i hela världen; det gäller ökad upplysning kring ansvarslösa människor som totalt och medvetet struntar i kommande generationers överlevnadsmöjligheter.

Destruktiviteten kring alla typer av motorsport måste förändras. Framförallt måste var och en förändra sig själv för helheten och gemenskapens skull. För dessa nödvändiga förändringar finns det inte en massa tid till förfogande. Här kan alla enskilda och alla rättsmedvetna organisationer vara påtryckare, och medier går i spetsen för upplysning och trycker på för en kraftfullare lagstiftning. Det gäller att passa på medan vi fortfarande kan hindra en total katastrof! Agera nu, inte sedan!

Destruktiv konsumism är i grunden sammanfattningen av den nuvarande och ohållbara utvecklingen, som lett till apokalyptiska katastrofer för många miljoner människor redan i dag. Den globala handelns och varutransporternas omfattning; den globala bilismens katastrofala tillväxt, och resandets ökning sätter fart på de turbulenta väderleksförhållandena.

Trots eländesutvecklingen finns det mycket, mycket positiva möjligheter för att ordna upp detta scenario, och som faktiskt redan gått igång. Mängder av företag och organisationer med alternativa och miljöriktiga lösningar finns idag. I den andan förändras den alternativa och ändamålsenliga utveckling. Det handlar om ny livsstil och ny livsanda!

Vindkraftverk motarbetades från början, för prioriteringen av kärnkraft. Men nu visar sig vindkraft och solkraft vara miljöriktiga och effektiva energikällor.

Energihushållning blir säkert den allra värdefullaste källan till framkomlighet. Kärnkraft däremot, skulle förvärra miljösituationen, på grund av ökad tillgång av energikapacitet för ökad varuproduktion, och därmed den onda cirkeln av ökad konsumism, sopor och miljöförstöring!

Lösningarna kan vara av många slag. Det viktigaste är att förändra *medel-massans individualitet*, där var och en som kör sitt eget race, måste förändras för gemensamma lösningar. Att ta över åkerbruken för framställning av bio-bränslen, bara för livsstilens upprätthållande, ökar den nuvarande miljökatastrofala utvecklingen. Det finns helt enkelt ingen annan utväg än livsstilsförändring, allt annat är bedrägligt!

Privatbilismen i sin helhet måste avvecklas, även om nya ersättningsbränslen tas fram. Detta på grund av den världsomfattande ökningen av bilismen

totalt sett, med tillverkningsprocesser som i sig själv är lika förödande som själva bilism.

I livsstilsförändringen måste vi även sätta in demokratiinflytandet kontra den parlamentariska representativiteten. Den representativa parlamentarismen räcker inte alls till för att klara av den katastrof kommande generationer står inför. Bara av den anledningen att egoistisk konsumism inte ska få förstöra för kommande generationer.

”Den dunkla makten” över folks huvuden är ett mycket stort hinder för framkomligheten har det visat sig. Och denna makt måste genomskådas för att inte kunna stå i vägen för en livsstilsförändring i det stora hela.

Runt om i världen konstrueras alternativ kollektivtrafik av mycket hög kapacitet, och som helt kan ersätta bilism i storstadsregioner.

Ny livsanda handlar om alternativet till Mamons välde, som ersätts med det goda samhället. Arbete idag handlar mycket om meningslös tomhet, och hårt arbete som i slutänden många gånger resulterar i mängder av sopor och miljöförstöring, och mänsklig meningslöshet.

En ny livsanda utvecklas för meningsfullheten för själva livet i sig självt, och med arbete i mera civiliserade former. Arbete under högturbulent press hotar både meningsfullheten och hälsan, har det visat sig.

Grottekvaren, som skulle försvinna med det modernistiska politiska experimentet, blev bara ökad hänsynslöst utnyttjande av arbetskraft runt hela världen. En asocial och brottslig spekulationsekonomi fördärvar både människor och miljö, bara för att egoister tillåts spela med andras liv som insats, som i ett casinospel.

Det goda samhället kräver kortare arbetstid och meningsfullare fritid, med möjligheten för var och en att hitta sig själv, i sig själv! Att lära sig avstå från det man kan vara utan i materiella avseenden.

En ny livsanda handlar om ett livsdugligare liv. Bland annat om vällevnad genom valfrihet att arbeta mindre för den som vill. Hitta dig själv, i dig själv – för livet!

Paul Lindberg

Uppdaterad 2007 - 11 - 06

Energihushållning för de verkliga behoven

Livsnödvändig anpassning

“Vårt industriella samhälle är uppbyggt på lånad tid. Bokstavligen lånad tid. De enorma tidsrymder som naturen tagit på sig för att koncentrera biobränslen till fossila. Hur skall vi kunna ersätta de fossila bränslena utan att förlora energi?”

De flesta inser att oljesamhället går mot ett slut, även om det råder skilda meningar om hur snart bristen inträder. Det finns nu en spridd uppfattning att oljan kan ersättas med biobränslen, t ex etanol. Sedan antas nuvarande industrisamhälle och sociala beteenden kunna fortsätta, fast på ett uthålligt sätt.

Förutom att etanolen gör oss fria från oljan, så anses inte ett biobränsle bidra till växthuseffekten, då inga fossila lager sägs tas i anspråk. Men det finns en fundamental skillnad mellan etanol och olja, som gör att en sådan övergång knappast är möjlig. Det handlar egentligen om tid.

I en av de mest lästa vetenskapliga artiklarna på senare år visar Jeffrey Dukes att moder jord behövde ca 400 års produktion av biomassa (solenergi) för att skapa den mängd olja vi idag förbrukar på jorden under ett år.

Vi skall då komma ihåg att denna process innebär inte bara att omvandla biologiskt material till kolväten, utan också att ge denna mängd en någorlunda ren form, samt att sedan samla ihop detta rent geografiskt till en distinkt plats – en oljekälla. Allt detta krävde arbete (energi) som moder jord stod för.

Men etanol får vi inte serverad på detta sätt. Vi måste själva sätta in arbete (energi). Om vi utgår från spannmål måste vi odla åkern och behöver diesel till traktorer, energi till framställning av konstgödsel, pesticider och konstbevattning.

Ett viktigt arbetsmoment är själva ihopsamlandet. Bioenergi är till skillnad från oljan alltid utspridd och just ihopsamlandet är en av bioenergins akilleshälar, vare sig vi utgår från åkern eller skogen. Sedan krävs energi vid spannmålstorkar och för transporter.

När spannmålen omvandlas till etanol i en tillverkningsindustri förloras energi, jästsvamparna gör arbetet, inte för att hjälpa människan, utan för att frigöra en del av energin i spannmålen åt sig själva och det bildas koldioxid. För att sedan få den kvarvarande etanolen fri från vatten åtgår energi vid destillation. Slutligen skall detta biobränsle transporteras till mackar, vilket kräver en

infrastruktur. Men viktigast är att alla dessa moment kräver en infrastruktur av maskiner och apparater gjorda av metall, där gruvor först måste leverera malm, som sedan genomgår en rad processer innan vi har rent järn, koppar, aluminium etc. Alla dessa processer är ytterst energikrävande.

Antag att vi har ett samhälle som är oberoende av olja och där transporterna vilar på etanol. Då måste denna bioenergi räcka, inte bara till den framställningprocess som beskrivits ovan, utan även till tillverkningen av metallföremålen i infrastrukturen – allt från traktorer och jordbruksredskap till rostfria rör, pumpar, svetselektroder och tankbilar. Samt reparationer och reservdelar.

Men vi måste vidga perspektivet. Vår tekniska infrastruktur fungerar som en sammanhållen väv, där varje del är beroende av helheten. Man kan inte ta bort någon del, t ex alla muttrar, utan att en död hand läggs över det tekniska samhället.

De kanske viktigaste delarna i vår tekniska väv är exempelvis vägar och broar, vatten- och avloppsledningsnät, kraftledningar, kraftverksdammar, muddrade farleder, flygfält och hamnar osv. Alla dessa skapelser har en livslängd på mellan 50 – 150 år, även om vi under en mansålder ser dem som beständiga och "eviga". Det fodras enorma energimängder för att ersätta detta. Är detta möjligt med bioenergi?

Föreställ er att ni kommer till en ännu inte upptäckt kontinent med ritningar på vindkraftverk, solpaneler och etanolfabriker. Där finns allt utom fossila bränslen. Hur skall ni gå till väga? Är det över huvud taget möjligt att bygga och underhålla ett tekniskt samhälle i nuvarande form utan fossil energi?

I och med att oljan fanns färdig i källor och oljefält, kunde huvuddelen av energiinnehållet användas av människan för att bygga upp vårt tekniska samhälle. Man har uppskattat att under 30-talet behövde vi bara sätta in 1 energienhet för att få ut 40. Men i takt med att de fyndigheter som varit lättast att utvinna redan är tömda, får man gå till fyndigheter som inte är lika lätta att utvinna och som kräver mer energi. 1970 hade kvoten mellan insatt energi och utvunnen energi sjunkit till 1:30 och är idag under 1:10 för dagens oljeproduktion.

Systemavgränsning. Men etanol levereras inte färdig av moder jord som oljan, utan vi måste lägga mycket arbete (energi) på de olika framställningsprocesserna "från ax till limpa". Detta gör att motsvarande förhållande stannar vid kanske 1:1½ för etanol. Forskare och experter kommer dock till olika resultat. Flera menar till och med att det är en ren förlustaffär. Dessa olika resultat beror på vilken s k systemavgränsning man gör vid beräkningen.

Detta kan åskådliggöras med planerna på att göra etanol av skogsråvara. När det konventionella skogsbruket tagit sitt timmer till trävaror eller pappersmassa, ligger grenar och toppar kvar i skogen. Detta kallar man *grot*. Man har angivit att där finns mycket bioenergi.

Den som gör en energianalys kan begränsa sig till att ta med den energi som krävs för att samla ihop grot och köra detta till etanolindustrin. Just dessa transporter kräver dock mycket energi, eftersom det bara är själva cellulosan som kan omvandlas till socker och sedan till etanol.

Cellulosan utgör kanske bara 25 procent av långtradarlasset. Sedan kan man påstå att den energi som krävs till de stora skogsprocessorerna som skapar av grenar och toppar, den ska relateras till sågtimret och massaveden men inte till etanolframställningen. Det gör också anläggandet och underhåll av skogsbilvägar – och inte minst snöröjning. Inte heller det drivmedel, som de anställda behöver för att ta sig till och från arbetsplatsen, räknas in.

Om man således vältrar över en rad energiposter på andra eller struntar i dem helt enkelt, så kan man få det resultat man önskar. Man gör olika avgränsningar när det gäller vilka energiposter man tar med.

När man tillverkar biogas utgår man ofta från matrester och avfall från livmedelsindustrin. Men beräkningar från USA visar att det krävs 10 gånger mer energi att framställa och ge oss mat än den energi som sedan finns i maten. Det är svårt att se hur man skulle kunna få ett energinetto ur detta, även om man trimmade systemet till faktor 2 i stället för 10?

En solcell påstås ha betalt tillbaka sin energiskuld (energi vid tillverkning etc.) efter 5 år. Vilka energiposter har tagits med och vilka har uteslutits? Inom det ekonomiska systemet måste alla kostnader betalas, man kan inte välja vilka räkningar man inte vill betala.

En solcell kostar hos Clas Ohlsson cirka 6.000 kr exklusive reglerutrustning och tillbehör. Den ger 80 Watt, men i genomsnitt ger en solcell 10 procent av märkeffekten, dvs 8 Watt. Vid ett energipris vid 50 öre per kWh tar det cirka 170 år innan solcellen har tjänat in sina kostnader. Då är solcellen för länge sedan skrotad. Många av kostnaderna för solcellen är samtidigt ett mått på energiåtgång. Detta tyder på att systemavgränsningen är mycket bristfällig och att beroendet av den tekniska infrastrukturen är långt större än vi tror.

Metallen är hjärtat. Nu återkommer den viktiga frågan: – Kan industrisamhället i nuvarande form fungera utan fossil energi?

Om man jämför en häst med en traktor, en fågel med ett jetplan eller en delfin med en ubåt, så är naturens skapelser oerhört mycket mer energieffektiva än de tekniska skapelserna.

Att flytta ett hekto kycklingkött med flyg från Afrika till Sverige kräver säkert mer än hundra ggr mer energi än att flytta ett hekto levande fågel samma väg med hjälp av sina vingar.

Är det inte sannolikt att denna minimala energiåtgång är en förutsättning om våra liv och vårt samhälle skall kunna inpassas i naturens energiomsättning, dvs en omsättning utan fossila bränslen? Skulle evolutionen ha trimmat fram en energihushållning som är "onödigt" energisnål?

Bioenergiförespråkarna påstår ibland lugnande att det faller in kanske 10.000 gånger mer solenergi till jorden än vad vårt industrialiserade samhälle behöver.

Felet med detta resonemang är att det är så energikrävande att samla ihop och omvandla denna energi, att nettot ändå blir nära noll. Växterna kan efter årmiljoners utveckling ändå bara ta till vara en bråkdel av den energi som bestrålar en åker eller ett skogsområde.

Kan människan, som också är en del av evolutionen, verkligen framställa en uthållig insamling av solenergi som överträffar fotosyntesen? Även om vi hittar en solcell som klarar detta, kommer frågan: – Kan denna cell tillverkas med endast bioenergi? Eller annorlunda uttryckt: – Är inte en god prestanda hos en sådan cell skenbar, där nettot i stället blir negativt om vi tar med all den solenergi, som finns samlad i den fossila energin som behövs vid framställningen av cellen?

Innan användningen av olja och kol i stor skala var användningen av metaller blygsam i samhället. Trä, sten och andra naturmaterial härskade liksom i andra samhällen i naturen, exempelvis hos myror och bävrar.

Kanske är nuvarande användning av metaller i människans samhälle – exempelvis i förpackningar som konservburkar – en energimässig omöjlighet utan fossila bränslen?

tid och fossil energi. Det mest sannolika är att den koncentration av färdig energi som finns i oljan egentligen handlar om tid – hur moder jord under årmiljoner samlade ihop och koncentrerade solenergi som vi sätter sprätt på under några mansåldrar.

När människan upptäckte kol, olja och gas, kunde vi utveckla ett ytterst energislösande tekniskt samhälle, men också tillämpa tekniker som inte behövde inpassas i naturens normala energiomsättning.

Att förflytta 80 kilo människa med hjälp av en bil av metall som väger 1 ton är ett exempel på detta "trots" mot evolutionen.

Observera att om vi i stället väljer att rida på en häst, behöver inte denna "tillverkas" och ger inget problematiskt avfall på samma sätt som bilen. Det

är ett ekologiskt mirakel att den "uttjänta" hästen med hjälp av ytterst litet energi själv tillverkar en ny häst och kvarlevorna blir resurser och energi för annat liv.

Just gruvbrytning, metallframställning och användning av metaller förekommer inte i naturen och detta är nog själva hjärtat i energifrågan och när det gäller vår civilisations överlevnad.

Hur skall begreppet uthållighet kunna förenas med gruvbrytning och metallanvändning?

När moder jord samlat solenergi i fossilt bränsle har hon på sätt och vis samtidigt samlat tid åt tre generationer av mänskligheten.

När vi flyger förbi fågeln i våra metallflygplan, när vi bara behöver ägna en kort stund av dagen åt att få energi till oss själva i form av mat, eller när vi på några sekunder rafsar till oss en tröja på H&M, så förkortas vår tidsskala genom den ihopsamlade tiden i kol, olja och gas.

Till och med vår ökade medellivslängd kan ses som resultatet av denna ihopsamlade tid, liksom den moderna människans överhettade tankevärld.

Två bilder. Till sist skall jag berätta två små historier som belyser de redovisade svårigheterna med bioenergi och att försöka driva ett samhälle uppbyggt för fossil energi med sådan energi:

En gammal pensionär berättade att han som inkallad under kriget stod vid en stor ångmaskin i skogen i Värmland som högg timmer till flis. Det visade sig efter en vecka att nästan all den upphuggna flisen hade gått åt till att driva ångmaskinen.

En ångmaskin har visserligen lägre verkningsgrad än en bilmotor. Men flisen innehåller å andra sidan mer energi än den etanol man kan göra av flisen. En av mina vänner har får i Dalarna. Han kan i likhet med etanolplanerarna när det gäller *grot*, ange hur många ton bete det finns i ett skogsområde. Då han vet hur mycket bete varje får behöver kan han räkna ut hur många får han kan släppa ut i skogen. Men det visar sig att inte ett enda får kan släppas ut i denna skog. Grässtråna är alltför utspridda för att ha något värde för fåren. De gör av med mer energi än de får i sig och klarar sig inte i längden när de skuttar omkring i just denna eländiga och kuperade skog.

De tre slutsatser vi bör dra är:

Dels att nuvarande planer för att utvinna bioenergi närmast är ett sätt att använda energiresurser i ett oljedrivet samhälle, men kan inte bära ett samhälle uppbyggt på olja.

Dels att en övergång från olja till biobränslen i stället förutsätter en

stor omstrukturering av vårt nuvarande samhälle och ändrade sociala beteenden.

Och slutligen borde en sådan omstrukturering påbörjas redan nu, medan vi fortfarande har tillgång till fossila bränslen.

Gunnar Lindgren

Civilingenjör KTH

Lektor, Musikhögskolan

Uppdaterad 2007-12-05

Regeringen uppmanar till större EU-ansvar

Livsstilsförändring saknas

Sveriges regering varnar EU:s regeringar och menar att de måste skärpa sig och ta ett större klimatansvar. Detta för att ett klimatavtal ska kunna tecknas vid Sveriges ordförandeskap för hela EU under 2009. Trots befintlig teknikutveckling för klimaträddning så är detta teknikkunnande många gånger relaterat till nödvändiga livsstilsförändringar i det stora hela. Detta nämner regeringen ingenting om.

Politiker och människor i allmänhet har förhoppningen om att den nuvarande livsstilen ska kunna fortsätta, men med justeringar, manipuleringar och trixande med nya bränslen för "miljöbilar", med mera. Detta är en farlig illusion utan någon verklighetsförankring.

Detta borde regeringen komma till klarhet kring, om de nu menar allvar med ett klimatansvar! Det blir omöjligt att rädda undan klimathotet om inte en omfattande förändring av den rika världens livsstil kommer till stånd, och det redan under ledning av den nuvarande regeringen! Bara för att visa på det goda exemplet!

Den rika världens dilemma ligger i en patologisk strävan efter framgång, för en fundamentalistisk och ständig ökad ekonomisk tillväxt – en ökad tillväxt som enda kvalitetsmärke för framgång. Ett slags arternas kamp in absurdum! Det handlar om storskalig gigantism istället för småskalighet, i en oändlig turbulens av mastodontbyggen och varuproduktion långt utöver mänskliga behov – i den rika världen. Och i den uniforma individualiteten ska var och en söka leva upp till sitt eget race, i en rasande iver för att tjäna dessa livsstilsideal. Dessa destruktiva ideal pressar in mänskligheten i en återvändsgränd, som helt tydligt leder till omfattande elände.

Kina ökar sin bilpark, för närvarande med omkring 11 miljoner bilar per år, och övriga världens bilar ökar med flera gånger Kinas. Kineserna vill bli rika – alla vill bli rika!

Det är ingenting fel att vilja bli rik, utropade socialdemokratiska ledare för en tid sedan i Sverige. Men, viljan till att bli rik är kanske det stora felet – om man inte kan skilja på rik och välfärdsrikedom.

Rikemansdrömmen kan ha sin grund i psykologiska förklaringar, och hör

heller inte ihop med viljan att skapa det goda samhället, ett samhälle utan miljöhot och ojämlika orättvisor. Viljan till välfärd väger däremot mycket högre för den demokratiskt sinnade människan.

Problemet med massbilismen, förutom den direkta miljöskadan, är själva tillverkningens hela omfattning och råvaruuttagen, som kanske är en lika stor energislösare och miljöfara som bilismen i sig. Det går aldrig ihop! Att ta hänsyn till dessa aspekter är att ta klimatansvar!

Nödändig klimaträddning fordras och skulle kunna exempelfieras av föredömliga länder. Sverige skulle kunna motiveras till att bli det goda exemplet! Exempelen skulle kunna vara bilfria storstadsregioner, tvärstopp för planerade motorvägsbyggen, konkurrensduglig kollektivtrafik över hela landet. Men också med livsstilsförändringar genom omstruktureringar av konsumtionshysterin till en mera civiliserad, sansad och godtagbar nivå.

Mera förslag än dessa ovanstående exempel borde komma att flöda framöver. Det är just i ett rikt och välutvecklat land som dessa mått och steg kan tas.

Världens miljödrabbade länder, på grund av den rika världens misshushållning, måste förutom ökat bistånd även kunna avkräva skadestånd av de rika länderna, i en omfattning att dessa länder själva kan bygga ett försvar mot klimathotet, och en hållbar egenförsörjning.

Idag avvisas klimatflyktingar som vill hitta räddningen i mera lyckligt lottrade länder, som i EU. Avisningarna är både grymma och orättvisa och beror helt på den rika världens indoktrinerade egoism.

En värld i balans måste omfatta alla sektorer av mänskliga strävanden som: humanism och humanitet; demokrati och jämlikhet på alla plan; en ändamålsenlig utveckling av all industriell produktion i överensstämmelse med människans och naturens objektiva behov; det måste innefatta ett globalt ansvar för alla världens människor, och en fördelning av världens resurser i en medveten och solidarisk hushållning, som gynnar alla människor på lika villkor.

Ovanstående är möjligt om en positiv medvetenhet kan utvecklas i förståelsens ljus hos var och en, för helhetens bästa!

Möjligheten för det goda samhället har alltid funnits. Men människas makt över människa har alltid varit stötestenen och hindret för den fria människans längtan efter det goda samhället, för rättvisa och kärlek utan egoism!

Paul Lindberg

Klimathotet och kärnkraften

Klimatfrågan avgörs nu!

Livsstilsförändring eller fortsatt överkonsumtion i den rika världen – det är frågan som måste lösas nu! När marknadens aktörer ger synpunkter på klimathotet, så undanber de sig restriktioner uppifrån. De vill själva bestämma över utvecklingen och tidtabellen. Men marknaden har inte demokratiska mandat för att själva kunna få bestämma villkoren.

Marknaden är inte den kraft som i första hand haft viljan att hejda klimatutvecklingen. Marknadens politiska förespråkare är i det stora hela orsaken till klimathotet.

Klimatproblematiken är en angelägenhet för hela samhället. Därremot finns delar av ett ansvarsfullt och föredömligt näringsliv, som med kapaciteten kan genomföra de åtgärder som krävs av dem. Det gäller kraven från det demokratiska samhällets aktiva organisationer och remissinstanser – i synnerhet miljörelser och forskarnas kunskapskapacitet.

Jag vill medvetet trycka på att marknaden inte nödvändigtvis är detsamma som ett ansvarsfullt näringsliv, här finns delade kvaliteter. Idag har vi ett näringsliv med en fantastisk kreativitet, på gott och på ont.

Det goda visar sig i en ändamålsenlig utveckling genom innovationer, som exempelvis möjliggör olika miljöprodukter och tjänster och energiproduktion i samklang med en hållbar utveckling. Miljörelsen som påtryckare har varit oundgängligt i denna utveckling, medan många gånger den alternativa industriutvecklingen saboterats av just marknadens politiska förespråkare.

Kraven på livsstilsförändring måste stå fast, och grundar sig till stor del på FN:s klimatpanel (IPCC-rapporten) och Sternrapporten, men även på en mängd rapporter från hela den vetenskapliga forskningen på miljö- och klimatfrågor och alla deras varningar.

Planeten Jorden överutnyttjas och missbrukas till den grad att vi nu står inför den största kris i modern historia. Detta är ingen överdrift! Kunskapen om detta hot har allmänt funnits sedan minst 25 år tillbaka!

Ökad tillväxt eller humanekonomi? De nyliberala idealen kan bli gruset i

maskineriet om marknaden får råda utan demokratisk ledning.

Omständigheternas tyrrani har fått råda länge nog, med rovdrift och utnyttjande av människor och natur. Marknadens jakt efter vinster och konsumenternas strävan att få mesta möjliga för pengarna är marknadens självgoda egenlogik, och samtidigt det stora hotet mot Jorden för närvarande. Marknadsekonomin är både på gott och ont, men för närvarande mest till nackdel beträffande den globala uppvärmningen. Helt uppenbart!

Finns det något alternativ till marknadsekonomin? Ja, i allra högsta grad! Och det är nödvändigt! Det handlar i så fall om en alternativ och bättre marknadsekonomi, eller om *humanekonomi* istället för ökad ekonomisk tillväxt. Nu handlar det alltså om pengarna eller livet!

Välfärd önskar sig alla, men inte välstånd till vilket pris som helst. Om framtidens generationer riskerar sin framtid på grund av att vi velar inför klimathotet, så beror det enbart på att de ansvarslösa inte agerar på rätt sätt, när det ännu går att göra rätt. Marknaden kan inte fortsätta härja på egna villkor eftersom alla människor drabbas av följderna av den planlösa nyliberala destruktiviteten. I denna kritik ligger själva poängen med denna artikel!

Världens resurser och den mänskliga arbetskraften får inte längre bara ställas till marknadens förfogande. För en hållbar utveckling måste marknaden istället, fortsättningsvis, ställas till människornas förfogande och på deras villkor.

Helt enkelt för att detta är humant, demokratiskt och allra bäst! Demokratien måste således erövra sin plats över utvecklingen, för meningsfullhetens och livets skull och för framtidstron!

Idag visar sig ett alternativt näringsliv, som föredömliga producenter av exempelvis vindkraftverk, solkraft, vågkraftverk och en mängd andra miljöinnovationer.

Förutsättningen för alternativ industriutveckling är en mycket strikt energihushållning. Kärnkraft däremot, blir spiken i kistan och skulle definitivt förstöra möjligheterna för en alternativ industriutveckling, och därmed snabba på den ekonomiska tillväxtens rovdrift på naturresurser, mot en total miljökollaps!

Industriproduktionen framöver får därför inte längre öka energitillgången. Varuproduktion och energianvändning måste istället regleras och humananpassas.

Den försvinnande oljan som vi gjort oss så beroende av, är den avgörande komponenten i större delen av den nuvarande industriproduktionen, inklusive

merparten av de alternativa miljöanpassade innovationerna. Utan olja stannar i stort sätt all produktion som människor handskas med i dag. Olja kan i avgörande processer aldrig ersättas av kärnkraft.

Kärnkraft ökar bara upprätthållandet av den nuvarande varu- och konsumtionsstilen, och leder oss ännu snabbare mot en total global miljökrasch.

Det är helt enkelt överproduktion och överkonsumtion som är roten till det onda. Vi kommer aldrig ifrån den problematiken. Om detta råder heller inga tvivel inom stora delar av forskarkåren.

Ovanstående beskrivning ligger till grund för ställningstagandet att marknaden inte kan bestämma utvecklingen. De måste istället underordnas reella samhällsbehov, under ledning av ett demokratiskt ansvarstagande för kommande generationers möjligheter till en framtid.

Många nyliberaler menar att miljöproblemen får kommande generationer själva ordna upp, ibland underförstått, och det säger allt om marknadens representanter.

förutsättning för en humanekonomi är rättvis fördelning av de gemensamma naturresurserna. Och då bör en ideologisk princip komma in i bilden, nämligen att världens naturresurser förvaltas av människor, men kan aldrig ägas av enskilda. Enligt Jesus värdelära är det Gud som är den rättslige upphovsinnehavaren, bara för *alla* människors skull!

Med minskad miljö- och klimatdestruktiv varukonsumtion fordras en ny livsstil med humanistiska förtecken. I detta bör kortare arbetstid inbegripas med arbetsdelning för allas möjligheter till arbete. Dessa förslag har tidigare varit på tapeten men förlorades till seger för marknadens intressen.

Om människor frivilligt avstår från bilen kan hela denna kostnadsbelastning på många familjer elimineras. Detta behöver inte alls bli så drastiskt. Det handlar om frivillighet, och med samhällsuppmuntran, framförallt i storstadsregioner. Det realistiska ligger i dess nödvändighet.

Nödvändigt är också att stoppa ytterligare motorvägsbyggen, och istället prioritera omfattande satsning på kollektivtrafik. Akut gäller det främst Förbifart Stockholm som borde kunna läggas ned, för ekonomisk transferering till kollektivtrafikens ändamål.

I väntan på att USA, Kina och Indien ska sälla sig till de miljöförhandlande staterna, som vill agera medan möjligheterna ännu finns, så kan inte Sverige cyniskt vänta på att ta sitt miljöansvar. De länder som föregår med gott exempel pressar istället fram folkopinioner mot trilskande regimer. Sverige

måste föregå med gott exempel. Om ingen föredömlighet visas, så blir det därefter. Den risken är stor!

Nyliberala krönikörer i dagspressen har med statistikens hjälp sökt påvisa att BNP-ökningen av världens industriproduktion har ökat mer än koldioxidutsläppen, som utgör huvudorsaken av den globala uppvärmningen. Detta ska ses som någon slags vilseledande och propagandistisk uppmuntran för fortsatt ekonomisk tillväxt. Sanningen är den att de totala koldioxidutsläppen ökar språngartat i världen, i takt med den ökade globala industriproduktionen.

Det är inte lätt för nyliberala nationalekonomer i dessa tider, Det blir heller inte lätt för framtidens generationer om vi i dag inte kan tänka om, och ändra livsstil i tid, det gäller att ta personligt ansvar.

Ny livsstil kan inte i första hand prisregleras fram på ett nyliberalt och orättvist sätt, utan fordrar en demokratisk fördelningspolitik, för rättvisans skull. Prissättning på de värsta miljöförstörarna är säkert nödvändigt, men klara och trovärdiga regelverk måste ovillkorligen komma till stånd.

Vi kommer aldrig ifrån det som orsakar den annalkande miljökatastrofen. Vi vet med säkerhet vad det beror på.

Nu är allting fokuserat bara kring koldioxidutsläppen. Men livsstilen av idag förstör ju allting i sin väg. Haven blir utfiskade, människor och natur förgiftas av bland annat dålig luft, historiska monument vittrar sönder på nolltid och djurarter utrotas i en omfattning, som om Jorden skulle gå under. Många gånger sker detta på grund av den rika världens livsstil. Det går aldrig att försvara denna livsstils bevarande, det är förräderi mot kommande generationer!

Nyliberala skribenter skriver ofta att den rika världen inte behöver ha skuld känslor, och inte behöver oroa oss för att unna oss det goda livet. Detta är populism och cynism av dem som inte tar realistiskt ansvar. Hos dem är egoism den allenarådande ideologin. De är fångar i sina egna livsstilsideal.

Ett önsketänkande från oss alla är givetvis ett välstånd som alstrar välfärd för alla, men detta låter sig omöjligt göras med ett livsstilsbevarande i enlighet med den nuvarande nyliberala modellen.

Paul Lindberg

Uppdaterad 2008-01-08

Oljan sinar och bilismen ökar

Konsumism till skada

Den kommande bristen på olja har flutit upp i många människors medvetande och behandlas i många media med allvar. Det är inte längre någon som avfärdar "peakoil" som någon form av domedagspredikan från knäppskallar – utan man förstår att en stadig ökande konsumtion av olja i världen möter en oljeproduktion som nu inte längre kan hålla jämna steg med efterfrågan, och därför ökar priset.

I enbart kina startar cirka 30.000 nya bilar per dygn! Men denna obalans leder förr eller senare till brist på olja och då börjar de verkliga problemen. I bästa fall kommer oljan under denna allt besvärligare och för överskådlig framtid rådande bristperiod att delas broderligt av alla folk och nationer. Detta är osannolikt, och det är tyvärr troligt att de militärt starkaste nationerna anser sig tvingade att roffa åt sig den olja man behöver med vapenmakt.

Både första och andra världskriget handlade om makten över resurser, t ex kolonier samt om ideologier. Dagens situation med kampen om den sista oljan och samtidigt kriget mot terrorismen och militant islamism är kanske ännu mer allvarlig än situationen innan de två tidigare krigen?

Vid ett större krig, eller världskrig, är det troligt att vi liksom många andra länder inte får någon olja alls eller alldeles otillräckligt med olja. En sådan utveckling måste tyvärr befaras och kan kallas "Stopoil". I jämförelse med detta scenario känns "peakoil" mer uthärdlig, med årtionden med fallande oljeproduktion, kanske tre till fem procent per år.

Det största felet vi gör idag är att tro att nuvarande oljebaserade samhälle kommer att bestå i framtiden på det hela taget, medan vi kommer att byta oljan mot etanol och alternativa bränslen.

Det finns flera orsaker till att vi inte skall tro på detta: Det går inte att framställa någon form av alternativ energi som kan driva vår persontransportapparat och maskinpark av livsviktiga entreprenadmaskiner/jordbruksmaskiner (t ex grävskopor, schaktmaskiner, dumprar, gruvfordon, traktorer, skördetröskor, långtradare etc). Dels får vi problem med volymerna, dels så blir energinettot litet om det överhuvud taget går ihop – vare sig vi gör etanol av råvaror från jordbruket eller skogen?

Flyget får stora svårigheter. Enbart för att lyfta upp ett medelstort trafikflygplan till marschhöjd går det åt ca 1.000 liter flygbensin, motsvarande kanske 1.500 liter etanol. Det sker cirka 100.000 starter inrikes, och ca 100.000 starter utrikes varje år i Sverige.

Enligt professor **Nils Tiberg** går det åt cirka 2.500 kilo potatis för att framställa en tankning av en bil (ca 50 liter). Dvs varje plan behöver cirka 75 ton potatis vid en start. Vid en odling under oljebrist/konstgödselbrist kan vi kanske räkna med avkastning vid cirka 15 ton per hektar. Varje start behöver alltså avkastningen från 5 ha odlingsmark. 200.000 starter behöver cirka 1 miljon hektar potatisodling per år – enbart för att lyfta upp planen till marschhöjd. Detta är cirka en tredjedel av den svenska åkerarealen. Sedan tillkommer potatis för själva flygresan. Hur skall vi dessutom framställa livsmedel och drivmedel för fordon på marken?

Idag när jag ser ett flygplan upplever jag att denna tunga koloss, att få den upp i luften, strider mot varje sans och måtta när det gäller energiprincipen och alternativ flödande energi.

Evolutionen skulle aldrig kunna framställa denna koloss om man inte gick den parentetiska omvägen över människan och oljan. Det är antagligen bara en kort period framåt som vi kan glädjas åt trafikflyget.

Samtidigt framstår en fågel som optimal – ungefär så måste en "apparat" se ut som skall drivas med flödande alternativ energi. Men en jumbojet är ett giftermål mellan en stor tung metallkoloss och oljan, detta märkliga och oersättningsbara energikoncentrat som moder jord låtit framställa under årmiljoner när hon samlat ihop solenergi (alternativ energi) under långa tidsrymder, för att sedan förbrukas av oss under ett ögonblick av mänsklighetens historia.

Ekologen Folke Gunther pekar på den kanske viktigaste och avgörande skillnaden mellan en fågel och en häst jämfört med ett flygplan och en traktor: Ett flygplan och en traktor måste tillverkas genom ett omfattande system av delmoment och delkonstruktioner som kräver fossil energi, t ex muttrar, däck, kugghjul och svetselektroder.

När flygplanet och traktorn är uttjänta blir det ett besvärligt avfall som måste tas om hand. Många delar av en ny traktor kan inte göras av gammalt material, t ex från batteriet där bly inte är rent nog för att göra ett nytt.

Men fågeln och hästen skapar själva en ny "apparat" genom fortplantning, medan avfallet (kött m m) blir välkomna resurser för både människor, djur och växter. Detta kallas uthållighet.

Med detta vill jag säga att inte vetenskapen kanske, men dess tillämpning i tekniska konstruktioner bara är möjlig tillsammans med olja.

Tänk er att vi kommer till en ännu icke upptäckt kontinent – ungefär som när Columbus fann Amerika. Där fanns allt, mineraltillgångar i berggrunden osv. Men det fanns inte gas, olja eller kol – det vill säga fossil energi. Trots att vi hade utmärkta ritningar på vindkraftverk, etanolfabriker, råfosfatgruvor, kärnkraftverk och vattenkraftverk skulle vi inte kunna bygga något av detta?

Det som skiljer Polhems vattenhjul, väderkvarnar och stånggångar från våra vattengeneratorer, vindkraftverk, solceller och kraftledningar är oljan och kolet. Denna fossila energi har möjligtgjort gruvbrytning, metallurgi, kraftfulla apparater och transportmedel byggda av metall.

Alltså den storskaliga användningen av metaller är otänkbar utan fossil kol, olja eller gas, framför allt för framställningen, men också för drift och underhåll av alla föremål.

Med minskande tillgång på fossil energi ställs vi efter en tid inför en rad svåra frågor:

Hur stor bebyggd byggnadsyta kan vi värma upp och underhålla? Måste vi överge delar av vårt byggnadsbestånd? Skall vi omedelbar införa stränga förbud till exploatering av åkermark och skogsmark? Skall ny lokalisering av byggnation och företag ske längs järnvägsnätet och inte vid vägnätet – där delar måste överges genom svårigheter med underhåll, asfalt, gasol, entreprenadmaskiner – men inte minst genom uteblivna möjligheter till biltransporter?

Skall vi överhuvud taget bygga mer och i stället koncentrera oss på underhåll av de byggnader vi redan har. Vi bör utgå ifrån att alla viktiga delar i vår tekniska infrastruktur måste ersättas efter 50 – 100 år, exempelvis vattenledningar, avloppsledningar, broar, elektriska ledningar – inte minst för järnvägen, gasledningar, asfalterade vägar, dräneringar, muddrade farleder etc etc. Bör vi agera på något visst sätt medan vi fortfarande har olja och full slagkraft i vår industri – t ex bygga vindkraftverk i stället för Volvobilar i Torslanda och bygga om viktiga broar?

Gunnar Lindgren

Civilingenjör och lektor på Musikhögskolan. Vunnit en rad miljöpriser, bl.a. från Cancer och Allergifondens miljömedicinska pris på 250.000 kronor. Samt en rad priser från olika institutioner och organisationer.

Uppdaterad 2008-02-16

Med modernt kunnande och en god vilja

Tillbaka till naturen

I tidningen Miljömagasinet finns följande ledare av Hans Sternlycke. Han beskriver hur staden som boplats för människor blir mycket problemfylld när oljebristen har tagit sitt järngrepp om oss.

Återvinn landet. Vi människor har alltid varit beroende av marken och vattnet för vår överlevnad. Där det fanns mat kunde vi slå oss ner. Vi var tvungna att sprida ut oss över ytan och kunde inte koncentrera oss i stora städer. Åkern lämnades obebyggd. Fram till nyligen.

Nu sväller storstadsregionerna ut över den goda jorden. Områdena därutöver töms på människor. Sly växer in över åkrarna. Det kan ske tack vare den billiga energin. Den har möjliggjort mekanisering, konstgödsel och långa transporter. Men oljesamhället går mot sitt slut. Då blir de stora städerna dinosaurier dömda att dö. Vi måste åter sprida oss dit där maten finns. Vi måste återvinna landet.

Vi har dock skaffat oss en hel del teknisk kunskap som kan göra övergången mjukare och behöver inte ända tillbaka till stenåldern. Då måste vi ha förstånd att börja förändringen nu och göra den på naturens villkor. Det går inte vänta på någon ny fantastisk teknik eller energikälla.

Fusionskraften är, om den är möjlig, minst lika farlig för oss människor som dagens kärnkraft. Den skulle sprida stora mängder radioaktivt tritium. Fusionsreaktorn solen räcker som energikälla om vi tar tillvara dess energi. Solvärme, solel, vindkraft, vågkraft och växtkraft.

Att konstgödsla åker och skog för att få större skörd finns inte energi för, och det föröder marken. Genmanipulering, giftbesprutning och konstgödsel är återvändsgränder som vi måste ut ur.

Att igen odla ekologiskt krävs för jordens långsiktiga bördighet, och för vår hälsas skull. De näringsämnen vi släpper ifrån oss kan inte spolras i avloppet. De måste tillbaka till åkern. När mer av åkern behövs för mat är det inte rimligt att odla bränslen på den.

Massbilismen kan inte räddas av etanol. Den kräver mer energi att ta fram än vad man får ut av den. Luftföroreningarna blir fortsatt höga och förbränningsmotorn är alltför ineffektiv. Där den använder en fjärdedel av tillgänglig energi utnyttjar elmotorn nio tiondelar. Och det effektivaste sättet att överföra elen till den är via tråd.

Tåget, spårvagnen och spårtaxin är framtidens transportmedel på längre sträckor. De ödelägger inte så mycket mark som bilen. Bilismen tar idag halva stadsytan för gator, p-platser och skyddszoner. Dubbel yta är fyrdubblat transportavstånd. Med spårburen trafik kan vi i de flesta fall gå eller cykla dit vi skall. Till fördel för vår hälsa och trivsel.

Om vi tänker oss att en tomt för ett småhus kräver 500 kvadratmeter inklusive kommunikationsutrymmen så skulle inom lagom promenadavstånd på en kilometer, eller tio minuter i tid, kunna rymma 8.000 lägenheter och 16.000 människor. En lagom liten småstad inom vilken man inte behöver någon bil och med landet inom räckhåll. På tio minuters cykelavstånd kan man nå tre kilometer och ut.

I storstadsområdet hade varje sådan tomt varit värd en miljon kronor. Om man säger halva priset här och investerade det beloppet i dubbelspårig järnväg skulle det kanske räcka till 15 mil järnväg och med ett snabbt tåg kunde man åka den sträckan till en storstad på en timme. Man kunde bo i en lantligare och lugnare omgivning och ändå ha nära till storstaden för att roa sig, studera eller arbeta, om det behövs. Men troligast kommer arbetstillfällena att följa med ut till landsorten.

I stället för att bygga på nya områden i ett redan framtidsomjligt storstadsområde är det alltså kostnadseffektivare att bygga en snabb järnväg med nya samhällen och att förtäta i orterna efter den. Med mindre bilbehov och med bilpool för de gånger man behöver blir det överblivna parkeringsytor att förtäta på.

Genom att bygga snabba järnvägar och sprida befolkningen längre ut från storstaden kan man tvärtom rädda en del av investeringarna där och göra den till ett nav för ett område med större befolkning än som kunde rymmas inom ett utbyggt storstadsområde.

Samtidigt kommer människorna närmare maten, den kan bli närodlat och inte hitfraktad från andra kontinenter, kretsloppen kan slutas, direkt kontakt kan ordnas mellan bonden och konsumenten till lönsamhet för bägge. Lägre pris för konsumenten och bättre betalning för bonden. Inom cykelavstånd från stationen kan byggas ekobyar runt en gård där bonden kontraktssodlar för invånarna och där barnen kan växa upp på landet. Av växtresterna kan innan de återgår till jorden rötas biogas för att ge nog med bränsle. Varför skall vi trängas i dyra, bullriga, hälsofarliga och stressande storstäder när vi kan flytta ut på landet och må bra? Låt oss återvinna landet!

Hans Sternlycke, Gunnar Lindgren

Uppdaterad 2008-02-16

Konsumtionsparadoxen

Ju mer desto mera

Enligt professor Mats Alvesson har människor i den rika världen aldrig varit rikare. Många har blivit köpslavar och i slutändan bara fattiga och skuldsatta. Rikedom kan föda välfärd men också fattigdom! Det finns en rikedom och en fattigdom i anden, och människan gör själva sina val. Men över detta styr Mamon!

Glädjesuget efter mera är osläckligt, och ökar i kapp med den globala uppvärmningen. Det ena ger det andra.

Drömmen om det goda samhället i början av 1900-talet såg framtiden som ett överflödssamhälle. Det är fattigdomens drömvärld som vi nu upplever, även om det bara är en liten del av världens folk det gäller. Hellre rikedom hos oss än fattigdomen som i u-länderna, tycker nog många människor.

Kopplingen mellan konsumtion och miljö är alldeles uppenbart, men något som många inte vill höra. Först och främst ökad ekonomisk utveckling, och sedan miljön, det är den typiska slutsatsen världens nationer kommit fram till.

Nnligt Mats Alvesson, professor vid Lunds universitet, så ökar konsumtionen ständigt i den rika världen, men ingenting tyder på att människorna blir lyckligare eller mer tillfredsställda. Han skriver att "Förr trodde man ökad konsumtion och materiell standard skulle skapa förnöjsamhet och mättnad." Han menar att det snarare är tvärtom, och kallar detta fenomen "konsumtionsparadoxen".

Vid varje generationsbyte har konsumtionen fördubblats i den rika världen, i modern tid.

Genom vetenskapliga undersökningar har det framkommit att just i de allra rikaste länderna har begreppet lycka inte längre någon större relevans vad det gäller konsumtionsprylar. Och varför vill inte lyckan infinna sig, kan man fråga. Det kan bero på vår tids extrema individualisering och självbespeglning eller narcissism. Människor är inte riktigt nöjda med sig själva!

Mats Alvesson skriver i boken *Tomhetens Triumf* (Atlas, 2006) att "Människor som lever i nöd och fattigdom får ökat välbefinnande när den materiella standarden höjs, men i rika samhällen finns det bara ett svagt samband mellan konsumtionsförmåga och mänskligt välbefinnande."

Ett sådant konstaterande ska inte kunna bli en orsak för cynisk politik att göra folk fattiga. Fattigdom är ett gissel, men jagandet efter tomhet är också

ett gissel, enligt min mening. Det eftersträvansvärda borde vara rikedom (väl-färd) i balans och harmoni med människor och natur. Frosseri eller överdrifter är alltid fördärligt och destruktivt.

Miserabel och andefattig subkultur. Jagandet efter status och prestige har funnits i alla tider, och alltid fått konsekvenser för dem som ska betala. Priset som betalades förr i tiden var de fattiga som betalade, genom total utsugning av bland annat en prestigefylld och kostsam feodalklass.

I de moderna västliga demokratierna är det den fattiga världens människor som ofta får betala, men också den hårt arbetande befolkningen i den rika världen. Priset får också betalas i form av den numera kända globala upp-värmningen, men också genom rovdriften av naturresurserna som allt tydli-gare sätter sina spår i hela världen.

Köpsugets skapelse är en medveten illusionsprodukt av marknaden, med framkallande av konstgjorda behov av fåfänga, status och prestige av alla de slag. Denna bedövande köplycka är som narkotika, när lyckan sinar krävs nya injektioner.

Ett exempel är fenomenet med nya lyxbilar, som drabbar en hel del unga män. Det har visat sig att dessa män bokstavligen blir sjuka om de inte har råd att köpa senaste modell. De kan ställa hela familjen på bar backe för att tillfredsställa sin lust. Uppgifter om detta fenomen finns inom psykiatrin, där dessa män kommit under behandling.

Köphenomen leder till att hela befolkningar eftersträvar exklusivitet i jagan-det efter den unika individualiteten, och alla blir på det sättet helt utslätade och uniformt lika, utan personlighet eller skillnad. Men även säljorganisatio-nerna lider av liknande åkomma och gör säljdriven likformig i en hysterisk tävlan i en tomhet som bara ska generera mera pengar.

Mats Alvesson menar att en av orsakerna till att vi konsumerar så mycket beror på att vi lever i en tid präglad av "grandiositet". Vi lägger massor av pengar, tid och energi på att försöka framställa oss som lite tjusigare och mer lyckade än vi egentligen är. Ytan blir intressantare än innehållet. Viktigast är att det "ser bra ut". Det antiintellektuella går på högvarv, tycks det.

Det sorgliga i hela detta spel är att människor hamnat i ett slags psykolo-giskt roulettspel, med människor som upplever en inre tomhet och med dålig självkänsla – med hälsan som insats. Ett sätt att kompensera sig kan bli att göra sin egen självbild större i ett tjusigt förhållande – *wannabee*.

Fenomenet är ingenting nytt, det kan vi se på museernas porträttsamlingar av furstehusens medlemmar i deras grandiosa uniformer. Skillnaden i den de-

mokratiska västvärlden av idag är att detta har blivit en skadlig och rubbad massrörelse.

Paul Lindberg

Uppdaterad 2008-04-10

Nobelpristagaren Alva Myrdals varning:

Planetariskt självmord

"Framtidens generationer kommer att få läsa i historieböckerna – om det finns några – att mot slutet av tjugonde århundradet greps människorna av en oförklarlig lust att målmedvetet arbeta på att förstöra denna vår planet." Alva Myrdal

För tjugosex år sedan gavs boken *Vårt hotade hem* ut på förlaget Bra Böcker. En antologi med bidrag av stor kunskap om hotet mot människan som art. Författarna var goda representanter för vetenskapen och insikten om den ohållbara tillväxtpolitiken som planlöst skulle fördärva planeten Jorden.

Alva Myrdal och de övriga författarna ville varna, och de togs på mycket stort allvar. Men allvaret rann med tiden av, och tillväxtfanatikerna körde över dem som hade insikten och medkänslan för vad som fordrades av mänskligheten. Nedan utdrag ur Alva Myrdals artikelbidrag.

"Min svåra uppgift är att påminna om en verkande självförstörelseprocess som människor avsiktligt satt i gång, mot bättre vetande."

"Trender har tillåtits utveckla sig på grund av försummad genomlysning av framtida verkningar, av brist på konsekvensanalyser av beslut som fattas under olika korttidsperspektiv, och på grund av egoistisk nationell politik i stället för internationellt samarbete.

Den planetariska misshushållningen kan i stort sägas bero på kollektiv okunnighet och opportunistisk intressekonkurrens. Hela raden av rubriker i denna bok vittnar om sådana slags glapp i styrningen, på det ena området efter det andra, av hur jordens resurser inte kunnat fredas samtidigt som deras avkastning utnyttjas – med förgiftning, utarmning och till och med hungersnöd som följd.

Historiskt sett har man i någon mån kunnat som en ursäkt hävda att vanskötseln skett av social okunnighet samt traditionell ovana vid samarbete människor och grupper emellan. Därtill har kommit ett politiskt odlat misstroende mot planering.

Vid en sociologisk analys kan uppdragas även en annan, måhända ännu något mer 'ursäktlig' orsak till en utveckling mot katastrof. Den illustreras med övertydlighet av befolkningsexplosionen. Den avhänger av en brist på insikt om att sammantaget de många enskilda individerna alldeles *privat* fattade beslut har ödesdigra *samhälleliga*, rentav globala konsekvenser.

Resultaten förblir ju inte enstaka, berörda blott individers och familjers liv, utan de aggregeras och får därför av ingen påräknade fördärliga följder. Ansvar förblir anonymt.

Alla dessa försummelser och felgrepp som nu hotar med svåra följdverkningar för naturen och människan själv har till en början utvecklats ganska långsamt. Farosignalerna har därför inte uppfattats i tid. De har inte lyst till med skenet av en plötslig blix. Eftersom de också följt olika linjer över olika vida fält har deras iakttagare knappast kommunicerat i någon samordnad utvärdering av erosion och exploatering av jordens resurser.

För dessa utvecklingstrender är det svårt att precisera och lokalisera på vem skuldbördan bör läggas. Därför är det också näst intill ogörligt att av skadegörarna, på sakområde efter sakområde, utkräva det konkreta ansvaret och den tillräckliga gottgörelsen.”

Många med Alva Myrdal var helt medvetna om de faktiska förhållandena beträffande planeten Jordens framtid. Forskare och internationella miljöorgan, men också ideella miljöorganisationer tog fram forskningsunderlag, som blev bevismaterial och varningssignaler.

Anders Wijkman (kd) manade bilisterna att köra miljömedvetet, med så bensinsnåla motorer som möjligt. Han ville att bilar inte skulle betraktas som status- eller prestigesymboler. Men, utvecklingen gick åt ett helt annat håll. Livsstilens förbannelse utvecklades i groteska former, med kraftig ökning av bilismen och med stadsjeepar och större kraftigare motorer än någonsin. Var-ken politiker eller bilindustrin tog sitt ansvar! De tog inte sitt ansvar då precis som de inte heller gör i dag!

Jag själv var med och startade Aktion kollektivtrafik i Stockholm för att i möjligaste mån mildra innerstaden mot den destruktiva trafikökningen. Vi räckte inte till för att rädda Stockholm mot den utveckling som vi nu befinner oss i. Trängselskatter är som en droppe i havet!

De ansvariga måste tänka om. Vi vet i dag vilka som bär ansvaret till den uppkomna katastrofen mänskligheten står inför. Men det är inte speciellt fruktbart att ställa dem mot väggen. Det skulle heller inte bli särskilt framgångsrikt.

Ansvaret ligger hos dem som framöver inte vill ställa in sig i leden för en överlevnadsutveckling. De bär skuld och måste synliggöras. De får ta ett personligt moraliskt och juridiskt ansvar inför de kommande generationerna som också vill ha ett gott och rikt liv.

Men ett rikare liv måste med absolut sanning se ut på ett annat sätt än det vi har sett hitintills!

Paul Lindberg

Uppdaterad 2008-06-11

Johannes Åman, DN, svarar

Trängselskatt för Essingeleden

Vad bör göras med storstädernas trafik kaos? Bygga flera kringfartsleder och strunta i den globala miljöutvecklingen? Eller, skrota storstadsbilismen i dess nuvarande omfattning och satsa på effektiv kollektivtrafik?

Vi står idag inför ett mycket viktigt vägval, som handlar om civilisationens vara eller inte vara. Många är mentalt låsta i en tilltro för ständig ekonomisk tillväxt, och vill inte avstå från den nuvarande livsstilen. Detta är ett riktigt stort problem!

”Det krävs inte mycket för att det ska bli kaos i Stockholmstrafiken”, skriver **Johannes Åman** i ett ledarstick i DN, 08-04-25 (Tf chef för DN:s ledarredaktion). Han menar att ”allra mest sårbar är Essingeleden i Stockholm. Och Johannes Åman undrar: ”Vad göra? Att bygga nya vägar och spår över Mälarens vatten tar lång tid. Så frågan är om inte Stockholm måste bita i det sura äpplet och utvidga trängselskatten till Essingeleden. Det är ingen idealisk lösning att låta även de som försöker undvika att köra genom innerstaden betala. Men att betala för att köra är i alla fall bättre än att sitta fast.”

Min kommentar och brev till Johannes Åmans inlägg blev följande:

”Storstaden Stockholm har sin ständiga växtvärk, och hur mycket vägarna än byggs ut, så växer bilköerna ikapp med utbyggnaden. Med all tydlig erfarenhet går det inte att bygga bort bilköer i en snabbt växande storstad. Ingenstans i världen har detta lyckats, såvitt jag vet.”

Johannes Åman varnar för sårbarheten med Stockholms kringfartsleder. Han har alldeles rätt med förslaget att utvidga trängselskatten även till Essingeleden. Detta är nödvändigt av flera skäl: först och främst för framkomligheten av ”nödvändighetstrafiken”, som utryckningsfordon och kollektivtrafik, men med samma nödvändighet för miljöansvaret.

Trängselskatten kan kännas orättvist för vissa. Men fördelarna är ändå större för en nödvändig utveckling med bättre framkomlighet för alla. Trängselskatten bör kunna vara en delösning och en ”motor” för att lösa problemen.

Och på min kommentar svarar Johannes Åman i ett brev: ”Jag håller med om att det är just som delösning trängselskatten får betraktas.”

Men frågan blir då vilket innehåll en delösning ska ha? Jag är rädd för att Johannes Åman ser delösningen på ett annat sätt än vad jag gör. Många vill till vilket pris som helst ha den nuvarande livsstilen oförändrad – men med lite förändringar och trixande här och där. Bara ingen rör rätten till bilismen – så det så – tycks många tänka! Så fungerar de övertygade egoisterna. Och i slutänden: strunt samma i hur det går för framtidens generationer. För egoisten finns nämligen ingenting värdefullare än sina egna ideal och livsstil.

När journalister med inflytande på stora tidningsdrakar inte tar det nödvändiga ansvaret till förändringen av den nuvarande livsstilen, så blir de av den anledningen medansvariga, med dem som förstör framtiden.

Lär istället av duktiga DN-skribenter, som exempelvis **Karin Bojs**, och en lång rad andra föredömliga journalister på samma tidning! De berättar genom sin journalistik vilka problem vi i realiteten står inför. Ideologiska livsstilsideal ska inte behöva skymma sikten inför de globala problem vi har framför oss. Vi står inför ett globalt hot med förödande konsekvenser, detta är tyvärr en sanning utan skygglappar. Allt bör därför göras för att hindra detta hot.

Den civiliserade människan tar sitt ansvar, medan den egoistiska människan struntar i medmänniskor och lever som om planeten jorden bara var till för att exploateras och plundras.

Om vi slutar att flyga, eller inte längre köper bilar, blir ju massor av människor arbetslösa, påstår vissa! Hur blir det då för alla dem som drabbas och för samhällsekonomin i stort?

Jag brukar svara med att järnlady **Margret Thatcher** en gång i tiden lade ned kolgruvorna i Storbritannien, av nödvändighet för miljön och människorna, och av detta blev luften betydligt bättre för miljoner människor runt om i Europa.

Hela kolgruveindustrins intressenter agerade frenetiskt mot premiärministern, men till ingen nytta alls. Nya jobb skapades och miljön räddades.

Strukturomvandlingar har varit vanliga i alla tider, och många har fått betala ett högt pris för dessa förändringar, men som många gånger lett till framgång. Men, ingen ska egentligen behöva bli lidande på nödvändiga förändringar som alla gynnas av. Det är här tryggheten med ett solidariskt samhälle blir som allra betydelsefullast.

Det glädjefulla för närvarande är att både SAAB och Volvos personvagnar säljer allt sämre. Det kan vara en tillfällighet, men ändå ett bra tillfälle för alternativ kollektivtrafik, som kan byggas ut och ge kompenserade arbetstillfällen för samhällsnytta med högre livskvalitet för alla.

Det viktiga i Johannes Åmans ledarstick är ändå: oavsett vad vi i övrigt vill med Stockholms överbelastade trafik, så kan trängselskatt vara en delö-
ning, som på olika sätt kan utvecklas till det bättre för miljön. Det otäcka är
att de som bromsar den alternativa utvecklingen hindrar alla andra ansvars-
fulla människor, och på så sätt blir till hinder för en nödvändig förändring av
det nuvarande samhället.

Paul Lindberg

Uppdaterad 2008-06-16

Stundande framtid

Fortsatt utbyggnad av motortrafikleder ökar bilismens framkomlighet! Att underlätta bilismens ökning är självklart ett slag i ansiktet på alla dem som nu tar framtiden på allvar och vill ta ansvar för kommande generationer. Det är bokstavligen talat en krigshandling mot framtidens människor – allvarligt talat!

Ett parlamentariskt beslut idag, men som drabbar människor framöver är diktatur! Om frågan bara handlade om olika livsstilsideal, så hade det varit en enkel sak. Men nu gäller det överlevnaden. Detta är ett sorgligt faktum och ett civilisationsdrama.

Överlevnadsfrågan får inte längre bli ett spel kring olika ideologiers hegemonsträvanden. Denna övergripande fråga är av gigantisk omfattning och kan inte handla om vad olika partier, makthavare eller intresseorganisationer vill, nu gäller frågan vad som är rätt och riktigt för framtiden! Detta är en etikfråga!

Den globala överlevnaden är realiteten vi har att ta ställning till. Många vill inte riktigt tro på att detta problem tillhör verkligheten, och kan därför inte ta ställning på ett adekvat sätt.

En hel del misstror problemets allvar, och misstänkliggör dem som verkar för upplysning och som engagerar sig mot detta fruktansvärda hot, som planeten Jorden står inför.

De som tar utvecklingen på allvar är klart och tydligt de allra flesta – den breda allmänheten. De gör sina val så gott de kan i form av olika konsumtionsval: miljöbilar eller miljövänligare flyg, och så vidare. Dessa människor gör alldeles rätt, medan de som luras med att sälja "miljövänliga" produkter och tjänster, vilka inte är speciellt miljöanpassade, är lurendrejare.

Det finns inga som helst bilar eller flygresor som är miljöanpassat på något sätt och vis! Det går helt enkelt inte att köpa sig fri från ansvaret för en nödvändig global miljöanpassning!

Orsaken till miljöhandel är ingenting annat än tidsandans illusionsförgiftning – reklamspråkets retorik. För många blir det att ingenting är fel, bara man kan göra pengar på det"

Jag är helt säker på att det enda språk som är relevant i dessa tider är ett gediget klarspråk!

Oviljan till sanningen är det största hotet mot nödvändiga förändringar. Medan föredömliga ledare för stora exportföretag öppet ber om hjälp mot stora koldioxidutsläpp av de företag de representerar, så har de visat kurage och handlingsförmåga. Denna öppenhet är exempel på det nödvändiga i den nuvarande situationen.

Generaldirektören för Vägverket försöker däremot snabba på vägbygget av Förbifart Stockholm, med motiveringen att Stockholm växer och därmed behoven av trafiklösningar för ökad trafikkapacitet.

Det infantila ligger i att många i ansvarsställning inte kan bära det ansvar som man kan begära av dem. Deras ansvarsområden kommer att krackelera omkring dem, tycks det, och de försvarar sina intressen, som om det var deras karriär som stod på spel.

Diktatur eller demokrati är frågan. För att kunna fortsätta den nuvarande livsstilen kommer det att fordras diktatur, och för att kunna förändra livsstilen krävs ökad demokratutveckling. Jag tror att vi står inför detta faktum.

Förbifart Stockholm kan vara den värdemätare som anger tonen framöver. Kan detta motorvägsprojekt genomföras så är det exempel på parlamentarisk diktatur. Detta på grund av att det vi gör idag drabbar redan nuvarande ungdomar inom en snar framtid. Och på så sätt vet vi att parlamentarism inte är liktydigt med demokrati.

Demokrati måste räknas som ett moraliskt verktyg för allas rättigheter till ett fullgott liv.

Alltså: frågan står ytterst mellan diktatur och demokrati. Och jag väljer demokrati!

Paul Lindberg

Uppdaterad 2008-006-16

Frihandelns kollaps – på gott och ont

Multiglobal frihandel

Svajighet och instabilitet i den globala världsekonomin är det permanenta tillståndet i världen. Den nyliberala oviljan till planering – som princip – har istället ersatts av principen, egoism och snabba pengar – men utan insikten om konsekvenserna. Det är kännetecknet för Mamons herravälde över världsekonomin.

Världshandelns intresseorganisationer, agerar unisont i en aggressiv och offensiv målsättning att behärska världen på alla nivåer och sektorer. I den meningen, däremot, planeras det stort, som vilken kommunistisk eller fascistisk planhushållning som helst.

Världshandeln är på gott och ont, men utan ansvar tar den musten ur både människorna och planeten Jorden. Bilar tillverkas i dag inom alla världsdelar, vilka till stor del fraktas fram och tillbaka runt Jorden. Det ger pengar, men förstör Jorden. Det gäller inte bara frakt av bilar, det gäller massproduktionen av kommande sopor i stort! Allt blir sopor till slut, framställt av natur- och energiresurserna, med en helt förstörd planet i slutänden! En del kallar detta för nyliberal frihandel och andra menar att den nuvarande frihandelns världsordning leder till rena helvetet!

Världshandelns intresseorganisationer har i sin omfattning det största maktinnehav någonsin i världshistorien. Alla står under Mamons herravälde som helt bestämmer villkoren över världsordningen.

Stoltheten inför detta fenomen är höjt över allt annat, och självgodheten av den kampfulla människan som tar för sig i livet är drömidéet som istället ersatte Guds planer. Människan är sig själv nog, sin egen gud. Mamon i full glans har nått sitt högsta stadium, och därefter...

Medan Jorden förblöder, bryter frihandelsavtalens förhandlingar ihop, därför att maktens superstater inte kan komma överens i sina hegemonisträvanden. I strävandet efter snabbare pengar och mest gynnande handelsavtal, är utrymmet till förhandlingar om den globala uppvärmningen på en icke betydelsefull nivå, underställt Mamons ensidiga intressen.

I den ökande världshandelns transfereringar och ständigt ökande produktion har människor i den fattiga världen, de som producerar varor för den övriga världen, knappast fått någon del av vinsten, enligt FN:s handelsorgan

Unctad. De rikare länderna, EU, USA och Japan stod år 2007 för 71 procent av världens samlade BNP, med en gemensam befolkning på 15 procent av Jordens alla människor.

Någon skulle kunna uttrycka: jamen de behöver väl inte skämmas för sina framgångar. Nej, de skäms inte, de är omåttligt stolta! Men, deras framgångar är faktiskt något som är att skämmas över, genom att de hindrar och utnyttjar fattiga länder att kunna häva sig över fattigdomsbarriären.

Världens stater tvingas förlita sig på den globala världshandeln som enda utvecklingsmöjlighet från fattigdomen. Deras förhoppningar att arbeta sig fram till de rika ländernas nivåer leder oftast bara till slavliknande förhållanden, och förändrar aldrig deras egna livsvillkor. Det finns alltför många exempel på detta.

Men den handel som fattiga nationer lagt ned energi på och haft förhoppningar om skulle istället kunna omformuleras till regionala tillväxtekonomier, genom ökad handel mellan grannländer och en utveckling av den inre behovsmarknaden, och mindre av dyrbar fraktgodis över världen.

Peter Mandelson, EU:s utrikeshandelskommissionär, uttalande till pressen om WTO-förhandlingarnas kollaps var "ett plågsamt misslyckande". I ett uttalande för Finacial Times betecknade han det hela som "ett av det mest reaktionära på jordbruksområdet i USA:s historia".

USA:s egoism handlar om skyddstullar för det egna jordbruket, samtidigt som de har makten över de fattigaste ländernas utvecklingsmöjligheter. Detta i samband att en rad länder med Indien, Kina i första leden vill ha skyddstullar med liknande skruvade argument som USA:s argument, nämligen att vid kraftiga prisökningar och ökad import införa skyddstullar för att värna den inhemska jordbruksproduktionen. Till de övriga ländernas argumenteringar sade framförallt USA nej. USA:s nej var det som ledde till en kollaps.

Många frivilligorganisationer välkomnade trots allt förhandlingarnas sammanbrott kring ett globalt frihandelsavtal. Chefen för organisationen Focus on the Global South, **Walden Bello**, kommenterade sammanbrottet:

"Handel kan vara ett medel för utveckling, men redan från början stod det klart att de utvecklade länderna hade som mål att tvinga fram ökat marknadstillträde och samtidigt göra så små eftergifter som möjligt. Att tala om utveckling var bara ett sätt att göra det hela mindre oaptitligt."

Svenska kyrkan ser misslyckandet som "bristande västvilja bakom WTO-haveriet". (Citaten och detta kapitel från *Kyrkans tidning*)

”Det är en stor besvikelse att det inte blev något avtal. Ett globalt avtal är viktigt, inte minst med tanke på de nu skenande priserna på livsmedel och bränsle”, säger **Erik Lysén**, chef för policyenheten på kyrkokansliets internationella avdelning.

”Det är extra beklagligt att det faller på en fråga som är viktig för fattiga länder. De behöver verkligen en skyddsklausul”, säger Erik Lysén.

Lysén talar om ”en bristande vilja från främst USA”. Om USA:s skuld talar även **Magnus Walan**, ansvarig för politik och opinion på Diakonia. Men han menar samtidigt att en betydande del av ansvaret är EU:s och säger sig inte förvånad över sammanbrottet i förhandlingarna.

”EU har betett sig arrogant. Man har gått runt WTO-samtalen och använt sin styrka för att förhandla fram separata avtal med utvecklingsländer”, säger Magnus Walan.

Inget avtal bättre än dåligt. Lyséns och Walans bedömning delas av Christian Aid. **Matthew Coghlan** är organisationens rådgivare i frågor som rör ”ekonomisk rättvisa” och säger att man ”applåderar den principfasthet” som utvecklingsländerna har visat under förhandlingarna.

”När det handlar om utveckling är ett uteblivet avtal bättre än ett dåligt avtal”, säger Matthew Coghlan till Christian Today.

För att USA ska kunna fungera med den övriga världen måste en ny president installeras i USA, anser en samfällid kritikerkår från olika läger. Men det räcker säkert inte bara med presidentbyte – en helt ny världsordning vore säkert det allra bästa!

Paul Lindberg

Uppdaterad 2008-08-18

Folkkampanjen

Utveckla alternativen!

Varför inte kärnkraft? Folkkampanjen vill arbeta för att människorna på jorden ska få en bättre framtid, i ett väl utvecklat samhälle där vi använder energin mer effektivt och producerar el ur förnyelsebara energikällor. I effektivisering, sol, vind och bio-bränslen, där hittar vi framtiden.

Folkkampanjen samlar människor i en rörelse, och arbetar för en bred opinion mot kärnkraft och kärnvapen. Vi påverkar beslutsfattare, samlar information, granskar och kritiserar.

Uranbrytningen förstör både stora landarealer och grundvattnet. Uranbrytningen skadar därför befolkningen var den än sker. Produktionen av femton gram uran till reaktorbränsle leder till att 200 kg radioaktivt avfall och 40 kg koncentrerad svavelsyra sprids i naturen. För ett års drift av de svenska reaktorerna används 250 ton reaktorbränsle.

Miljöförstörelsen ökar för varje led i kärnbränslekedjan. Kärnkraften är miljöfarlig, allt annat är bara myter som sprids av kärnkraftsindustrin.

Kärnkraftverken kan aldrig bli helt säkra, inte ens de svenska. Tekniken styrs av människan och det är mänskligt att fela. Amerikanska kärnkraftsinspektionen räknar med en större kärnkraftsolycka vart 20:e år.

Slutförvaringen är inte helt löst. Ingen kan garantera att avfallet kan förvaras säkert i minst 100 000 år.

Avvecklingen är lönsam. Flera av de svenska reaktorerna är gamla och alternativet är att renovera dem för miljarder kronor. Dessa miljarder bör istället satsas på att skapa ett mer energisnålt samhälle och på att utveckla alternativa, mer hållbara energikällor.

Framtiden!

Effektivisera. Sverige har extremt låga energipriser jämfört med andra länder. Det har gjort det olönsamt att investera i ny energisnål teknik – både för hushållen och industrin.

NUTEK, som är ett statligt verk för teknikutvecklingen, har räknat ut att vi skulle kunna stänga 3–5 reaktorer om vi effektiviserar vår energianvändning.

Överskott. I dag producerar vi mer el än vi behöver, trots att en reaktor har stått stilla i flera år (Oskarshamn 1) och trots att flera andra har varit ur drift under långa perioder.

Alternativen är en mix av olika energislag. Det går inte att ersätta kärnkraften med en enda stor energikälla. Effektiviseringen måste därför byggas på med främst solkraft, vindkraft och biomassa (t ex flisvärmeverk). Det krävs tusentals, små, lokala projekt. Kommuner och små energibolag måste ta egna initiativ för att producera el.

Avvecklingen ger jobb. I tider av arbetslöshet är det viktigt att satsa på sådant som skapar nya jobb. Om näringslivet ställer om till ett energisnålare samhälle, blir företagen också mer uthålliga. Jobben blir säkrare. Miljösektorn är världens snabbast växande marknad. Kärnkraften är förlegad. De nya jobben växer fram i de miljövänliga företagen. Behovet av en ny miljövänlig elproduktion gör att Sverige kan hamna i framkant på den tekniska utvecklingen. Men det krävs offensivt tänkande, och att kärnkraften avvecklas.

Bli medlem i Folkkampanjen!

Håll dig informerad! Du behövs i kampen mot kärnkraften. Var aktiv i dag, så slipper du vara radioaktiv imorgon. Bara en kraftig folkopinion kan garantera att avvecklingen inte fördröjs.

Folkkampanjen är en partipolitiskt obunden ideell förening, som vill att vi alla ska hushålla med naturens resurser och tänka på naturens kretslopp.

Vi vill arbeta för att människorna på jorden ska få en bättre framtid, i ett väl utvecklat samhälle där vi använder energin mer effektivt och producerar el ur förnyelsebara energikällor. I effektivisering, sol, vind och biobränslen, där hittar vi framtiden.

Folkkampanjen samlar människor i en rörelse, och arbetar för en bred opinion mot kärnkraft och kärnvapen. Vi påverkar beslutsfattare, samlar information, granskar och kritiserar.

Uppdateriad 2008-08-18

Tjernobylnkatastofen

Vi vill veta sanningen!

Hur många offer förorsakade Tjernobylnkatastofen? 56, 4 000, 60 000 eller 500 000? Detta är några av siffror som diskuteras. Fortfarande hemlighåller myndigheter på olika håll i världen, främst i Ukraina, Ryssland och Vitryssland det undersökningsmaterial och den statistik som finns över antalet drabbade.

Likaså gör många länder i väst. Detta fastän det finns mängder av olika undersökningar och rapporter som visar att konsekvenserna både vad gäller antalet döda och sjuka är långt högre än de gissningar som har gjorts av olika FN-organ.

När världshälsoorganisationen (WHO) 1959 ingick ett avtal med det Internationella Atomenergiorganet (IAEA) ströps möjligheten att få en saklig, vetenskaplig information om kärnkraftens medicinska effekter. Detta var nämligen inget WHO skulle syssla med, allt som rör kärnkraft, kärnvapen och strålning är IAEA:s angelägenhet. Möjligtvis kan WHO få vara med på ett hörn, men då på IAEA:s premisser.

Sedan ett år tillbaka demonstrerar människor från sex olika organisationer utanför WHO:s lokaler i Genève med kravet på att avtalet från 1959 mellan IAEA och WHO rivs upp.

Folkkampanjen, i likhet med de flesta miljöorganisationer världen över, instämmer i detta krav.

Vi uppmanar regeringen att omedelbart kräva att WHO får mandat att utföra en sanningsenlig och fullständig undersökning av konsekvenserna av Tjernobyllolyckan. Vi vill veta sanningen!

Göran Bryntse

ordförande i

[Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen](#)

Uranbrytning och anrikningen

Östersjön – radioaktivast

Uranbrytning och anrikningen av uran är energikrävande. Det gör att denna energikälla inte är koldioxidfri, skriver teknologie doktor, Göran Bryntse, ordförande för Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapen.

Det tyska Öko-institutet har med hjälp av livscykelanalyser kommit fram till att kärnkraft orsakar utsläpp av växthusgaser som motsvarar 64 gram koldioxidekvivalenter/kWh.

Räknat på nuvarande svensk kärnkraft, cirka 65 TWh, motsvarar det utsläpp på totalt 4 miljoner ton koldioxid per år, runt 7 procent av hela Sveriges utsläpp av växthusgaser. Det beror bland annat på att både uranbrytningen och urananrikningen är energikrävande.

Anrikningsanläggningen i Kentucky, USA, drivs exempelvis av två kolkraftverk om 1 000 MW vardera.

Termisk nedsmutsning

De enorma kylvattensutsläppen från kärnkraften på grund av dess dåliga verkningsgrad leder dessutom, enligt ryska forskare, redan nu till en miljöskadlig uppvärmning av Östersjön med förvärrad algblomning som följd. Den så kallade termiska nedsmutsning påverkar också klimatet, enligt professor **Bo Nordell** i Luleå. Kärnkraften är således ingalunda klimatneutral.

Forsmark och Oskarshamn släpper ut flera tusen gånger mer radioaktivitet än motsvarande ryska kärnkraftverk Sosnovij Bor som ligger utanför S:t Petersburg.

Östersjön är världens mest radioaktiva hav och de svenska kärnkraftverken är i dag de största utsläppskällorna. Talet om den relativt rena svenska kärnkraften klingar därför ihåligt, i verkligheten är det tvärtom.

Radioaktiviteten hos fisk som fångats vid den svenska Östersjökusten är nu nästan uppe i 300 Becquerel per kilo.

Osäkerheten med kärnkraftsanläggningarna

De svenska kärnkraftverkens skydd mot terrorister är också undermålig, vilket påpekats av Miljödomstolen och Foi. Säkerhetskulturen i kärnkraftsindustrin är som helhet oroväckande dålig i Sverige, vilket är en orsak till de återkommande incidenterna vid svenska kärnkraftverk.

Forsmarkshändelsen visade att Statens Kärnkraftsinspektion, SKI, inte har säkerhetsläget under kontroll.

Dess kontroll av säkerheten försämras också av vänskapen med kraftindustrin. Ett väl motiverat förslag är därför att komplettera SKI med en internationellt sammansatt oberoende expertgrupp, som har till uppgift att regelbundet granska säkerheten vid kärnkraftverken.

Högaktivt avfall går inte att slutförvara

Kärnkraften lämnar efter sig ett högaktivt avfall som är livsfarligt i minst 100 000 år och som inte går att slutförvara på ett säkert sätt.

KBS-metoden, som den svenska kärnkraftsindustrin förordar, ska lagra avfallet i grundvatten 500 meter ner under Oskarshamn och Östersjön.

Metoden är inte värd att ta på allvar som ett slutförvar. En bättre metod är DRD-metoden, *Dry Rock Deposit*, lanserad av seismologexperten docent **Nils-Axel Mörner**. Metoden möjliggör dessutom återtagbarhet om något oförutsett skulle hända de närmaste 100 000 åren, som en istid eller jordbävningar. I anslutning till istiden för cirka 10 000 år sedan drabbades Sverige av många stora jordbävningar.

Hållbara alternativ

Hållbara energislåg, som solenergi och vindkraft är på stark teknologisk och ekonomisk frammarsch, liksom bioenergin.

Inom de närmaste åren kommer dessa alternativ sannolikt att vara kommersiellt tillgängliga i så stor utsträckning att vår kärnkraft blir onödig. Sverige bör samtidigt satsa på effektiv energianvändning.

En tredjedel av Sveriges elförbrukning kan faktiskt sparas bort med energisnål teknik.

Göran Bryntse

Ordförande

Folkkampanjen mot kärnkraft/kärnvapen

Uppdateriad 2008-08-18

Rapport och kommentar

Klimataktion – folkrörelsen

Höst! Och nu blir det upp till bevis för Klimataktion om förmågan att utveckla en folkrörelse mot det globala miljöhotet, och i kampen för att vrida planeten Jorden i rätt riktning. Rapporten nedan är digger och full med aktiviteter, kunskap och information kring den politiska viljan till förändringar. Och inledningen ser verkligen hoppningivande ut! Lycka till med Klimataktion!

Enligt Klimataktion är växthuseffekten det största problemet mänskligheten någonsin stått inför. Och det kräver ett enormt engagemang, enligt **Rikard Warlenius**, redaktör på Klimataktion.

Men han säger också, att trots det vi står inför så får det inte förhindra oss att njuta av vackert väder! Man kan rent av hävda att vila har blivit något "politiskt korrekt", för i hängmattan producerar vi i stort sett inga växthusgasar alls, skriver Rikard.

Klimataktion rapporterar om lokala lanseringar runt om i hela landet – från Luleå till Malmö.

Ryktesspridning om att Klimataktion skulle vara anhängare för kärnkraft dementeras. Det är inte sant! I Klimataktions plattform eller i ändamålsstadgan står ingenting om kärnkraft.

Denna fråga kan säkert leda till spänningar om det inte redan från början görs helt klart om en tydlig inriktning för alternativen istället för kärnkraft. Och den närmaste agendan presenteras i rapporten: **Klimataktion på ESF**. Den 17–21 september väntas 20 000 samhällsengagerade människor komma till Malmö för att delta i European Social Forum (ESF). Över 600 organisationer – däribland Klimataktion – står bakom engagemanget, som innehåller 220 seminarier och närmare 400 kulturinslag.

För Klimataktions del är ESF ett sätt att bygga allianser i klimatfrågan. Bland annat kommer "systerorganisationer" från bland annat Storbritannien till Malmö och vi hoppas kunna inleda samarbeten med dessa, rapporterar Rikard Warlenius.

Givetvis är ESF i Malmö också ett gyllene tillfälle att träffa människor och berätta vad Klimataktion sysslar med. Bor du i Malmö eller har vägarna förbi under ESF och vill träffa likasinnade och hjälpa till att bemanna vår monter? Skicka ett mail till Roy a Hakimnia i styrelsen: roya.hakimnia@klimataktion.se

Partier vässar klimatkrav. Tre av riksdagspartierna har i sommar presenterat rapporter i klimatfrågan. Först ut var Kristdemokraternas arbetsgrupp för ansvarsfull miljöpolitik med **Anders Wijkman** i spetsen.

Den ambitiösa rapporten Miljöpolitik för en globaliserad värld väckte en del uppmärksamhet i juni, inte minst på grund av Kristdemokraternas skamfilade rykte i klimatfrågan sedan partiet i den senaste valrörelsen lovade sänkta bensinskatter. Wijkmans arbetsgrupp visar att partiet kan bättra sig väsentligt.

Rapporten diskuterar bland annat tillväxtens inverkan på miljöförstöring på ett ovanligt och modigt sätt. I siffror kräver arbetsgruppen att Sveriges utsläpp minskar med 40 procent till 2020 (jämfört med 1990) – varav minst fem procentenheter får tillgodoräknas genom utsläppsminskningar utomlands. Till år 2050 ska utsläppen i Sverige minska med 80–90 procent. För EU:s del vill arbetsgruppen att ambitionen om 20 procents utsläppsminskning till 2020 bör höjas till 30 procent.

Lagom till Almedalsveckan släppte Vänsterpartiet en rapport om EU och miljön – 10 förslag för bättre klimat- och havspolitik i EU av riksdagsledamöterna **Jacob Johnsson** och **Wiwi-Anne Johansson** samt EU-parlamentsledamoten **Jens Holm**.

I Vänsterpartiets rapport redovisas en Sifo-undersökning som visar att 64 procent av Sveriges befolkning vill skärpa EU:s klimatmål. Bland kvinnor i åldern 30-49 år anser hela 75 procent att EU:s klimatmål måste skärpas! I Vänsterpartiets rapport krävs att EU:s klimatmål ska skärpas från 20 procents till 40 procents utsläppsminskning till år 2020 (jämfört med 1990).

I samband med Mona Sahlins sommartal i Stockholm presenterade socialdemokraternas rådslagsgrupp för klimat och miljö en lista på hela 127 punkter för minskade utsläpp av växthusgaser. Rådslagsgruppen kräver att utsläppen i Sverige minskar med 40 procent till 2020 och i EU med 30 procent (jämfört med 1990). De 127 förslagen ska behandlas av partistyrelsen.

Det är på det hela taget hoppigivande att de politiska partierna har börjat tänka ordentligt kring klimatfrågan, utforma nya förslag och vässa gamla krav. Samtidigt förefaller många av partiernas visioner på medellång eller lång sikt stå i motsättning till deras politik på kort sikt.

Exempelvis stöder såväl Kristdemokraterna som Socialdemokraterna motorvägen Förbifart Stockholm, som med säkerhet kommer att leda till ökade utsläpp.

Få blundar längre för att klimatförändringarna kommer att kräva stora och svåra politiska beslut, men ännu finns en stark tendens hos många politiker att vilja skjuta upp dessa svåra beslut till senare någon gång. Vi som vet hur bråttom det är har en viktig pådrivande roll för att fylla det glappet: Omställningen måste börja nu!

* [Miljöpolitik för en globaliserad värld](#)

* [10 förslag för bättre klimat- och havspolitik i EU](#)

* [Socialdemokraternas 127 punkter för minskade utsläpp](#)

Regeringen utser klimatsamordnare. Statsminister **Fredrik Reinfeldt** har utsett en klimatsamordnare i regeringskansliet med uppdraget att som "chefs-förhandlare" sy ihop ett internationellt klimatavtal i Köpenhamn i december 2009.

Sverige har en tung roll i den processen i egenskap av ordförandeland i EU. Uppdraget gick till Naturvårdsverkets generaldirektör **Lars-Erik Liljelund**, som sedan den 1 augusti har titeln Generaldirektör vid statsrådsberedningen med samordningsansvar för frågor rörande klimatförändringar och Östersjöns miljö.

Lars-Erik Liljelund, har en diger meritlista både som forskare och tjänsteman vid Miljödepartementet och Naturvårdsverket. Han har även arbetat som naturvårdschef på Naturskyddsföreningen.

En av hans sista insatser på förra jobbet omnämndes för övrigt i Klimataktions första medlemsbrev: Liljelund undertecknade en skrivelse till regeringen i vilken Naturvårdsverket klargör att de inte anser att byggandet av Förbifart Stockholm är förenlig med Miljöbalkens bestämmelser och de miljö kvalitetsmål som har antagits av riksdagen.

Flygresandet ökar. Trots klimatlarm och höjda priser ökar flygresandet. Statistik från Luftfartsverket visar att under årets första halvår ökade antalet utrikespassagerare med sju procent och antalet inrikespassagerare med två procent i jämförelse med första halvåret 2007.

Särskilt problematiskt ur klimatsynpunkt är långdistansflyget. Förra året flög 374 000 svenskar till Thailand – 20 procent mer än året innan – och enligt **Stefan Gössling**, som forskar i turism vid Lunds universitet, står de cirka 20 procent av alla resor som är långdistans för 80 procent av utsläppen.

Stefan Gössling säger till Sydsvenskan att de höga oljepriserna kommer att slå hårt mot lågprisbolagen:

– Det behövs inga stora höjningar för att folk ska förstå att biljettpriset snarare blir 500 kronor. Då kommer lågprisbolagen att försvinna lika snabbt

som de dök upp.

* [Vi flyger mer trots höjda biljettpriser](#)

* [Trafikstatistik för första halvåret](#)

Internationell klimatkonferens. Socialistinternationalen anordnar en internationell klimatkonferens – "Vårt klimat – investera i framtiden" – på Konsert-
huset i Stockholm den 6 september.

Mona Sahlin, Göran Persson och Kommunals ordförande **Ylva Thörn** delar programpunkter med internationella gäster som **Majora Carter**, grundare av Sustainable South Bronx och **Guy Ryder**, generalsekreterare i internationella fackföreningsinternationalen. Moderator är biologen och författaren **Stefan Edman**.

* [Internationell klimatkonferens: Investera i framtiden](#)

Oseriösa beslut på G8-möte. I början av juli träffades G8 – världens åtta mäktigaste industrinationer – för sitt årliga möte. Klimatfrågan stod högt på dagordningen, men resultatet av förhandlingarna blev långt ifrån tillfredsställande. G8 kom inte längre än att enas om att halvera växthusgasutsläppen till år 2050, och nådde varken någon överenskommelse om utgångsår eller om några delmål.

G8 utlovade också att stödja världens fattiga länder med sex miljarder dollar. Pengarna tas från existerande biståndsbudgetar och är därmed inte "additionella" medel, vilket FN:s klimatkonvention säger att detta stöd ska vara. Vidare kommer medlen inte att kanaliseras via FN, utan Världsbanken, något som har väckt upprörda känslor, inte minst bland regeringar och folkrörelser i Syd. I Världsbankens fonder fattar givarna alla beslut och mottagarländerna har ingen insyn. Bidragen blir sällan i form av bistånd utan i form av lån, och redan fattiga länder med stora skulder och stor utsatthet för klimatförändringarna riskerar att få en allt tyngre skuldbörda.

/Johanna Sandahl

Kinas utsläpp går på export. Kina passerade förra året USA som världens största utsläppare av växthusgaser. På bara fem år har Kinas utsläpp fördubblats. En stor del av Kinas utsläpp kommer från exportsektorn, och kan därför sägas bero på ökad efterfrågan på varor i västvärlden.

Fyra forskare, **Christopher L. Weber, Glen P. Peters, Dabo Guan** och **Klaus Hubacek**, har nu för första gången gjort en systematisk studie över exportsektorns andel av Kinas utsläpp. De kommer fram till att år 2005 stod

exporten för en tredjedel av Kinas utsläpp. Det är en snabb ökning från 12 procent 1987 och 21 procent så sent som 2002.

Oavsett vem – Kina eller västvärlden – som bär störst ansvar för dessa enorma utsläpp konstaterar forskarna att Kinas snabbt expanderande infrastruktur och ineffektiva koleldade elsystem ”behöver omedelbar uppmärksamhet”.

* [The contribution of Chinese exports to climate change](#)

Biobränslen bakom livsmedelskris. EU:s och USA:s satsningar på biobränslen har lett till att livsmedelspriserna har ökat med 75 procent. Det hävdas i en icke publicerad rapport gjord av en av Världsbankens toppekonomer som The Guardian har fått tillgång till.

Rapporten är mycket detaljerad och avfärdar argument som att det är ökad efterfrågan på livsmedel från Kina och Indien eller torka i Australien som ligger bakom de kraftigt höjda världsmarknadspriserna på livsmedel.

Priserna för den korg av livsmedel som studerades steg med 140 procent mellan 2002 och februari i år. Mer än hälften – 75 procent av prisökningen – tillskrivs biobränslena, särskilt de som görs av spannmål och majs. Enligt rapporten har inte biobränslen från sockerrör haft så kraftig inverkan på livsmedelspriserna. Etanol som säljs i Sverige kommer främst från sockerrör. Prisökningarna på livsmedel tros ha knuffat 100 miljoner människor nedför fattigdomsstrecket.

* [Secret Report: Biofuel caused food crisis](#)

Nordpolen isfri redan i sommar? Ledande Arktisforskare tror att det är 50 procents risk för att Nordpolen för första gången blir isfri redan denna sommar, uppger Svenska dagbladet.

Förra sommaren smälte uppemot 70 procent av Arktis is, vilket gör att den mesta isen i år smälter relativt lätt. Och när mörkt, öppet vatten ersätter snötäckt is absorbers mer värme vilket ytterligare påskyndar avsmältningen. Genom sådana onda spiraler, eller återkopplingsmekanismer, kan dramatiska klimatförändringar ske i en skrämmande hastighet. FN:s klimatpanel, IPCC, har kritiserats för att inte ta tillräckligt stor hänsyn till sådana snabba och oregerbundna förlopp.

I IPCC:s utvärderingsrapport från februari 2007 står det att ”enligt vissa projektioner kan den arktiska sensommaren försvinna nästan helt under den senare delen av det 21:a århundradet”. Isavsmältningen sommaren 2007 motsvarade vad IPCC:s scenarier förutspår för mitten av århundradet. Och nu rör det sig bara om ett fåtal år innan den arktiska isen helt försvinner sommardag

– om det alltså inte sker redan om någon månad.

Utsläpp och rättvisa. I somras publicerade den gröna idéverkstaden Cogito en rapportbok som går igenom en rad politiska förslag till klimatsäkra, rättvisa och effektiva utsläppsminskningar såsom Cap and share och individuella utsläppsrätter (ransonering). I boken ges även en introduktion till forskningen om klimatförändringarna och de sociala, institutionella och politiska sammanhang som klimatfrågan måste lösas i.

Rapporten är skriven av Klimataktions styrelsemedlem Rikard Warlenius.

Läs mer och beställ här:

* [Cogito: Utsläpp och rättvisa](#)

Rapport från Klimataktion

Uppdaterad 2008-08-23

Ge framtiden en chans

Viljan att idag bistå framtida livsbetingelser för människor, djur och natur är inte speciellt fanatiskt. Det är inga domedagsfanatiker som kräver detta, det är en ganska enad forskarkår som ger sin syn på verkligheten, och lyhörda människor som tar hotet på allvar.

Att agera nu handlar om en medveten solidaritet och ett realistiskt ansvarstagande för medmänniskorna! Att inte bistå framtidens människor idag, när möjligheterna ännu finns är förräderi mot mänskligheten. Ja, det är rena brottsligheten! Det är knappast några överord!

Egentligen vet ingen med säkerhet hur det kommer att gå för vår planet. Men med säkerhet vet vi vad larmrapporterna och forskarnas varningar säger oss. Att misstro dessa rapporter, eller att tvivla på dess sanningshalt är nog det allra vansinnigaste. Vi kan heller inte chansa att det är en opåverkbar naturlig utveckling, det är ologiskt.

Vi kan heller inte tro att det globala miljöhotet ska upplösas utan åtgärder. Naturen fungerar inte på det sättet.

Nu gäller det istället att människorna måste ta sitt ansvar, och ta bort skyggklapparna, hur obehagligt det än är.

Politikerna måste våga vara otraditionella, göra sig friare från partitaktik och inte fastna i ideologiska låsningar. Politiska blockeringar tycks för närvarande vara det stora hotet mot nödvändiga förändringar!

Kraftigare skyfall

För tjugofem år sedan kunde man läsa i civilingenjörernas tidning Ny teknik att Jorden i framtiden kan komma att värmas upp på grund av miljöförändringar orsakade av människorna.

Klimatforskarnas satellitbilder under en tjugofemårsperiod besannar denna utveckling. Idag finns det adekvata forskningsbevis om hur globala tropiska vädersystem varierar med förändrade turbulenser. Dessa kraftigare turbulenser och väderförändringar är alltså något nytt i vädersystemen.

I vetenskapstidningen Science rapporterar fältforskningen som idag bekräftar det som stod i Ny teknik redan för omkring tjugofem år tillbaka. Glaciärisen bokstavligen sprängs fram i Himalayas bergmassiv vid den snabba issmältningen, och tar med större issjöar nedför bergen mot dalarna, med förödande skador. Det är vad som händer i dag, och ökar hela tiden.

Enligt Science ökar förändringarna i vädersystemen varefter Jorden ökar i uppvärmning. Det blir mera och intensivare nederbörd med stormar, samtidigt som andra platser får torka och ännu varmare. Men det kan också bli turbulenser i torra områden som nyckfullt får översvämningar som aldrig tidigare, och vise versa. Om dessa turbulenser är forskningen ännu inte helt på det klara över händelseförloppen, enligt rapporter i Science.

Alla drabbas av klimatet

Nordpolen och Sydpolen smälter i allt snabbare takt. Himalayas gigantiska glaciärer, Asiens vattentorn, smälter onormalt snabbare än någonsin tidigare, vars smältvatten utgör alla de floder som bevattnar stora delar av Asiens länder. Nybildningen av is går betydligt långsammare än nedsmältningen av glaciärerna. Utan dessa floder skulle länder som Indien och Kina bokstavligen torka ut.

Himalayas glaciärer bidrar med en tredjedel av Asiens hela vattenbehov. Regnvattnet räcker alltså inte till att försörja så stora befolkningar. Liknande ismältning sker med Jordens övriga glaciärer, men inte i samma höga takt. Sverige kan också komma att drabbas av turbulentare storm- och regnväder. Redan idag finns tendenser för detta, även om det ännu inte är helt fastställt.

Förändringens vindar

Utän en kraftfull politisk ledning för en livsstilsförändring kommer inte framtiden att kunna räddas, det är ett faktum. Förberedelserna till livsstilsförändringar har lyst med sin frånvaro. Moderaterna gick inte till val på frågan om en räddning av framtiden och livsstilsförändringar, har de uttalat sig om, vilket är anmärkningsvärt. Det tycks vara ett sätt att slippa ta obehagliga beslut och ansvaret för viktiga åtgärder. Det ansvaret lämnas istället över åt andra – detta synsätt har gällt den borgerliga alliansen till stor del.

Emellertid kommer politikernas hållning att gör dem ansvariga inför framtidens generationer. Framöver måste ansvarsfrågan tas på större allvar!

Försummelser idag kommer att bli påminnelser framöver!

Men idag kan skönjas förändrade värderingar, och oppositionen har i ord lovat att de ser klimatfrågan som den absolut viktigaste och mest prioriterade frågan.

Global uppvärmning – naturligt eller onaturligt?

Om den globala uppvärmningen orsakats av människan, så har vi bara några få år på oss att visa nödvändiga och kraftfulla förändringar – inte decennier eller århundraden. Om det är naturliga processer så måste vi i så fall ha be-

redskapsplaner även för detta, för anpassning och beredskap.

Enligt tidskriften Sciences vetenskapliga rapporter så menar en enhällig forskarkår att det under Jordens moderna era med säkerhet är människan som orsakat den nuvarande situationen.

Kan vi då vänta oss och lita på att det makthavande etablissemang kommer att göra en helomvändning för att rädda Jorden och ge framtiden en chans?

Den goda viljan

Ett större engagemang måste infinna sig hos den politiska ledningen! Nu gäller det livsstilen som vi lever under, och se vad den grundar sig på: girighet, egenintresse, egoism, okunnighet, prestige och fåfänga, inkompetenta makthavare och en stor portion likgiltighet för framtidens människor.

Dessa egenskaper är något som finns hos många, och det är hos oss själva vi måste ändra inställning för en ny livsanda.

Samtidigt måste vi ta i tu med omedelbara och nödvändiga förändringar inom ekonomi, varuproduktion och världshandel som ska leda till en **ny livsstil för överlevnad**. Detta kan till viss del ske genom lagändringar, men också med kreativitet och innovativ utveckling inom näringslivet.

Men viktigast av allt är den allmänna motivationen för en ny och hållbar livsanda som ersätter den nuvarande konsumtionshysterin! Och det är kring denna motivation som folkrörelser för global räddning har sin största betydelse och giltighet.

Politikerna bör kunna ge riktlinjer för att näringslivet ska tvärvända till förmån för en alternativ och hållbar utveckling. Det har i viss mån redan påbörjats, om än i en ganska velig och kraftlös omfattning, med tanke på problemets dignitet.

Finns det politiska modet i Sverige idag? Att börja i rätt ände genom att föregå med gott exempel och en god förebild – Sverige för global räddning! Detta är inte för mycket begärt av Sverige och dess invånare!

Paul Lindberg

Uppdaterat 2008-08-13

Jorden är i fara!

Optimism grundad på verkligheten och på den goda viljan till förändringar är det som kan stoppa det globala miljöhotet. Det kan vara försent, men allt tyder på att det finns möjligheter om vi agerar nu!

Stockholm Environment Institute varnade år 2002 att om den nuvarande ekonomiska masskonsumtionen fortsätter i den nuvarande takten kommer "händelser att radikalt förändra Jordens klimat och ekosystem". Tyvärr har konsumtionstakten ökat avsevärt sedan sex år tillbaka.

Forskningsinstitutet har ett internationellt gott renommé, och rapporterade att den globala fattigdomen, fortsatta sociala orättvisor och överutnyttjande av naturresurserna kan resultera i att samhällen kommer att vackla "från den ena miljökrisen, sociala krisen och säkerhetskrisen till den andra".

Millennium Ecosystem Assessment Synthesis, ytterligare en rapport utgiven av FN år 2005, som visade resultaten av en fyraårig global studie av Jordens hälsotillstånd. I studien deltog 1.360 experter från 95 länder. Rapporten innehöll en allvarlig varning: "Människans aktiviteter frestar så hårt på Jordens naturliga funktioner att man inte längre kan ta för givet att planetens ekosystem skall kunna uppehålla livet på framtida generationer."

Om en katastrof skall kunna förhindras krävs det "betydande politiska och institutionella reformer, men dessa lyser med sin frånvaro i dag", sägs det i rapporten.

Anna Tibaijuka, chef för FN:s center för boende- och bebyggelsefrågor, ger uttryck åt vad forskarna blir allt mer eniga om: "Om vi fortsätter som hittills, går vi en katastrofal framtid till mötes."

Är optimism för en bättre värld bara ett önsketänkande? Tusentals år i förväg förutsade Bibeln många av de allvarliga problem som vi nu ser plåga Jorden och mänskligheten. Men det finns alltid hopp och om en optimistisk framtid går det att läsa om i Bibeln.

Valda citat ur Vaktornet

Kan Jorden räddas?

Kommer Jorden att kunna sörja för framtida generationer? Efter en fyra år lång och omfattande studie av Jordens ekosystem publicerade en grupp forskare och ledande miljöexperter sin första rapport.

Studien kallas Millennium Ecosystem Assessment (MA). De kom bland annat fram till följande: Under de 50 senaste åren har de växande behoven av mat, vatten, virke, fibrer och bränslen orsakat snabbare och djupare förändringar i Jordens ekosystem än någonsin tidigare, något som frestat hårt på Jordens förmåga att sörja för framtida generationer. Jordens naturliga kapacitet att pollinera grödor, rena luften och avge syre med hjälp av växtligheten samt återvinna näringsämnen via haven är överutnyttjad. Många arter på planeten kan snart vara i utdöende.

I den kanadensiska tidningen *The Globe and Mail* sades det: "Människan förstör Jorden i en takt som saknar motstycke och ökar därmed risken för att vissa ekosystem plötsligt kollapsar, vilket kan leda till sjukdomar, skogsdöd eller döda zoner i haven."

I tidningen sades också: "Våtmarkerna, skogarna, savannerna, flodmynningarna, fiskevattnen längs kusterna och andra naturliga miljöer som återvinner luft, vatten och näringsämnen för allt levande håller på att få skador som inte går att reparera."

Forskarna i MA-styrelsen drar slutsatsen att det ligger inom det mänskliga samhällets makt att minska belastningen på ekosystemen, men de säger också att detta kräver "radikala förändringar i hur vi hanterar naturen och nya samarbetsformer mellan stater, företag och det civila samhället".

Går det att rädda planeten Jorden? Svaret är definitivt ja! Som förvaltare av Guds skaparverk bör vi göra vårt bästa för att respektera miljön.

Det är uppmuntrande att få veta att Jorden kommer att kunna ta hand om kommande generationer. Det får alla som fruktar Gud att lovprisa honom för hans stora vishet, kraft och godhet och för hans stora kärlek till sitt skaparverk.

Citat ur Vakna!

Vindkraft för världens behov

Oändlig vindkraft

Vindkraft och solenergi tycks bli det verkliga alternativet för människans energibehov. Över 300.000 företag och organisationer har mobiliserats bara i USA för att tillgodose grundläggande energibehov. Och Kina, Japan och USA är världsledande producent av de nya vertikalturbinerna, som kan monteras på vilka tak som helst.

Michael Bloomberg, New Yorks avgående borgmästare, föreslår att hela storstaden monterar **vertikalturbiner** på stadens broar och hustak, som en del av ett ambitiöst projekt för förnyelsebara energikällor.

Den massiva småskaligheten kan bli räddningen för världens energibehov, tror många samhällsplanerare.

De stora energimonopolen har varit bromsklossar och stått i vägen för den alternativa energutvecklingen. Michael Bloomberg har under tiden som är kvar av sitt politiska mandat konfererat med företag och investerare för samverkan om hur dessa turbiner ska kunna monteras över hela staden.

Borgmästaren har utmanat alternativföretagen runt om i USA, att på olika sätt bygga vindkraft, solenergi och vattenbaserade energikällor för staden New Yorks alla energibehov.

Liknande projekt har kommit igång i megastaden Tokyo, som redan har en mängd snygga vertikalturbiner över hela Tokyo.

Gemensamt för alternativenergin är att det blir betydligt billigare, och genererar arbetsmöjligheter för ett mycket stort antal människor.

Turbinernas egenskaper gör dem säkra för fåglar och fladdermöss, har det visat sig. De är också oberoende från vilket håll vinden kommer, eller ombytliga kastvindar, såsom det ofta är i trånga städer.

Paul Lindberg

Sanning och konsekvens

Miljöhotet existerar inte

Elisabet Höglund, tidigare tevejournalist, läxade för en tid sedan upp alla som inte begripit att det inte bevisats om någon global uppvärmning. Det skedde i Härnösand, där hon citerar 1800-talsbiologen Thomas Huxley: "En sann vetenskapsman erkänner inga auktoriteter, ty för honom är skepticism den högsta av dygder och blind tilltro en oförlåtlig synd."

Paul Lindberg: |2008-10-30| **Elisabet Höglund tycker** att ovanstående visdomsord är prov på högsta visdom och en regel, som alla, vilka kallar sig vetenskapsmän borde följa. Och denna uppmaning riktar hon mot forskarkåren med analyserna bakom den globala uppvärmningen.

Hon riktar också en uppmaning till journalistkåren om att: "alltid kritiskt granska det vi ser och hör, alltid vrida och vända på alla fakta och uppgifter, och alltid lyfta på alla stenar för att se, vilka överraskningar som kan dölja sig under dessa."

Hennes eget mästrande och citerande av visdomsord skulle enligt Elisabet Höglund kanske inte riktigt nå fram till sanningen, men kunna komma en bit på väg.

Det är tydligt att hon tidigare varit ointresserad av klimatforskningen under anställningstiden på teve? Det är det många som har varit, och nu vaknar upp, skrämde över situationen, och kanske vägrar att acceptera obekväma sanningar.

Under flera decennier har en rad forskare och miljöorganisationer gjort precis det som Höglund efterlyser i dag, att kritiskt granska, men kom fram till raka motsatsen av det hon själv tycker man borde ha kommit fram till.

Under hennes propagandakampanj i Härnösand upplyste hon om att hon inte är meteorolog, klimatolog, geolog, glaciolog, oceanolog, naturgeograf, rymdforskare, statistiker och inte heller naturvetare. Jag är bara humanist, berättade hon.

Men de flesta inom de forskarområden hon räknade upp är just de som kommit fram till slutsatsen att vi nu redan trätt in i en allvarlig global klimatkris.

Hon tycker själv, som kommentar till ovanstående yrkesuppräknings, att hon istället är utrustad med en god portion sunt förnuft och med en stark intui-

tion, som under alla hennes år som journalist har hjälpt och väglett henne när hon stått inför situationer som handlat om sant eller falskt. Så ser hon sig själv, med sitt eget omdöme.

Fältforskningen idag har, genom decennier av studier, kommit fram till de formuleringar för nödvändiga åtgärderna av olika samhällsinstitutioner och parlamentariker. Att misstro denna verklighet är rena paranoian.

Det finns panikslagna kritiker mot forskningen som ser forskningsresultaten som något slags konspiratoriskt. Men precis som Höglund säger, så är inte alla forskarna ense och övertygade om att det finns tillräckliga bevis om att Jordan står inför en klimatkris. Men det anser däremot en förkrossande majoritet av världens forskare, de är övertygade om klimathotet. Och då har vi att ta ställning till vilka vi bör lita på.

Forskarna är inga konspiratörer, bara för att de kommer med obekväma sanningar. De ser heller inte svart eller vitt på problemen, eller ser det som en politisk höger- vänsterfråga. Dessa forskare är seriösa och med allra bästa avsikter.

Det går att förstå de psykologiska våndor som uppstår vid förändringar av den omfattning som världen nu är i behov av.

Det som ser ut som en konflikt mellan ideologier, är i denna situation olyckligt. Visst finns det propagandistiska övertoner, men det beror nog mera på problemets allvar och frustrationen över att så lite görs. Och den motsatta frustrationen över att drömmens nyliberalism var dömd att misslyckas redan från början.

Nyliberalism har visat sig komma till stor skada för människorna, både vad det gäller för rättvisa och demokrati, världsekonomin, men framförallt för konsekvenser av den globala miljön.

Elisabeth Höglund berättade på kampanjmötet vad hon starkt ogillar: "det är när andra försöker pådyvla information och förmenta fakta, som jag själv inte kan kontrollera eller som står i strid med de kunskaper och erfarenheter jag själv förvärvat. – Jag ogillar, när utnämnda och självutnämnda experter försöker tala om för mig vad som är rätt och fel och att jag är förbjuden att tänka i andra banor än de påbjudna."

Man tar sig för pannan. Detta är den grova propagandans språkbruk i all sin burdusa tydlighet. Höglund gör sig här till alltings mått.

Under kampanjmötet i Härnösand talar hon själv om "de 400 forskare" som minsann visar hur fel FN:s klimatpanel har. Hon utnämner sig själv med rätten att döma ut hela FN:s klimatpanel som inkompetenta, och där står hon själv

med ljusets avslöjande sanningar, hon som inte själv är forskare, men med sitt eget sunda förnuft. Ganska fantastiskt!

Vad inte Höglund berättade under kampanjmötet var att när **Al Gore** presenterade "En obekväm sanning", kom efter en kort tid, presidenten **George W. Bush** med erbjudandet till världens forskare om stora honorar om de kunde bevisa att klimatförändringar inte är en realitet, och att det inte är orsakat av människan. Sedan dess har mycket kommit fram under solen.

Presidentens erbjudande fick ett stort mediagenomslag världen över. Och det visade sig snart att vissa forskare kom med de resultat som presidenten efterlyste. Vissa fastslog att världen inte står inför en global uppvärmning.

Andra menade att det visserligen finns en global uppvärmning, men som inte orsakats av människan, utan kan bero på solen. Men dessa forskare har faktiskt varit få, i relation med de som tagit miljöhotet på största allvar.

Läraktiga av presidentens erbjudande kunde även storkoncerner lämna bidrag till olika forskare, ofta privata forskare inom företag. En rad forskare med tvivelaktiga ambitioner lät sanningen underordnas Mamons intressen. En mindre splittring uppstod faktiskt bland forskningen, vilket senarelägger de nödvändiga åtgärderna. Så kan det gå.

Kampanjmötet i Härnösand fick också veta "att flera forskare och vetenskapsmän till och med hoppat av FNs klimatpanel, när deras egna uppfattningar och teorier har visat sig inte stämma överens med de rådande."

"De 'kritiska' forskarna har alla vägrat ställa sig bakom uppfattningen, att det 'bara' är de av människan förorsakade koldioxidutsläppen som ligger bakom den globala uppvärmningen. Istället anser de, att förklaringen till den globala uppvärmningen ska sökas i solens aktivitet och i relationerna mellan jorden och solen."

Faktum är att samtliga forskare inom FN:s klimatpanel är medvetna att det finns påverkan från många olika källor. Det har man vetat i decennier genom forskningen. Höglund däremot använder sådana självklarheter som en propaganda. Vad FN:s klimatpanel säger är att människans påverkan av klimat är utslagsgivande på grund av den massiva påverkan, som förvärrar de naturliga fluktuationerna.

Höglund menar att människans utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser inte påverkar mycket, och menar att det är vad "kritikerna" anser. Med kritiker kan hon knappast mena forskarna, eftersom det inte finns så många forskare med den ståndpunkten. Med kritiker tycks hon förväxla syftningen

medvetet, som egentligen gäller kritiker som tycker som hon själv, de som inte gillar FN:s klimatpanel.

Höglund berättar: "kritikerna menar också, att FNs klimatpanel har förvridit och manipulerat fakta för att dessa ska passa in på den i förhand bestämda mallen."

Ovanstående är naturligtvis Höglunds egna konspirationsidéer och med rejäla övertoner, eller av något annat förvridet slag. Det kanske rent av är precis tvärtom. Fakta förvrids istället av sådana som Högberg och hennes uppdragsgivare?

Och till slut säger hon: "Om klimatet däremot fortsätter att värmas upp trots den minskade solaktiviteten, ja då har FN haft rätt och då står det klart, att det är människans påverkan – och inte solens – som ligger bakom den globala uppvärmningen."

Vilken saltomortal! Ska vi nu chansa på att Elisabeth Höglund har rätt, eller att FN:s klimatpanel har rätt? Det är frågan?

Paul Lindberg

Biskop bland biskopar

När kyrkan exponerar sin föredömlighet, när hon är som allra bäst, då speglar hon Guds vilja. Kyrkorna trimmas och gammalt ogräs rensas. Den nya öppenheten genereras av den goda viljan. Vi står inför en tid- och koordinatpunkt som säger oss att kyrkorna kommer att behövas för medmänniskorna! Inte bara Svenska kyrkan. I Guds ögon behövs därför större fullkomlighet i andligt agerande. Läs biskoparnas föredömliga texter på Svenska kyrkans hemsida!

Nedan ärkebiskop Anders Wejryds egna ord:

Ska kyrkan tjata om klimatet? "Ni har alltid bestämt hur det ska vara. Och vi har fått betala." Det sade en för kort tid sedan avgången afrikansk premiärminister nyligen på Lutherska världsförbundets rådsmöte med anledning av hur klimatförändringarna drabbar fattiga länder. I många av dessa har de flesta invånarna redan i dag varken tillgång till rent vatten eller tillräckligt med mat.

Jag tyckte nog att hans beskrivning var ganska ytlig och nästan lite överlättande, fastän Kilimanjaros snö snart är helt borta. Men ganska snart kändes att hans fokus måste ligga på den nära och kortsiktiga överlevnaden. Allt var redan på eller över gränsen! Utmaningarna är redan oerhörda. Redan i dag har odlingsbetingelserna försämrats dramatiskt, vattentillgången minskat, krigsriskerna ökat och flyktingkatastrofer drabbat – och flera kan förväntas. Strömmarna av flyktingar och asylsökande till Sverige är en stilla rännil i jämförelse. Ännu.

"Ni har alltid bestämt hur det ska vara. Och vi har fått betala." Redan nu har fattiga människor i många länder fått sträcka sig längre än de kan. När vi nu talar om att få med utvecklingsländerna i en framtida klimatpolitik, så att inte deras utsläppsutveckling ska bli som vår, så kan man ju förstå att de undrar varför det är så självklart. "Ni har alltid bestämt hur det ska vara. Och vi har fått betala."

I Svenska kyrkans remissvar på Klimatberedningen vill vi att man på allvar, i de internationella förhandlingarna, aktualiserar tänkbara mekanismer som överför resurser och teknik till utvecklingsländerna, så att vi betalar på deras omställning. Om man gör en koppling mellan ansvar för uppkomsten av situationen nu och möjligheterna att finansiera en omställning, så kanske ett ge-

nombrott kan ske. För det är dessvärre så att inte ens ett stopp på utsläppen i USA och EU tillsammans kan få oss ner på hållbara nivåer.

Men varför ska ärkebiskopen tjata om det här? Det kan väl stå på politiker-
nas bloggar eller på Naturskyddsföreningens hemsida?

Jag tjatar om det eftersom jag genom missionen och det kyrkliga biståndet
fått klart för mig vilket pris som betalas av dem vi sällan ser i Sverige.

Jag tjatar om det för att jag tror att religionen kan få oss att våga satsa,
våga sticka ut och våga ta oss an till synes omöjliga uppgifter. Vi hör till en
religion vars stora berättelser handlar om kriser som hotar allt – och om utvä-
gar som öppnas ur kriserna!

Jag tjatar om det för att tron egentligen handlar om ömsesidig relation, inte
om ägande eller behärskande.

Anders Wejryd,
Ärkebiskop

Metanskorstenar i Sibirien

Sensommaren är nuförtiden en skrämmande tid eftersom det då kommer rapporter om Arktis tillstånd. Trots att 2008 förmodligen inte kommer att gå till historien som något av de allra varmaste åren blev det första året på hundratusentals år då det blev möjligt att segla runt Arktis; såväl Nordost- som Nordvästpassagen var segelbara i september, och den arktiska isen en ö.

Några som passade på att fara längs Rysslands nordkust var den svensk-ryska expeditionen ISSS08 (International Siberian Shelf Study 2008) som tog prover för att bland annat undersöka upptiningen av metanhydrater. Längs Sibiens kust finns enorma mängder av den mycket potenta växthusgasen metan nedfrusen. När temperaturen stiger smälter metanhydraterna och gasen frigörs och bidrar då till ytterligare uppvärmning.

Tidigare har bland annat FN:s klimatpanel IPCC bedömt att metan i permafrosten visserligen är en stor risk men att avsmältning i större skala först kommer att inträffa när jordens genomsnittstemperatur har ökat med 2-3 grader.

Den framstående ryske forskaren **Igor Semiletov** menar dock att det kan komma att ske tidigare än så. Han ledde expeditionen ISSS08 och efter fem veckors provtagningar i de sibiriska haven gjorde forskarna en häpnadsväckande upptäckt, som det går att läsa om på deras blogg:

I går morse skulle så provtagningen äntligen avslutas. När vi vaknat upp och klev upp på bryggan mötte vi Igor med tydliga spår av nattens arbete men något nytt lyste i hans ögon. Han visade oss att en timme tidigare hade några märkliga reflektioner snappats upp på ekolodet och av ett seismiskt instrument. Nu var det som ett helt moln av reflektioner i hela vattenkolonnen på ekolodets skärm. Detta var inte ett sillstim. Samtidigt visade seismiken att i havsbotten var det en massa uppåtsträvande deformationer. En riktig metan hotspot. Reflektionerna i havsvattnet var från hela metanbubblor som steg mot ytan.

Även om vi tidigare hittat starkt förhöjda halter av metan upplöst i havsvattnet så var detta något helt annat. Här var alltså metanutflödet så starkt att metanet inte ens hann lösas upp i vattnet utan steg från havsbotten som metanbubblor upp till ytan. Naturligtvis användes ekolod och seismikdatan till att optimera platserna dit vi for för att ta detaljerade sediment och vattenprover.

Många villiga händer assisterade metanprovtagningarna denna sista dag. Proverna analyserades direkt ombord och mycket höga metanhalter (> 100

ggr bakgrund) uppmättes. Dessa "metanskorstenar" (vi fann flera under dagen) transporterar alltså denna starka växthusgas direkt upp i luften. Spännande men lite otäckt.

Vi ser fram emot att arbeta på den stora utvärderingen av det totala materialet i vinter för att uppskatta hur stort det totala flödet av metan från de Östsibiriska kusthaven verkligen är. Detta är det för tidigt att uttala sig om ännu.

15. 450, 350, 280 ppm...

Hur stor höjning av halten koldioxid tål egentligen atmosfären på lång sikt utan att allvarliga skred ska drabba klimatsystemet? Sanningen är väl att ingen egentligen vet. Den förindustriella nivån var omkring 280 ppm (miljon-delar), och idag är halten upp i 387 ppm och ökar med 2 ppm.

En vanlig målsättning, fastställd av bland annat EU är 450 ppm, medan den kända forskaren vid Nasa, **James Hansen** uttalat att 350 ppm, alltså under dagens halt, vore säkrare.

Nyligen uttalade sig en annan ledande klimatforskare, **John Schellhuber** vid Potsdam Institute for Climate Impact Research om att allt över den förindustriella nivån är en stor risktagning på sikt.

Även en liten temperaturökning kan sätta igång allvarliga klimatskred, så som metanutsläpp från smältande permafrost, och orsaka mycket mer allvarligt global uppvärmning, sade han enligt The Guardian.

Han efterlyser därför en global plan för att först stabilisera och sedan kraftigt minska atmosfärens halt av koldioxid. Det kan exempelvis ske genom att stora mängder biomassa bränns och koldioxidinnehållet lagras under jorden. Se här: environment/2008/sep/15/climatechange.carbonemissions

16. Plan B 3.0

I september gavs **Lester Browns** uppdaterade klassiker Plan B 3.0 Uppdrag: Rädda jorden! ut på svenska av Addera förlag och författaren var själv här vid lanseringen vilket genererade många pressröster. Dessutom är boken ideellt översatt av **Doris Norrgård Almström** och **Lars Almström**. Båda medlemmar i Klimataktion.

Jag har läst en tidigare amerikansk utgåva och rekommenderar boken varmt. Lester Brown är väldigt konkret i sin beskrivning av jordens utarmning och i sina förslag till hur den kan räddas.

En sak som dock känns främmande för mig är fokuseringen på befolkningsökningen som ekologiskt hot. Enligt vad jag har förstått är det ett vanligare argument i den amerikanska debatten än den europeiska.

Global News on Climate Action

För sådana som är väldigt intresserade av FN:s klimatförhandlingar har Naturvårdsverket nyligen startat ett nyhetsbrev på engelska: Global News on Climate Action med underrubriken The road to Copenhagen.

Nyhetsbrevet ska publiceras månatligen fram till Köpenhamnsmötet i december 2009 och täcka den internationella mediabevakningen av de frågor som är en del av Färdplan Bali, hälsar redaktören, Naturvårdsverkets **Eva Smith**.

Pressklipp från Klimataktion

Näringslivets svar på globala uppvärmningen:

Konsumera mera!

Kan vi konsumera oss förbi den globala miljökrisen? Ja, i alla fall enligt Stefan Fölster, chefsekonom för Svenskt näringsliv. Hans bok "Farväl till världsundergången" tillhör det allra svagaste argumentet för en god vilja.

Paul Lindberg: | 2008-10-20 | "Konsten att överleva växthuseffekten" är underrubriken på **Stefan Fölsters** bok, utgiven på Bonniers förlag. Den underrubriken stämmer illa med innehållet till boken i övrigt, som inte alls visar några exempel av någon vilja till överlevnad.

"Farväl till världsundergången" tycks enbart handla om konsten att slippa ta ett miljöansvar, att helt och fullt låta bli och ta ett ansvar för nästkommande generationer.

Det är anmärkningsvärt av en representant för Svenskt näringsliv, som faktiskt är delansvariga till den globala miljökrisen som nu eskalerar. Det boken visar är ett tråkigt exempel av misantropi, när näringslivets offentlige representant skulle behöva ta ansvar fullt ut, men istället raljerar och skjuter skulden på miljörelsen.

Trots att vi delar samma jord, så tycks det vara ljusårs avstånd på synen om den globala uppvärmningen och hur den måste lösas. Men nu gäller det inte bara miljökrisen. Det handlar även om miljökrisens uppkomst genom världsekonomin, en gigantisk ekonomisk bubbla, som när den spricker får mycket allvarliga följder. Men det är ändå med den ekonomiska bubblans de-tronisering som lösningen ligger för Jordens olika kriser och överlevnad. Och lösningarna finns säkert både i gamla idéer men också i nya kreativa lösningar.

Stefan Fölsters bok visar helt tydligt att han och Svenskt näringsliv inte är speciellt intresserade av någon lösning. De vill helt enkelt inte se verkligheten och vill därför inte vara med om några påtvingade lösningar.

Allting är bra som det är, och kommer att göra människorna år 2100 tjugo gånger rikare än i dag, skriver Fölster. Någoting han inte alls vet någonting om. Ekonomens ovetenskapliga önsketänkande. Och hans definition av "rike-dom" är diametralt annorlunda mot de mänskliga behoven världens människor står inför.

Fölster vill inte ha några inskränkningar för den ekonomiska utvecklingen, då skulle det bli fattigdom för världens folk, enligt Fölster.

Vilken gemen utpressning. Om vi inte fortsätter Mamons väg hotar han med utpressning.

När man läser Fölsters bok får man intrycket av uppgivenhet inför ett kommande nederlag. Allt var bättre förr och måste framöver fortsätta som förr. Fölster vet naturligtvis vad de grundläggande orsakerna beror på, men vill inte se och höra talas om detta.

Fölster menar att ökad konsumtion av lyx är bra för världen och miljön, ju mer lyxkonsumtion desto bättre. En nasares retorik. Han skriver att mer välstånd följs av minskad miljöpåverkan.

Men om vi ser vad som händer runt om i världen, så blir det något helt annat. Inlandsisarna smälter i allt högre takt, delar av världshaven förgiftas och blir oanvändbara för fiske. Dricksvatten blir odrickbart. Luften blir ohälsosam i de industriella länder och som sprids över världen.

De miljöförändringar som nu sker i världen beror ju på den globala världsordningen, och då är det väl med världsordningen förändringen måste ske. Ett vanligt nyliberalt synsätt har varit att det är människornas eget fel om de drabbas av motgångar. Många gånger kan det vara så. Men vad det gäller den globala miljökrisen försöker nyliberaler att lägga skulden på miljörörelsen och anklaga dem som miljöfundamentalister. De beskyller andra för något de själva är ansvariga för.

Fölster är naturligtvis försvarare av ett näringsliv som inte vill dirigeras, och som vill ledas på sina egna villkor. Det handlar säkert mycket om ideologi, om gamla vänster och högermotsättningar, där den enda rätta ideologin står inför ett hot som är framkallat av sin egen orimlighet, att inte behöva ta ansvar för medmänniskornas elementära intressen av överlevnad.

Fölster tror att alla kommer att bli rikare om vi bara fortsätter som vi gjort tidigare. Han ser allt som tekniklösningar som ska ge oss både skydd mot instrålningen från solen, också att vi ska sopa koldioxiden under havsbotten, och så ska problemen vara lösta.

Den enda lösningen Fölster inte tycks vilja ha är de politiska lösningarna. Han vill heller inte att Sverige ska vara föredömligt och visa goda exempel i miljöutvecklingen, han menar att det kostar för mycket. Låt andra ta ledningen i regimskiftet, och med det gör han klart att han är ärkeegoist av den svårare sorten.

Paul Lindberg

Kommentar: Om Eskil Jonssons inlägg i SvD

Jesus fördömde Mammon

Flygbolag och bilindustrier står inför annalkande konkurser. Den globala miljön och världsekonomin står inför sammanbrott. Det finns ett samband. Ett scenario: världsmakten efterlever inte överlevnadens behov. Och livet är inte till för människorna, utan för Mammons skull.

Paul Lindberg: | 2008-11-11 | Mammon avslöjas inför öppen ridå. Det visar sig att världen fungerar inte utan en medveten planering och förvaltning, och med ett allomfattande ansvarstagande för hela världen. Det var och en gör gäller för hela världen – gott som ont. Det vi inte gör, som bör göras, påverkar också hela världen. Därför borde det finnas ett stort hopp för världen – under förutsättning att det allmänna medvetandet förändras. I vårt land visar allmänheten en god vilja, genom att minska den vansinniga konsumtionshysterin.

Om Mammon kollapsar på grund av minskad konsumtion, så är den värd att försvinna. Som om den enda vägen till lycka och samhällsekonomi bara ska genereras genom konsumtion – detta är en global illusionsförgiftning.

Nya globala lagar

Eskil Jonsson, doktor i ekonomi, skriver i Svenska Dagbladet att "fler och fler ropar på nya globala lagar sedan gigantiska räddningspaket har presenterats. Kyrka och religion kan spela en mycket betydelsefull roll för utvecklingen av ekonomiska principer som främjar ömsesidigt ansvar."

Eskil Jonsson forskar i religion, ekonomi och hållbar utveckling. Han kritiserar den rika världen som nu presenterar gigantiska räddningspaket, som ett slags "offer" för att tillfredsställa "Marknadsmammon", som verkar ha svårt att bli riktigt nöjd.

Han skriver också: "De som förrättar offren är samtidigt noga med att enbart peka ut "bonuskalvarna" till syndabockar som bör bestraffas."

Nu är det inte enbart bonuskalvarna som är syndabockar. Politikernas ansvar har också försumrats medan tiden står till förfogande. Tiden går och fler och fler ropar därför på nya globala lagar för att rädda världen.

"För att upprätthålla de nya lagarna krävs globala maktstrukturer som får ersätta dem som USA med Världsbanken och Internationella valutafonden skapade efter andra världskriget för att behålla världsherraväldet", enligt Eskil Jonsson.

Efter Mammons krigståg

Eskil Jonsson: "Även nu utkämpas många krig i världen i kampen om viktiga resurser. Här har inte minst de kristna, men även andra religiöst troende, en mycket viktig roll att spela för att skapa fred. Här finns miljarder troende som utifrån sin religiösa övertygelse skulle kunna kämpa för en omfattande nedrustning." Och det är att tjäna Gud och människorna menar Eskil Jonsson. Det vore en fantastisk "gudstjänst" till förmån för alla dem som drabbas av Mammons krigståg i olika delar av världen.

Han skriver också att med en omfattande nedrustning kan utsläppen av koldioxid drastiskt minska, förutom minskningen av kostnaderna för vapen och ammunition, rehabilitering, flyktingar och återuppbyggnad av bostäder.

Men om kyrkan och andra religioner ska kunna bli trovärdiga i kampen för fred och försoning måste de vara förebilder för fred och enhet. I spetsen för nedrustning behövs inte minst kristna, judar och muslimer.

Fred, försoning och rättvisa

De tre religionerna har i sina urkunder försoning och rättvisa som främsta "varumärke", men är kanske mer än andra involverade i krig, menar Eskil Jonsson. Och Peace, Shalom och Salaam ingår i de hälsningsfraser som utbyts varje dag i till exempel USA, Israel och Irak, men ändå befinner sig dessa länder i krig.

Eskil Jonsson påminner om ett föredömlig fredsinitiativ för 25 år sedan, under hoten om kärnvapenkrig. Då inbjöd ärkebiskop **Olof Sundby** till ett religiöst toppmöte för fred i Uppsala. Då betonades, från de fattigas sida, mänskliga rättigheter och ekonomisk rättvisa som villkor för varaktig fred.

I samma föredömliga ekumeniska anda som **Olof Sundby**, och tidigare ärkebiskopen **Nathan Söderblom**, bjöd ärkebiskopen **Anders Wejryd** till ett interreligiöst toppmöte i Uppsala för att diskutera frågor som gäller "Jordens och själens överlevnad", som ett av seminarierna heter.

Eskil Jonsson menar att det finns en samsyn bland världsreligionerna på många av dessa frågor, "då man särskilt betonar ett ömsesidigt ansvar för en rättvis förvaltning av alla resurser och inte minst gentemot våra barn och barnbarn liksom mot den fattiga världen".

Västerländsk hegemoni

Det är egentligen bara i den västerländska kapitalismens ideologi, som nu breder ut sig över världen, som man betonar individualism, kortsiktighet och privata intressen, enligt Eskil Jonsson. Det är både orättfärdigt och orealistiskt att tro på en rättvis globalisering som utgår från enbart västvärldens ekono-

miska principer, skriver han. Här måste till exempel kyrkan i USA och Europa lyssna till vad andra religioner och de starkt växande kyrkorna i Afrika och Latinamerika har att säga.

Den kristna förvaltarskapstanken som handlar om rättvisa, försoning och ömsesidigt ansvar går som en röd tråd genom nästan alla religioners heliga skrifter. Det är också vad kyrkorna i den fattiga delen av världen hoppas på.

Men tyvärr har även kyrkan i Väst ofta anammat den moderna tidsandan ifråga om finansiering, företagstänkande och hierarkiska maktstrukturer. Istället bör även affärsföretag ha sociala syften. Den ekonomiska tillväxten är väl snarare resultatet av och medlen för dessa övergripande mål i samhället, enligt Eskil Jonsson.

Alternativa ekonomiska principer

Han menar också att kyrka och religion även kan spela en mycket betydelsefull roll när det gäller att utveckla alternativa ekonomiska principer som främjar ömsesidigt ansvar.

Religion, ekologi och ekonomi har gemensamma rötter i det grekiska begreppet *oikos* (hus, hushåll, familj, gemenskap) som framhåller ett ömsesidigt beroende av varandras resurser.

Samma helhetssyn och beroende går igen i såväl Linnés natursyn som i dagens moderna ekologiska principer, enligt Eskil Jonsson.

Med ovanstående fina tankar, om de realiseras, så finns det verkligen hopp för en värld som inte hotas av Mammons ständigt krisartade utövning av den tvångsförvaltning världen befinner sig i.

***Eskil Jonsson** är ekonomie dr och forskare i religion, ekonomi och hållbar utveckling. Han har bland annat arbetat med ekonomi och planering i internationellt kyrkligt arbete i Sudan, Kenya och Etiopien och varit direktor för fredsforskningsinstitutet Liv och Fred i Uppsala.*

Miljökrisen värre än vi trott

Glöm IPCCs pessimism

*Klimatfrågan tonar upp sig alltmer och blir allvarligare i takt med allt fler varnande rapporter om vad som händer i den faktiska världen. Den senaste rapporten i denna sjanger kommer från Tällberg Foundation och har titeln *Grasping the climate crisis – A provocation from the Tällberg Foundation.**

Ulf Svensson: | 2008-12-01 | Rapporten är skriven av **Bo Ekman**, tidigare industrialist och numera aktivist, **Johan Rockström**, forskare och VD Stockholm Environment Institute och **Anders Wijkman**, europaparlamentariker och där samtliga ingår i Tällberg Foundations ledningsgrupp.

På en pressträff den 1 december framgår med all tydlighet att IPCCs senaste rapport från 2007 redan är överspelad och inte fångat in de senaste forskningsresultaten och observationerna som pekar på ett ytterst prekärt läge för vår planet.

Faktum är, enligt Johan Rockström, hjälper smutsig luft till att reflektera solljus och därmed hindrar temperaturen från att stiga mer än vad annars vore fallet. Enligt hans uppgifter skulle temperaturen stigit ytterligare med en grad till den höjning som tidigare registrerats som är 0,7 grader. Totalt borde temperaturen nu vara 1,7 grader vilket enligt nyare forskning mycket väl kan vara gränsen för vad planet tål

Det stora problemet är nämligen att vi går mot en punkt där utvecklingen inte går att vända. Man talar om irreversibla processer och att när man når dessa så kallade **tipping points** då finns inga andra alternativ än att på olika sätt lindra situationen. Slutsatsen är således att vi samfällt har underskattat klimathotets allvar och borde göra ett omtag i hur frågan borde hanteras.

Kanske är Bo Ekman den som är mest optimistisk av de tre. Han tror att trots problemen att ena världens ledare finns möjligheter att hitta en väg som alla kan acceptera. Det blir inte lätt men det finns inga alternativ vilket enligt honom gör att vi kan lösa problemen trots allt. Den organisation han själv skapat, Tällberg Foundation, har nu funnits i ca 25 år och nästa år samlas över 500 globala ledare för att ånyo finna vägar att inte bara hantera klimatkrisen utan också ta sig an ledningsfrågorna i stort, synen på hur vi hanterar övriga system i naturen med flera frågeställningar.

Anders Wijkman menar att politikerna måste sluta att ge allmänheten intrycket av att vi gör tillräckligt för att stoppa klimatförändringen – sanningen är den omvända, vilket är ett ovanligt frankt uttalande. Detta innebär att det kanske inte räcker med att tanka etanol i tanken för att rädda klimatet, utan att det istället handlar om helt andra grepp.

Grön teknologi i all ära men det är samhällsplanering med helt ny inriktning som måste till för att komma åt problemen för hitta framtidslösningarna.

För trots viss dysterhet i rapporten och besvärliga fakta blir man efter en genomläsning samtidigt hoppfull. Visst, det är problematiskt men vi kan alla engagera oss politiskt, i föreningslivet eller varför inte i kyrkan och göra skillnad. Det är ju detta som är hoppet och vägen framåt.

www.tallbergfoundation.org

Uppsalamanifestet

Ett steg har tagits

Ett högtidligt steg har tagits, för en nödvändig fortsättning – steg för steg! Stegen tas på sanningens väg för livet. Det djupt märkliga är att så mycket faller på plats i vår tid. Jesus uppmanade människorna att ändra sinnelag och vara ordets görare. Och det är vad människorna gör i och med detta manifest. Detta är början till ett nytt kapitel!

Paul Lindberg

Kyrkans tidning: Många hade bänkat sig i Uppsala domkyrka för att följa undertecknandet av det interreligiösa klimatmanifestet. Den högtidliga ceremonin präglades av många olika trostraditioner.

Redan utanför domkyrkan startade ceremonin på ett stämningsfullt sätt. Buddistisk gonggong, samisk jojk, muslimskt bönerop och kristna kyrkklockor ljud över domkyrkoplan. Jojken fortsatte i den ljus- och blomstersmyckade kyrkan.

Antje Jackelén, biskop i Lunds stift, inledde med att tala om allt det vi har gemensamt trots våra olika trosuppfattningar, och lämnade sedan plats för företrädare för de olika trostraditionererna.

Representerar ett hav

Sång av Uppsala Akademiska Kammarkör varvades med olika tal om vikten av mötet och förhoppningar om vad det kan åstadkomma.

– Jag representerar ett hav med många små öar, och vi hotas mycket konkret av klimatförändringarna, sade **Ms Bernie T. Keldermans** från Republiken Palau.

Historiskt ögonblick

Mr Abdus Sabur från det asiatiska muslimska nätverket kunde inte närvara på grund av flygplatsockupationen i Bangkok. Genom en uppläst hälsning tillade han om klimatmötet som ett historiskt ögonblick.

– Jag tackar Gud som gör det här klimatmötet möjligt, sade han, och inbjöd till nästa klimatmöte i Asien.

Richard Chartres, biskop i London lockade till skratt när han inledde sitt tal på svenska med orden "Jorden är Herrens och allt vad därpå är", och tillade:

– Someone should be speaking Swedish this evening. (Någon borde prata Svenska den här kvällen).

Symbol för framtiden

Till **Anders Paulssons** toner av bland annat *Amazing Grace* på sopransaxofon undertecknades det gemensamma Uppsalamanifestet av de religiösa opinionsbildarna. En mossbeklädd jordglob bars in av en grupp barn och vuxna, som en symbol för jordens framtid. Till sist välsignades manifestet av de samlade trosföreträdarna.

Klimatmanifest till regeringen och FN

Interfaith Climate Summit är slut – men inte klimatarbetet. Ärkebiskop Anders Wejryd är glad över det underskrivna Uppsalamanifestet, en gemensam religiös plattform varifrån engagemanget går vidare fram till FN-mötet i Köpenhamn nästa år. Närmast presenteras manifestet under klimatkonferensen i polska Poznan i december.

Samisk jojk, buddistisk gonggong, muslimska böneutrop, kristna kyrkklockor och textläsning ur religiösa skrifter. Domkyrkan i Uppsala blev en säregen mötesplats i fredagskvällens mångreligiösa ceremoni där Uppsalamanifestet signerades av buddister, muslimer, judar, hinduer, samer och kristna från olika delar av världen. För **Anders Wejryd** blev det en stark upplevelse.

– Det hoppfyllda allvaret blev påtagligt! Vi tänker och tror olika i många sammanhang, men när det gäller ansvaret för att förvalta Gudslånet – jorden – så är vi överens, säger **Anders Wejryd**. Vi kunde ha ceremonin med respekt för det kristna rummets helighet och för varandra, inte som en hopblandning av religioner utan som manifestation av skillnader och gemenskaper.

– Men vi ska inte göra en organisation av detta, jag hoppas manifestationen blir en stark uppmuntran att fortsätta engagemanget för klimatfrågorna i våra egna sammanhang.

Nästa vecka överlämnas manifestet till den svenska regeringen, och i slutet av FN:s förberedande klimatmöte i Poznan 1-12 december kommer ärkebiskopen att få presentera Uppsalamanifestet personligen.

Manifestet kommer även att delas ut under mötet.

Svenska kyrkan driver också klimatfrågorna aktivt inom *Sveriges Kristna Råd*, där just klimat och miljö är ett tydligt prioriterat område i förberedelserna inför det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009. Målet är att få igång ett engagemang i hela landet, bland annat genom att arbeta folkbildande. Svenska kyrkan startar sin årliga julkampanj. I år är klimatförändringarna och hur barnen i utvecklingsländerna drabbas i fokus. Målet är att samla in 45 mil-

joner kronor till Svenska kyrkans internationella arbete.

Kyrkans tidning

Uppsalamanifestet

Hopp för framtiden!

Vi, religiösa ledare och lärare från hela världen, samlade i Uppsala i november 2008, kräver effektiva åtgärder och framsynt ledarskap inför de globala hoten mot Jordens klimat.

Från religiösa traditioner med skiftande förhållningssätt till andligt liv, har vi kommit samman vid denna tidpunkt i mänsklighetens historia för att visa världen vad vi har gemensamt. Vi delar alla ansvaret som medvetna förvaltare av planeten Jorden, vårt hem. Vi har begrundat forskarnas och de politiska ledarnas oro för den alarmerande klimatkrisen. Vi delar deras oro.

Världens religioner ger styrka till förändring av livsstil och konsumtionsmönster.

För många medlemmar i den mänskliga familjen förblir den religiösa tron en mäktig inspiration till att göra det goda. Vi tar på oss detta uppdrag i en anda av ansvar och tillförsikt.

Från förundran till förändring

I förundran betraktar vi livet på planeten Jorden. Det är ett mirakel – och en gåva! Den stjärnklara natthimlen fyller oss med vördnad. Vi påminns om vår plats i universum. Vi har många skäl att vara ödmjuka. När vi mediterar på havsstranden, i öknen eller skogen kan vi, trots vår litenhet, uppleva att vi är ett med universum. Trostraditioner med olika kultur och bakgrund uttrycker samma slags förundran och vördnad inför livets gåva.

Klimatet har ständigt växlat under Jordens långa historia. Men vi är mycket oroade över människans alarmerande påverkan på vår planets synnerligen komplexa och känsliga klimatsystem. Mänskligheten är idag den mest avgörande förändringsfaktorn vad gäller livsvillkoren för merparten av Jordens övriga varelser. Vi har tillräckligt med kunskap för att inse att vi måste vidta åtgärder nu, för kommande generationers skull.

Läget är kritiskt. Glaciärer smälter, områden med permafrost tinar. Förödande torka och översvämningar drabbar människor och ekosystem, särskilt i Syd.

Kan planeten Jorden räddas? Vi är övertygade om att svaret är ja. Det kräver dock betydande förändringar i synen på livsstil och arbetsförhållanden, ekonomi, handel och teknik. Etik och värderingar är väsentliga element för att utveckla nya institutioner och strukturer för politik och marknad. För religio-

nerna har de långa perspektiven alltid varit viktiga. Mer än någonsin tidigare behöver världen nu ett mycket starkt och långsiktigt politiskt ledarskap.

Vår uppmaning till Köpenhamnsprocessen

Räddningen för Jordan handlar inte bara om ny teknik och grön ekonomi. Den har också att göra med människans inre liv. Ett liv utan hopp är ett dåligt liv. Folk och nationer på vår vackra, kostbara planet behöver föra en dialog om vad det innebär att leva tillsammans, med global empati i en "global by". Religionerna kan på ett avgörande sätt bidra till detta.

Som företrädare för världsreligionerna uppmanar vi regeringar och internationella organisationer att förbereda och komma överens om en omfattande klimatstrategi inom ramen för Köpenhamnsavtalet.

Denna strategi måste vara tillräckligt ambitiös för att begränsa klimatförändringen till högst 2° C, och för att dela bördan av utsläppsminskningar rättvist, i enlighet med principerna om gemensam men differentierad ansvarsbörda och kapacitet. *Greenhouse Development Rights* erbjuder en konkret modell för detta. Vi uppmanar alla aktörer att finna politiskt acceptabla verktyg för att omsätta den i verkligheten.

Köpenhamnsavtalet måste motverka undermålig skötsel av mark, skog och åkerjord genom att med kreativa stimulanser förmå markägare, brukare och ursprungssamhällen att bruka växande skog som kolsänkor.

Vi begär följande av det politiska ledarskapet:

» **Snabba och omfattande begränsningar av utsläppen i den rika världen.** I-länderna, särskilt i Europa och Nordamerika, måste gå i spetsen. I i-länderna måste utsläppen reduceras med minst 40 procent till år 2020 och med 90 procent till 2050, jämfört med 1990 års nivåer.

» **Bindande nedskärningar för den rika världen, utöver inhemska åtgärderna.** Enligt principerna om ansvar och förmåga ska länderna betala för *internationella* utsläpp utöver sina egna *inhemska* åtgärder. Dessa kostnader bör vara obligatoriska snarare än frivilliga.

» **Mätbara, verifierbara och rapporteringsbara utsläppsminskningar för utvecklingsländerna,** särskilt länder med snabbt växande ekonomier.

» **Massiv överföring och spridning av viktig teknik.** Alla länder måste främja och möjliggöra spridning av teknik som är avgörande för att minska utsläppen. Utvecklingsländerna måste ha praktiska och tekniskt solida möjligheter att försörja sin befolkning.

» **Ekonomiska stimulansåtgärder för utvecklingsländerna,** i syfte att främja en renare utveckling på nationell nivå.

» Anpassning till klimatförändring. Enligt samma principer om ansvar och förmåga måste länderna tillförsäkra fattiga och sårbara samhällen kapacitet och stöd. Anpassning till klimatförändringarna får inte misslyckas på grund av brist på pengar eller andra resurser.

Ödmjukhet, ansvar – och hopp!

Vi uppmanar politiska och religiösa ledare att ta ansvar för vår planets framtid och för kommande generationers livsvillkor och miljö – i förvissning om tros-samfundens stöd och samverkan.

Klimatkrisen och mänsklighetens överlevnad på planeten Jorden är djupast sett en andlig fråga. Samtidigt vet vi att världssamfundet aldrig haft större möjligheter än nu att skapa hållbar utveckling. Det finns kunskap och teknik. Och människors beredvillighet att göra det som kan och måste göras växer.

Utmaningen består i att granska de värderingar, filosofiska system, trosföreställningar och moralbegrepp som har format vårt beteende och vår snedvridna relation till naturen och miljön.

Vi tar på oss ansvaret att utrusta våra olika religiösa sammanhang – och andra som så önskar – med moraliskt ledarskap. Vi uppmanar alla med inflytande över såväl den intellektuella som andliga utvecklingen att göra en grundläggande omprövning vad gäller mänsklighetens bild av världen och sig själv. Ett nytänkande där vi erkänner vårt främlingskap och framdeles bemödar oss om att leva i harmoni med naturen och varandra.

Vi erbjuder trons skiftande uttryck som en gåva och kraftkälla i arbetet med att utveckla hållbara livsstilar och konsumtionsmönster. Vi tar på oss denna brådskande uppgift, med ödmjukhet, ansvar och tillförsikt.

Nu är tiden inne att mobilisera människor och nationer. Utifrån våra olika trosuppfattningar lovar vi:

- » Att informera och inspirera människor inom våra egna religiösa och kulturella sammanhang, så att de tar ansvar och genomför effektiva åtgärder.
- » Att utmana lokala ledare inom politik och affärliv till mångfacetterade strategier och åtgärder.
- » Att fokusera på kampen mot den globala uppvärmningen, inspirerade av vår innersta religiösa övertygelse om livets mening.

Detta engagemang är en djupt andlig fråga som inkluderar rättvisa, fred och hopp om en framtid i kärlek och solidaritet med alla människor och med hela skapelsen.

Som religiösa ledare och lärare vill vi ersätta rädslans kultur med en kultur av hopp. Vi vill möta klimatutmaningen med en trotsig optimism som understryker kärnvärdena i alla stora andliga traditio-

ner i världen: rättvisa, solidaritet och medlidande. Vi vill uppmuntra till gott vetenskapligt arbete och till framsynt politiskt ledarskap. Vi förbinder oss att i våra sammanhang utveckla en anda av glädje och hopp inför den största gåva vi fått tillsammans – livets gåva!

Interfaith Climate Summit

Heliga möjligheter

Kunskaper, engagemang samt ett politiskt och teknologiskt sammanhang krävs för att skapa positiva förändringar i klimatfrågan. Det sa vår ärkebiskop Anders Wejryd i inledningen av Interfaith Climate Summit, ett internationellt tvådagarsmöte i Uppsala om klimathotet där ett 30-tal religiösa ledare från olika samfund samlats för undertecknandet av "Uppsala Interfaith Climate Manifesto 2008".

Ulf Svensson: | 2008-11-30 | **Målsättningarna är höga** och det undertecknade manifestet har överlämnats till den svenska regeringen respektive till FN som håller ett förmöte i Polen inför det globala klimattoppmötet i Köpenhamn 2009. Man kan fråga sig varför också kyrkan ska engagera sig i klimatfrågorna. Det finns olika svar och funderingar på detta varav några är följande;

1. Klimatet är en ödesfråga som kommer att styra många andra skeenden på jorden. När vi en "tipping point" i naturen, där ett livsviktigt natursystem kraschar, lär de följa flera på rad i våra samhällen. Vid högre temperaturer kommer framförallt fattiga människor, som redan är drabbade, att bli tvingade att migrera och bli klimatflyktingar. Frågan är om dom är välkomna dit man kommer. Många kommer att gå från att vara fattiga till att bli utblottade vilket inte bara ökar nöden i världen än mera utan också kommer att innebära stora säkerhetspolitiska utmaningar av helt ny omfattning.

2. Hoppets betydelse för oss människor på jorden kan inte överskattas. I sitt inledningstal i Uppsala domkyrka sa Anders Wejryd; "Att förlora hoppet innebär att förlora en avgörande kraft i livet." Men också att hoppet är längtan efter att något ska ske. Hoppet är något som förenar en rad olika trostraditioner och därmed är en viktig länk mellan 2 miljarder människor i världen som man på detta sätt försöker mobilisera i något nytt. Vår ärkebiskop tar alltså ett initiativ och samlar en rad andliga ledare, en rad forskare, politiker, sakkunniga samt föreningslivet med flera och upprättar en ny internationell handlingsarena, en hoppets gemenskap, som både stärker och utmanar nya och etablerade nätverk att anstränga sig än mera och göra skillnad i denna livsavgörande fråga.

3. I det undertecknade manifestet finns en rad argument för varför olika trostraditioner och kyrkor ska lägga sig i och varför de kan göra skillnad. Till skillnad från det politiska systemet, som ser och handlar i mandatperioder, ser företrädare för trostraditionerna de större tidssammanhangen som det naturliga. Det är i denna anda man kräver ett starkt och långsiktigt ledarskap. Även att vi är en del av skapelsen som det gäller att vårda och vörda och inte något som nödvändigtvis på kort tid behöver göras om från grunden.

Ett perspektiv som absolut inte utesluter att vi måste värna skapelsen och utvecklingen – att anpassa livet till skapelsen här och nu. Det ska också sägas att mötet i Uppsala inte söker något religiöst svar på klimatkrisen utan man understryker att man delar oron med andra och att man tillsammans med andra vill ta ansvar och åstadkomma förändringar av livsstil och konsumtionsmönster. Däremot är det religiösa en stark inspirationskälla och kraftkälla som hjälper många religiösa människor att ta steget från förundran över skapelse till förändring av till exempel livsmönstren.

Eller som man skriver i manifestet:

”Mänskligheten är idag den mest avgörande förändringsfaktorn vad gäller livsvillkoren för merparten av Jordens övriga varelser.”

Svaret på klimatkrisen är därför i första hand inte bara en fråga om bättre teknik och en grönare ekonomi utan en ny slags dialog där demokrati och solidaritet med allt levande har en särställning. I denna nya dialog har de andliga ledarna sin självklara roll som man härmed har intagit.

4. Sannolikheten för det osannolika har ökat. De marginaler som tidigare funnits i mänsklighetens historia tycks inte längre existera. Här kommer vi in på livsstilar, livsmönster och allmänna livsvillkor som vi till viss del delar men som i praktiken ser väldigt olika ut vid en närmare granskning. Faktum är också att det finns många goda tecken på återhämtning och social utveckling.

Livslängden har ökat såväl som lönerna i ett globalt perspektiv. Länder som tidigare var underutvecklade kan i dag visa upp enastående resultat med kraftigt sjunkande spädbarnsdödlighet som uppnåtts under en förhållandevis kort tid.

Samtidigt har mycket av det välståndet som byggts upp vilat på billig och klimatvänlig energi. Även EU, som ju är ett av de mest välmående områdena på jorden, är starkt beroende av importerad energi och helt beroende av fossil energi för sitt transportsystem. De försök som just nu görs inom områdena energieffektivisering, satsningar på förnyelsebar energi, innovationer med mera minskar bara ökningstakten i utnyttjandet av de fossila bränslena. Kraven på en verklig förändring kommer därför närmare för varje dag som går.

5. I manifestet sätter man fokus på den rädsla som råder i dag och talar för att gjuta mod i människor och uppgradera hoppet. Ja, faktum är att under ärkebiskop Anders Wejryds ledning finns också en nytt hopp för Svenska kyrkan.

Man kan väl säga att kyrkan varit ganska världsfrånvärd i många frågor och dåligt närvarande i frågor centrala för människans överlevnad trots de förutsättningar man haft. Frågan är också på vilket sätt som detta engagemang kommer att ha på olika inomkyrkliga frågor som behandlingen av kvinnliga präster, den politiska maktens inflytande på kyrkans styrning på lokal respektive på central nivå, frågan om vigseln av samkönade par med flera frågor.

6. I Dagens Nyheter, av skattebetalarna subventionerade tidning, har man inte kunnat läsa en rad om Interfaith Climate Summit dagen efter undertecknandet av manifestet. Och söker man på nätbilagan får man svaret "Din sökning gav inga träffar".

Man kan fråga sig varför inte DN bevakat händelsen som en nyhet eller i alla fall en notis. Uppenbarligen tycker man inte att det är intressant att Svenska kyrkan tar detta initiativ till skillnad från en rad andra organisationer och personer som EU kommissionens vice ordförande, ett 30-tal av världens främsta andliga ledare, vår miljöminister, TCO:s och LO:s båda ordföranden, professor James E. Hansen från NASA (som var den forskare som 1980/81 förde ut klimatfrågan från forskarna till allmänheten) med flera tunga representanter för centrala organisationer i det svenska och internationella samhället.

Svenska kyrkan är näst efter svenska staten den organisation i vårt svenska samhälle som har flest medborgare i sin medlemskader. Kanske är det något talande att en av våra ledande tidningar inte tycker att det är mödan värt att bevaka detta evenemang. Kanske är det ett tecken på att man inte vill fördjupa sig i frågor om verklig solidaritet och verkliga problem utan vill att kyrkan bara ska syssla med andliga samtal och annan "plåster på såren" verksamhet.

Klimatkris utan lösningar

Massiva motorvägsbyggen

Tyskland utmärker sig genom nya massiva motorvägsbyggen, som en lösning av den ekonomiska krisen. Regeringschefen Angela Merkel tvingades till detta av det mäktiga tyska industrikapitalet. Bakom industrin står även fackliga intressen, som till varje pris vill rädda vad som räddas kan. Detta är ohållbart, kortsiktigt och mycket ansvarslost! Krisen är total!

Paul Lindberg: De tyska konjunkturprogrammen för att sätta fart på ekonomin tar sin början redan i januari 2009, med massiva och mycket omfattande motorvägsbyggen över hela Tyskland. Det är viljans triumf för de ekonomiska intressena, vilket kommer att ge ödesdiga följder för nästkommande generationer. Befintliga industristrukturer ska alltså inte få rubbas, trots att det är livsnödvändigt för en klimatförändring.

Den ekonomiska krisen skulle kunna ha setts som en skänk från ovan, och om detta tagits tillvara skulle en ny industriutveckling ha kommit tillstånd. Alternativ industriutveckling vore naturligtvis mera på sin plats. Kollektivtrafik av alla slag är eftersatta i hela Europa på grund av den heliga bilismen, välsignad av Mammon. Det är bortskämda mäns infantila bilintressen i förening med storkapitalet som får bestämma i denna överlevnadsfråga.

Medan miljoner människor i hela Europa, ja hela världen, föregår med gott exempel, och frivilligt avstår med nya bilköp på grund av, bland annat, den annalkande miljöbomben, så är det ansvariga politiker som sätter käppar i hjulen och förhindrar denna möjlighet. Det tyska åtgärdsprogrammet drabbar mycket värre än om ett alternativt åtgärdsprogram kommit till stånd. Chansen togs inte när den gavs! Framtidutsikterna är nu i kris!

Enig kritisk miljörelse

EU söker komma undan besvärliga ansvarskrav, och vill inte föregå med gott exempel för att möta klimatkrisen. Genom att låta u-länderna stå för utsläppsminskningar, för att istället skjuta den europeiska omställningen på framtiden gör inte den europeiska politiken trovärdig.

Politikernas krav är alltså att mer än två tredjedelar av utsläppsminskningarna ska ske utanför EU. Svenska regeringen driver denna linje hårdnackat. Förslaget innebär att u-länder får hjälp med klimatsmart teknik, men att EU slipper att ta sitt ansvar.

Enligt miljörelserna måste även EU tvingas verka efter klimatsmart teknologi, självklart!

EU saknar regler för hur de 20-procentiga målen ska kunna uppgraderas till 30 procent, ifall de internationella överenskommelserna i Köpenhamn går i lås. Det finns heller inga regler för åtgärdsalternativ för nationer som inte rättar sig efter överenskommelserna. Det ser mera ut som rekommendationer.

EU:s 20-procentiga klimatmål ligger fast fram till 2020, men det brister i överenskommelser för hur det ska förverkligas. Beslutet handlar om minskade utsläpp av växthusgaser med 20 procent, räknat från 1990; 20-procentig ökning av förnyelsebar energiutveckling, och 20-procentig energieffektivareushållning.

EU har alla de kunskapsresurser som fordras för att lösa de två mastodontproblemen: den globala ekonomikrisen och den globala miljökrisen. Det går att lösa dessa kriser. Men det finns intressen som inte vill förlora sin ekonomiska hegemoni över ägandet. Och som inte vill ha de strukturomvandlingar som världen är i behov av. Politikerna går tyvärr i dessa makthavares ledband, och det är en olycka för världens människor!

Problemens lösningar ligger i att alla måste bidra till omfattande omställningar, men efter förmåga och bärkraft. Allt måste förändras!

Sveriges elöverskott

Kaos i kontrollrummet

Kaos i kontrollrummet. Nödlarm som inte fungerar. Kylvatten som snabbt sjunker i reaktortanken. Det var inte länge sedan kärnkraftverket i Forsmark var nära en katastrof. Ägaren Vattenfall tonade ner betydelsen och många medier trodde till en början på den versionen. Först senare avslöjades hur allvarligt tillbudet varit.

Mathias Forslöf, Greenpeace: |2009-01-12| **I Tyskland var granskningen** hårdare från början. Där har Vattenfall förlorat mycket av sitt förtroende efter allvarliga säkerhetsbrister i reaktorerna. Nu har pr-kampanjen dragit igång igen för ny kärnkraft i Sverige. Frågan är var den kritiska granskningen finns denna gång?

Hur ska vi använda överskottet?

Energimyndigheten berättade sommaren 2008 att vi snart kommer att ha ett stort elöverskott. Det byggs vindkraft för fullt samtidigt som effekten ökar i befintliga kärnkraftverk. Sverige har alltså helt andra förutsättningar än Storbritannien, där olja och gas från Nordsjön är på väg att ta slut.

Årtiondens diskussioner om elbrist borde vara över. Frågan är i stället hur vi ska använda överskottet. Ska kraftbolagen exportera el till kontinenten och tjäna ännu mer pengar? Eller ska vi använda framgångarna med den förnybara elen för att stänga reaktorer och visa att det går att ställa om energisystemet? Kanske är det för att blockera den diskussionen som förslag om nya kärnkraftverk nu dyker upp?

Inga nya reaktorer behövs

Regeringens utspel om att bygga fyra reaktorer svarar inte mot något energipolitiskt behov. Därför måste de konstruera ett sådant genom att argumentera för mängder av elbilar och mot förnybara fordonsbränslen. Vad säger centerpartisterna om det?

Nej, det behövs inga nya reaktorer. Tvärtom är skälen mot kärnkraften starkare än på länge. Tillbudet i Forsmark borde fortfarande vara en varning om säkerheten. Avfallsproblemen är inte lösta. Kärnvapnen sprids över världen i nära samband med utbyggnaden av civil atomkraft. Iran är ett av flera exempel.

Kostnaderna talar också emot kärnkraften. Anhängarna pratar inte längre så mycket om Finland. Kan det bero på att den nya reaktorn i Lovisa blivit mycket dyrare än beräknat?

Skyddet mot terrorattacker är fortfarande dåligt vid de svenska kärnkraftverken. Dessutom är uranet en bristvara, priset har stigit kraftigt den senaste tiden. Striden om kärnkraftens bränsle kommer att bli lika hård som kampen om oljan. Det ökar pressen på uranbrytning även i Sverige, med stora risker för hälsa och miljö.

Sverige kan påverka andra

Kärnkraften är ingen lösning på klimatproblemen. Inte ens med en kraftig utbyggnad kan uranet ge mer än en bråkdel av världens elbehov. Förnybar el och hushållning är viktigare. Det är där Sverige måste gå före och sätta ett exempel som andra kan följa.

Använd elöverskottet och stäng minst två reaktorer under nästa mandatperiod. Satsa på energieffektivisering och förnybart. Så kan Sverige påverka andra, inte genom att öka beroendet av kärnkraften ännu mer.

Möjligheternas år 2009

Opinion för resurshushållning

Finanskris, varsel och sociala nedskärningar visar att den oreglerade kapitalismen, det nyliberala ekonomiska systemet, inte fungerar den här gången heller. Företagen vill att staten ska ingripa. Tänk om! Vi kan vara på väg till ett förnyat blandekonomiskt system som löste 30-talskrisen. Birger Sjungargårds debattartikel den 2 januari borde ge storstads-centern något att tänka på.

Birgitta Hambraeus: | 2009-01-09 | Ursprungligen bestod Bondeförbundet/Centerpartiet av landsbygdens folk, familjejordbrukare som slöt sig samman under ledning av Bramstorp mot "truster" och storfinansens övermakt. Tillammans byggde arbetare och bönder det Sverige som tog sig ur fattigdom till världens rikaste land med minst sociala motsättningar. Jag är stolt över att ha fått Bramstorpsplaketten.

Min morfar J.Sigfrid Edström, ASEA-chefen, undertecknade Saltsjöbadsavtalet 1938 i egenskap av Arbetsgivarförningens ordförande, där arbetare och företagare visar varandra respekt och förtroende. Men nu har Centerpartiet konstiga samarbetspartner i regeringen!

En arbetsmarknadsminister som kallar år 2009 för ett "skitår", trots att han borde veta att förväntningar är avgörande för människors inställning till framtiden. Det är inte lockande att låna pengar till ett hus eller satsa i företaget under ett "skitår".

Så finns det ett parti i regeringen som går emot Alliansens överenskommelse och vill bygga nya kärnkraftverk, trots den dåliga finska erfarenheten, dyrt och senfärdigt. Dessutom satsar detta parti på medlemskap i Nato med militär upprustning som följd. Är det inte övertydligt att de tusentals miljarder som världens militärindustriella komplex disponerar ökar osäkerheten och orsakar fruktansvärt lidande?

Maud håller Alliansens linje och vill inte "tjata om kärnkraften". Hon satsar i stället på det soldrivna systemet och har till och med (!) fått Vattenfall att bygga vindkraft.

Jag hoppas att Andreas har rådgivare i Miljödepartementet med antroposofernas konstruktiva syn på miljö. Allt dessa satsar på blir framgångsrikt, tycks det. Biodynamisk odling, Vidar-kliniken med leg. läkare som kan antroposofisk läkekonst, Waldorf-skolorna och läkepedagogiken. Jag tänker på Jesu ord "av

deras frukt ska ni känna dem” när han lär oss att avgöra om en profet är falsk eller ej.

Maud och Andreas har tidernas möjlighet att föra in Sverige på en väg som håller för framtiden. Då vi brukar utan att förbruka, som Centerpartiet sa redan på 1970-talet.

Det är fråga om en strukturomvandling, och sådana har vi varit med om flera gånger. Samhällets struktur ändras av människor som tror på sin sak och skaffar sig resurser.

» Bilismen såldes som frihetsmedel och man framhöll inte att kommunikations systemet skulle medföra asfalterade vägar på god matjord, sönderslagna stadskärnor, bilköer, isolerade människor ensamma i en plåtlåda som dödar miljoner, förstör miljön och driver fram krig för olja. Bilen är bra på landet men inte för långa transporter eller masskommunikation, där många färdas samtidigt åt samma håll!

» Omstruktureringen i handeln motiverades med bekvämlighet, och man sa inte då att vi ska betjäna livsmedelsindustrin genom att diska deras fula förpackningar, transportera dem långa vägar för återvinning och bli beroende av halvfabrikat med diverse skumma tillsatser.

» Livsmedelsjättar som Monsanto har fått Lantburksuniversitetet att tro att det är modernt och vetenskapligt att vara beroende av olja för konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel och att föra över gener från olika arter i GMO. SLU motarbetar det ekologiska lantbruket, som skapar resurser av solen, vatten, koldioxid från luften och naturens suveräna materie-kretslopp. När vi går över till ekolantbruk blir marken åter värdefull och hela världens landsbygd blir viktig.

Det är lätt att se hur tokig och obekväm (faktiskt) vår nuvarande samhällsstruktur är, som u-länderna håller på att ta efter. Det goda som industrin också medför kan behållas utan att vi plundrar fattiga i u-länder och utan resursslösande metoder.

De flesta av oss hänger bara med i den strukturomvandling som andra åstadkommer. Men vi kan alla påverka!
Stöd de organisationer som kämpar för en god värld! När regeringen satsar för att motverka arbetslöshet, se till att stödja den goda strukturomvandlingen! Bilda opinion för framsynta lagar för resurshushållning och för att statens stimulanser villkoras med miljökrav! Lägga statliga beställningar i det privata näringslivet för förnybar energi och ta ett fast grepp om statliga företag så att de agerar framtidsklokt. Maud och Andreas, ni har tidernas chans!

Tidigare publicerad: Folkkampanjen mot atomkraft

www.folkkampanjen.se

Ta fram hemliga framtidsstudien

I Sverige ligger kärnkraften inte i medieskugga. Den ligger i en välanpassad belysning. Allmänheten hypnotiseras att se det hela som OK, om bara inte mineralullen hade lossnat och täppt till vattentillförseln, om bara inte nån hade vänt avlastningsventilen åt fel håll, om bara inte nån hade räknat fel och ställt ånggeneratorerna på för högt tryck.

Eva Moberg: I 2009-01-19 I **I Svenska medier** hör vi bara talas om de nya kärnkraftverk som planeras, aldrig om de många som läggs ner. På senare år har 110 reaktorer stängts i världen, och ytterligare ett hundratal måste stängas under det närmaste decenniet.

På något sätt hålls det utanför det kollektiva medvetandet att reaktorer tar många år att planera och bygga, att de därefter bara håller i några decennier, varefter de måste nedmonteras för att så långt som möjligt oskadliggöras, vilket är ännu mer komplicerat och kostnadskrävande än uppförandet, och på grund av strålningen har skjutits på framtiden hittills.

I svenska större medier meddelas aldrig något om de kärnkraftexperter som har ändrat uppfattning. T ex **Joachim Luther**, en professor i kärnfysik som beslöt sej för att undersöka motsidans argument och fann dem överlägsna. "Jag är vetenskapsman", var hans enkla förklaring. (TIME, 6/10 08) Och **Michael Sailer**, som arbetat med kärnkraftssäkerhet i Tyskland sen 1975. Han anser att kärnkraften redan är passerad av den moderna energiutvecklingen och kommer att försvinna. (Miljömagasinet nr 40 08)

Risken för kärnvapenspridning förmodas IAEA ta hand om, det har dom ju fått Nobels fredspris för! Ingen ställer institutionen till svars för att dess ansvarsområde – NPT, icke-spridningsfördraget – har förvandlats till ett tragiskt skämt. Detta sedan grundvillkoret – undertecknandet av fördraget – helt sonika upphävts efter USA:s krav att få tillgång till den indiska marknaden för kärnenergi.

IAEA ska nu nöja sej med att få inspektera Indiens civila anläggningar, inte de militära!

Allmänheten har aldrig informerats om hur proportionerna och kalkylen egentligen ser ut när det gäller relationen klimathot – kärnkraft. Den minskning av koldioxid det kan gälla uppnås snabbare, bil-

ligare och säkrare med ny teknik och förnybara energikällor. Hotet från kärnkraften är av samma storleksordning som uppvärmningen, om inte större.

Vår typ av civilisation är ohållbar av flera skäl, men som art har människan överlevt omfattande klimatkatastrofer. Vi kanske skulle kunna överleva även nästa. Men inte om avfallslagren fattar eld och plutoniumpartiklarna sprids runt jorden.

Av någon anledning bedömer våra nyhetsmedier det som viktigt – vilket det också är – att just den där ventilen funkade eller att passeringskontrollen är rigorös eller att alkoholister inte jobbar på reaktorer. Men i så fall – hur ska en sån här "säkerhetskultur" upprätthållas i reaktorer och avfallslager världen runt när det i vilket fall som helst kommer fler och större översvämningar, jordskred, jordbävningar och torrperioder? Blir det aldrig mer sociala omvälvningar, ekonomiskt kaos, stora epidemier, svält och krig?

Att kärnkraftindustrin inte för längesen tagit itu med denna ödesfråga utan fortsätter att låta problemen växa långt över möjligheten till framtida kontroll, det har karaktäriserats som försummelse "bortom varje skala som mäter någonting annat än demens." 1)

Detta ord skjuter som ett spjut ur den annars oavbrutet sakliga texten i "The Lean Guide to Nuclear Power" av **David Fleming**. (The Lean Economy Connection. nfo@theleanconomyconnection.net)

Innan vi utfärdar diagnosen hjärnsufficiens bör vi kanske ge dem en chans att avslöja den hemliga framtidsstudie som de bygger på. För en sån måste väl ändå finnas? En som övertygande visar att världen blir en trygg och säker plats åtminstone de närmaste tusen åren (fast det gäller 100.000). Det är hög tid att de tar fram den nu så att allt blir förklarat. Varför kylvattnet alltid kommer att räcka, varför datorer och robotar alltid kommer att funka, att blykistor alltid kommer att finnas för att begrava de högstrålande.

1) Det engelska "dementia" betyder även idioti.

Artikeln har varit införd i Folkkampanjen mot atomkraft

www.folkkampanjen.se

Kärnkraft ökar exploateringen

Berättelsen om kärnkraften

På senare tid har kärnkraftsanhängarna talat för kärnkraftens comeback. Centerpartiets senaste vändning i frågan är sensationell och kommer sannolikt att få stora konsekvenser. Kärnkraften presenteras som den utsläppsfria energikällan, det vill säga fri från koldioxid, som ska ge oss evig, relativ ofarlig och säker energi.

Ulf Svensson: | 2009-02-06 | Alliansregeringen är inne på samma linje genom att säga att kärnkraften ska vi utnyttja eftersom den redan finns och att det nu gäller att klämma ut det sista av den innan den eventuellt kan skrotas. En ståndpunkt som alltså redan blev inaktuell i samband med den nya överenskommelsen. Lösningen nu heter effektökning i kombination med den strängaste lagstiftning världen skådat för denna typ av reaktorer samt fortsatt utbyggnad av nya reaktorer i takt med att befintliga så småningom avvecklas.

Kärnkraft ökar problemen

Kritikerna menar att ökad kärnkraftsel inte är en del av lösningen utan en del av problemet. I en global analys refererad i DN av **Karin Bojs** skulle kärnkraftens andel av elenergiproduktionen kunna höjas från 16 till 18 procent vilket innebär en marginal lättnad, visavi till exempel ökad elproduktion med kol. Dessutom blir minskningen av koldioxidutsläppen inte så stora eller inga alls netto, enligt kritikerna.

Förnyelse av elanvändningen i vår typ av samhälle snarare ökar exploateringen av våra knappa naturresurser och därmed klimatkrisens fördjupning. Även effekthöjningen i sig gör att riskerna för nya haverier och olyckor ökar och att man har svårt att förutse var och hur dessa ökade risker kommer att uppstå.

Men det finns även andra problem med kärnkraftsdriften som det inte talas så mycket om och som också utgör problem även vid normaldrift i ett kärnkraftverk. En som granskat dessa risker är **Gunnar Lindgren**, civilingenjör, lärare och musiklektor vid Göteborgs universitet, som undersöker samhällets dolda miljöhot och som är skicklig på att föra ut dessa till en större publik.

Är det mer kärnkraft vi behöver

All energiutvinning har sina baksidor även så kallade miljövänliga alternativ.

Dock är det stor skillnad på graden och arten av de problem som uppstår vid energiutvinningen när vi gör en närmare jämförelse.

Gunnar Lindgren menar att kärnkraftsindustrin framförallt talar om industrins fasta avfall men legat lågt med information kring det flytande respektive det gasformiga kärnavfallet. Detta avfall går inte att samla in utan måste släppas ut i naturen genom skorstenar respektive genom återkommande tömningar av tankar.

Att det är på detta sätt förnekar ingen men det är ingen som talar om det eftersom det är få som känner till det. Av denna anledning kommer uppgifterna aldrig fram i media enligt Gunnar Lindgren, som också konstaterat att inte ens teknologerna på Chalmers har med sig dessa fakta efter genomgången utbildning.

Bilden av tekniken

Enligt Gunnar Lindgren är de bilder av kärnkraftstekniken som förmedlats av kärnkraftsbolagen vilseledande. På dessa illustrationer får man nämligen uppfattningen att ett kärnkraftverk består av slutna system som är helt skilda från omgivningen och att värmeväxlare kyler av anläggningen i ett separat system. Detta sistnämnda skulle vara anledningen till att kärnkraftverk lokaliseras vid hav, stora sjöar eller floder.

I verkligheten är skälet till kärnkraftverkens lokalisering till havet också att man regelbundet tömmer tankar med radioaktivt vatten som efter till exempel filtrering släpps ut i havet. Detsamma gäller utsläppen av radioaktiva gaser som inte heller finns med i det allmänna medvetandet.

Kärnkraftverk har skorstenar som kontinuerligt släpper ut radioaktiva gaser som till slut hamnar i miljön. Inte nog med detta, utan det är också höga skorstenar som innebär att de ska sprida avfallet i vida bågar så att man minimerar de lokala utsläppen.

Gunnar Lindgren menar att dessa fakta inte är kända av politikerna eller den stora allmänheten och därför kan spridningen av det radioaktiva avfallet fortgå utan att störa diskussionen om kärnkraftens vara eller inte vara i framtiden.

Avfallet

Avfallet delas således in i fast, flytande och gasformigt avfall. När det gäller det fasta avfallet, det så kallade högaktiva avfallet som huvudsakligen består av utbränt kärnbränsle, så är det framförallt detta som diskuterats eftersom det måste hållas borta från människan i oändlig tid innan det blir harmlöst.

Men även det som kommer ut i kärnkraftverkens skorstenar, respektive den radioaktivitet som släpps ut i vattnet vid återkommande tömningar av de tankar som samlar upp olika typer av spillvatten, är ett större problem än vad kärnkraftsanhängarna vill vidkännas enligt Gunnar Lindgren. Alla som arbetar professionellt med kärnkraft känner till ovanstående grundfakta.

Det som skiljer kärnkraftsanhängarna från kärnkraftsmotståndarna är bedömningen av de olika typerna av risker. De ämnen som till slut hamnar i naturen är långt ifrån ofarliga utan tillhör de farligaste ämnen på jorden. Vem har inte hört talas om ämnet polonium efter mordet i Storbritannien på den avhoppade ryske agenten Litvinenko .

Ämnet tillhör en grupp som kallas transuraner där förutom polonium även ingår plutonium, curium och americium. Transuraner kallas de ämnen som har atomnummer som är högre än det tyngsta grundämnet uran och alla dessa ämnen är starkt radioaktiva.

När Gunnar Lindgren är ute och föreläser går han igenom en mängd olika ämnen som förutom ovan nämnda också innehåller följande: kol 14, krypton-85 och tritium. Han beskriver både farligheten med att dessa ämnen släpps ut i naturen, eventuella långsiktiga konsekvenser på antalet cancerfall på sikt i världen, hur man kan se på gränsvärden samt dess koppling till olika typer av riskanalyser och så vidare.

Koncentrationen och livet på jorden

Som ett exempel på ett farligt ämne nämner Gunnar Lindgren krypton-85 och dess ökade koncentration på jorden. Han nämner kärnfysikexperten och forskaren, professor **Örjan Skeppstedt**, som räknat ut att förekomsten av detta ämne gått från noll 1945 till att vara uppe i fem becquerel per kubikmeter i atmosfären år 1980.

Fram till 2050 beräknas den kommande utbyggnaden av kärnkraften ha ökat denna koncentration av krypton 85 till minst 10 000 gånger och upp till 100 000 gånger beroende på de planer som nu diskuteras.

Som vanligt diskuteras om detta är farligt för människan eller ej där myndigheterna, enligt Gunnar Lindgren, menar att det är relativt ofarligt medan andra säger att det finns en klimatpåverkan genom att krypton-85 påverkar jonbildningen i atmosfären och därmed klimatet. Och så kan man gå igenom ämne för ämne och till slut få fram ett helt annat panorama av hotbilder av den "klimatvänliga energikällan" än den som gängse tecknas på våra svenska ledarsidor.

Sammanfattningsvis framkommer det en bild som känns mer än skräm-

mande och byggd på obehagliga fakta som miljödebattören Gunnar Lindgren nogsamt samlat in från det globala forskarsamhället. Och tyvärr brukar han lyckas pricka in hoten mot livet på jorden bättre än de flesta.

Hotet mot framtiden

Kärnkraft skadar klimatet

Graham Mathers debattartikel "Ny kärnkraft räddar klimatet", UNT 29/1, är inte trovärdig. Kärnkraften är ingen lösning på klimatproblemen. Det framgår bland annat av en aktuell studie vid det välrenommerade Stanford-Universitetet i USA, publicerad nyligen i Energy & Environmental Science.

Göran Bryntse: |2009-03-15| I publikationen jämförs bland annat 9 olika sätt att producera el. Slutsatsen är att kolkraft och kärnkraft är de sämsta alternativen om man vill rädda klimatet.

Kärnkraften är inte klimatneutral. I Stanfordstudien räknas med ett medelvärde av 103 granskade livscykelanalyser. Man kommer då fram till 66 g CO₂/kWh, dvs. 20 ggr mer än vad Vattenfall påstår och 5 ggr mer än vindkraft.

Bästa alternativet mot klimatförändringen är effektivisering av energianvändningen med hjälp av ny teknik. Enligt EU-kommissionens **Paolo Bertoldi** kan EU spara in en tredjedel av sin elförbrukning inom hushåll och service till år 2015, motsvarande 446 TWh. Svensk industri kan också spara en tredjedel, se Nordisk Papperstidning nr 2/2007. Sveriges elförbrukning sjunker och är nu på nivån i början av 1990-talet.

Kärnkraft är dyrt. Enligt Moodys prisindex kostar ny kärnkraft 7500 \$/kW att bygga. Sen tillkommer bränsle, drift, avfallsförvaring m.m. Produktionskostnaden för kärnkraftsel blir då över 1 kr/kWh. Solceller och vindkraftverk kan nu köpas för 1000 \$/kW. Om tio år är solet sannolikt betydligt billigare än idag och helt överlägset kärnkraft.

En fabrik för tillverkning av solceller kan byggas på ett år. Solenergin räcker för evigt medan det brytvärda uranet snart tar slut.

Kärnkraften är dessutom livsfarlig liksom dess avfall. En svensk reaktor producerar varje år över 200 kg plutonium, vilket räcker till 40 atombomber. Inandning av ett miljondels gram plutonium kan ge lungcancer. Varför ta sådana risker i onödan?

Göran Bryntse är Tekn Dr och Ordförande i Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen. Referenspublikation: Energy & Environmental Science. 40 sidor, 117 vetenskapliga referenser, "Review of solutions to global warming, air pollution, and energy security"

Ledare:

Saabs – eller Jordens räddning?

Är det Saab eller miljön som är i störst behov av räddning? I den globala överproduktionen av bilar så är biltillverkningen varken ur miljö eller ekonomisynpunkt försvarbart. Men Saabs kunskaper behövs däremot för en alternativ och ändamålsenlig industri, med inriktning på högteknologi för överlevnad och ett mera ändamålsenligt samhälle.

Paul Lindberg: |2009-03-15| **Med kärnkraft** ska bilar få drivmedel och fortsättningsvis kunna tillverkas, även om det inte finns några köpare på grund av den globala överproduktionen. Tron på kärnkraften för alla problems lösningar är materialismens förhoppning av en Universalkraft.

Metalls ordförande **Stefan Löfven** ser för sin del bara ett endaste problem för sina ögon: att kunna rädda svensk bilindustri, med sin insats att endast vara talesman för sårbarheten. Det är förståeligt! Men alltför många ledare för olika intressen gör samma sak.

Ledarnas race väger tyngre en framtida möjligheter för överlevnad. Och deras argument under en annalkande ekonomisk världskris antas väga tungt hos allmänheten, vilket tycks vara den propagandistiska retorikens mål. Av de drabbade inom bilindustrin blir säkert propagandan det enda trovärdiga. I västvärlden går ju bilindustrin före allt annat!

KORTARE ARBETSTID – EN LÖSNING

Men ett av de mer konstruktiva och realistiska reformförslag som kommit under senare decennier är Stefan Löfvens om kortare arbetstider, som ur alla aspekter kan gynna människor, miljö och ekonomi.

Om människor kan befrias från arbetslöshet är mycket vunnet. Och kan kortare arbetstid, som princip, leda till arbetsdelning kan ett rättvisare samhälle utvecklas. Nationalekonomi grundad på bnp-tänkande leder bara till överproduktion och miljöförstörelse och måste nödvändigtvis ersättas av ett nytt kraftfullare humanekonomiskt tänkande. Behoven av ett mera kärleksfullt och rättvisare samhälle är en överlevnadsfråga. Någonstans måste initiativet ta sin början – varför inte just när tillfälle ges!

Kärnkraftsavfallets problem

Men Stefan Löfven motsäger sig själv då han menar att det inte finns några

problem med kärnkraft, och inte heller med uranbrytning. Han glömmer medvetet incidenter som ständigt händer på de "idiotsäkra" kärnkraftverken världen över. En dag smäller det!

Säker lagring av kärnavfallet går inte att lösa visar undersökningarna. Med ständig och utökad upplagring av radioaktivt avfall runt om i världen, blir framtida problem helt omöjliga att klara av. Ett sådant arv från vår tids girighet och misskötsel är inget annat än kriminellt! Det måste bli olagligt med kärnkraft och allt det som belastar framtiden med vår tids vansinniga industrihärjningar!

Om det är sant att den globala uppvärmningen av planeten Jorden är ett faktum i enlighet med en internationell forskarkår, så kan det omöjligt vara Saabs biltillverkning som har behov av rekonstruktion och räddning. En rekonstruktion är nödvändigt, men inte för en fortsatt biltillverkning, vare sig det gäller med traditionellt bränsle eller elenergi. Det gäller bilismen i stort!

Människors miljömedvetande

Men, det glädjerika är att över 80 procent av svenska folket ger stöd för att staten inte tar över Saab. Det stödet var över alla förväntningar. Ett sådant kraftfullt stöd grundar sig på uppfattningen om att det amerikaägda företags biltillverkning inte har ekonomiska muskler för en fortsatt utveckling efter de behov som finns.

Men det 80-procentiga folkliga stödet gäller i ännu högre grad kring vår tids miljöproblem och för Jordens överlevnad. Slutsatsen blir att satsningar på kontraproduktiv biltillverkning är att kasta pengarna i sjön och förödande, eftersom behoven är de motsatta.

Bilkrisen tycks trots allt ha kommit i rättan tid, och borde tas tillvara av Saab och Volvo, för alternativ produktion och för konstruktiva och ändamålsenliga innovationer. I sådana fall finns alla skäl för statliga utvecklingsstöd till företagen.

Tågresandet ökar markant

Bland västvärldens billänder har en markant ökning av tågresandet konstaterats. I Sverige har personresandet fördubblats sedan 90-talet, samtidigt som bilköpen minskar kraftigt. Det ger klara tecken för behovsriktningen. Människor gör sina fria val och ska inte motarbetas av klåfingriga politiker som stöder bilismens lobbyintressenter.

Människors viljeinriktning att bekämpa den globala uppvärmningen är tydlig. De allra flesta vill göra det rätta för att bidra med en ända-

målsenlig livsstil som gagnar framtidens möjligheter för överlevnad. För nu handlar det om överlevnaden i den reellt existerande verkligheten. Människor behöver helt enkelt ett rejält stöd för denna goda vilja!

SOL-, VIND- och VÅGKRAFT

Den förnybara vindkraften har vind i seglen och visar sig mycket konkurrensdugligt på alla sätt och vis.

I USA, Japan och Kina, med flera länder, finns en intensiv utveckling av "vertikalturbiner" som kan monteras på hustak, nästa överallt, utan att förstöra miljö eller estetiska värden i stadsmiljöerna. I bara Kina tillverkades för några år sedan över 500.000 tusen vertikalturbiner per år för inhemskt bruk och för export till framförallt USA.

I kärnkraftsivrarnas gemenskap finns däremot hela registret av miljöförstörande industrier av allra värsta slag. Deras produkter förgiftar planeten Jorden på grund av att de kemiska komponenterna inte kan brytas ned. Den otidsenliga industrialismen, så som den ser ut, lägger framtiden i en oförsvarbar fara.

Det miljöarv vi lämnar efter oss måste vara det allra bästa för nästkommande generationer. Det är en moralisk och tvingande nödvändighet!

“Vilka energikällor bör

Sverige satsa på vadå?

Frågan har ställts för en opinionsmätning utförd av **SOM-Institutet** vid Göteborgs Universitet och presenterades under Stockholmsmässan under mars månad 2009.

Det var professor **Sören Holmberg** som på Energitinget visade den senaste opinionsställningen över svenska folkets inställning till vilka energikällor som de vill att det ska satsas på i Sverige.

SOM-Institutet har under 10-års tid följt svenska folkets inställning till energikällor och som visade ett mycket stort stöd för vindkraften och ett minskat stöd för biobränslen.

Svenska folkets inställning till vilket energislag som ska satsas på är följande:

Vindkraft, 80 procent (stor ökning)

Vattenkraft, 47 procent (som tidigare)

Biobränslen, 39 procent (minskat)

Kärnkraft, 19 procent (någon ökning)

Kolkraft, 3 procent (stor minskning)

Oljekraft, 2 procent (stor minskning)

Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen

Kärnkraft farligare idag

Mot bakgrund av regeringens utspel att bygga ut kärnkraften vill vi påminna om att en överväldigande majoritet av svenska folket röstade för en avveckling i folkomröstningen om kärnkraften 1980. Regeringens brist på respekt för folkomröstningen är djupt odemokratisk.

Göran Bryntse: |2009-04-20| **Regeringen frångår** också sina löften inför valet att inte öppna för nya kärnkraftverk under mandatperioden. Regeringsutspellet om ny kärnkraft är förvånande mot bakgrund av att argumenten mot kärnkraft aldrig varit starkare än nu.

Kärnkraften är dyrare än energieffektiviseringar och förnybar elproduktion, den är onödig mot bakgrund av det stora elöverskottet som Sverige får närmaste decenniet. Kärnkraften är också farligare än vid tiden för folkomröstningen på grund av terrorhoten.

Avfallsfrågan är långt ifrån löst

Skrota kärnkraftsindustrins KBS-metod för det långlivade, högaktiva avfallet! Nyligen skrinlade president **Obama** USAs kärnkraftsindustris förslag på att förvara det långlivade, högaktiva avfallet i Yucca Mountains i Nevada-öknen, trots att projektet redan har kostat minst 10 miljarder dollar.

Vi hoppas nu att svenska regeringen ska ta intryck av Obamas beslutlighet att ta vetenskapliga fakta på allvar och skrinlägga den svenska kärnkraftsindustrins vansinniga förslag, att förvara det långlivade avfallet i vattenfyllda berggrum under Forsmark eller Oskarshamn. Den lösningen kommer heller inte att fungera, vilket oberoende forskare har påpekat.

Det är angeläget att avfallet kan flyttas om det händer något oförutsett de närmaste miljoner åren. Därför kräver vi en förvaringsmetod som möjliggör återtagbarhet av avfallet, dock inte i syfte att utgöra bränsle i kärnkraftverk eller att göra atombomber.

Uttalande antaget av styrelsen i samband med Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapens årsmöte i Uppsala, 29 mars.

Göran Bryntse, Tekn Dr
ordf. i Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen

Kärnkraft är inte klimatneutral!

I dessa tider när alla talar om globala lösningar på koldioxidproblemet är det mer än häpnadsväckande att Sveriges miljöminister påstår att vi skall behålla kärnkraften av klimatskäl.

Varför talar inte miljöministern sanning och säger

- att uranbrytningen är miljöbelastande ur alla aspekter
- att anrikningen av uranet är oerhört energikrävande
- att kärnkraftverken alltid släpper ut radioaktivitet till luft och vatten
- att kärnkraftverken släpper ut otroliga mängder kylvatten som värmer upp vatten och luft
- att ingen ännu vet vad vi skall göra med det högaktiva avfallet de närmaste 100 000 åren
- att risken för kärnkraftolyckor fortfarande är högst reell?

Hade miljöministern gjort detta hade han varit tvungen att medge att kärnkraften inte är klimatneutral.

Kärnkraften är fortfarande förödande för vår miljö, både här hemma och i de länder där uranet bryts och anrikas.

www.folkkampanjen.se

Eia Liljegren-Palmær,
vice ordf i Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen

Optimistens krönika:

Medan isen smälter

Glaciärerna smälter och ljumheten bådar inte gott. Och med ljumheten växer problemen och motsättningarna i tillvaron. Människan är sig själv nog i en hopplös ofullkomlighet. Vi lever enbart för nuet – när vi istället borde ta ansvar och handla för framtiden. Vi är upptagna i våra göranden – i vanans makt. Och isen bara smälter.

Paul Lindberg: |2009-04-20| **Kunskapen på gott och ont** exempelfieras just i vår tid – tydligt! Konsekvenserna får människan alltid smaka på, med tiden. Människan av idag skulle kunna rätta till alla hotande faror, som tjutande står och larmar. Överlevnadens göranden går trögt och makligt. Tyngst väger livsstilen, och medan isen smälter väntar tipping point bakom hörnet. Om detta för er är pessimism eller tråkigt att höra, så är i alla fall jag optimist!

Många har tagit sitt personliga ansvar genom att bland annat inte köpa någon ny bil. Det finns nämligen inga miljöbilar, och det kommer heller inte att finnas några. Allt handlar om leksaksbilar – såväl elbilar som bensin- och trampbilar.

Den gigantiska tillväxtekonomin på en planet som är överbefolkad flera gånger om, exploaterar för närvarande planetens framtida resurser av allt det som inte bara tillhör vår generation.

Prognoser visar att naturen rämmar globalt, och människan har gjort sina val och faller tungt med sin erbarmliga livsstil. Allt medan människor arbetar i sitt anletes svett, pådrivna av piskande översittare. Och allt utfört arbete leder i slutänden bara till bnp-upplösning, som vinden blåser bort, medan isen bara smälter!

Människan sökte kunskapen och fann den, och där står vi nu. Vad gör vi med kunskapen när den som bäst behövs?

Det handlar inte bara om miljön, nej, det handlar i stort sätt om människans alla göranden på gott och ont.

TIDEN SOM FÖRSVANN

Många makthavare, och många med dem, spekulerar över en tid som egentligen inte längre existerar – "om bara shoppingglädjen kunde infinna sig, som det var förut, skulle vi därefter kunna fixa den globala uppvärmningen", tycks makthavarna tänka. Men "därefter" är redan förbi! Tiden står inte längre till förfogande!

Människor är alldeles utshoppade, och skulle behöva en helt ny livsstil, med nya livskvaliteter: kortare arbetstid och arbetsfördelning; skuldfria hushållsekonomier; en allomfattande jämlikhet; kärlek och rättvisa inom alla samhällsområden; meningsfull fritid och mänskliga relationer i överflöd. Att leva med livskvalitet istället för tidens vulgärkonsumism gynnar allt och alla!

Vi har varken tid eller råd med bonusdirektörer eller med destruktiv och spekulativ hasardekonomi. Det är den uppenbara insikten som måste bli gällande – tiden rinner iväg.

Marknaden har inte det goda samhället för ögonen. Men det är marknaden som makthavarna förlitar sig på och har för ögonen. Dess ideologi är tillväxt-fundamentalism enligt det heliga BNP-mantrat.

Jesus, däremot, piskade månglarna ur templet. Något att lära av, kanske? Jesus föregick med gott exempel i allt vad han gjorde. Honom borde alla människor kunna ta efter.

DE GODA EXEMPLENS FRÅNVARO

Föredömlighet är inte när makthavarna jagar människor och avkräver dem på mer arbete, och högre upp i åldern. Samtidigt som makthavarna klär sig i furstens rikedomar, så som furstar plundrade sina offer.

Att leva som man lär eller att föregå med gott exempel, hör inte furstarna till.

I samhällscasinot är det insatserna som offras i ett tarvligt spel av representanterna för den hägrande makten. Företrädarna spelar bort insatserna, och förlusterna blir stora för dem som fick agera insats.

Furstarna tar för sig, och i feodaldemokratin går inte furstarna sina undersåtars ärenden. Undersåtarna tvingas stå till marknadens förfogande när furstedemokraterna så bestämt. Och människas makt över människa, leder bara till hennes fördärv! Och ändå är jag optimist, trots att isen bara smälter!

Bäva månede furstarna!

Ledare:

Elbilar kräver mer kärnkraft

Om världens bilar drivs med elenergi krävs en extrem energiökning som ersättning för oljan. Bilismen skulle få behovet av elenergi att slå alla rekord, med risk för en frenetisk utbyggnad av kärnkraft. Oljan tar slut just när Jordan som bäst behöver detta. Då ska inte ett dåligt oljeberoende ersättas av ett annat farligt beroende som kärnkraft!

Paul Lindberg: |2009-04-20| **Miljöforskarna är eniga** om att bilismens nuvarande omfattning är en katastrof för vår planet. Bilismen är naturligtvis inte ensam om att vara katastrof för planeten. Men att ersätta oljedriften med kärnkraft är ett hot mot framtidens människor. Det "otroliga hotet" tycks inte vara trovärdigt för ledare, eller för allmänheten i stort, på grund av dess verklighetsfrämmande omfattning! Det "otroliga" borde bli troligt – för insikten om verkligheten och för sanningens skull!

Bilindustrins bevarare runt om i världen vill tvinga fram en fortsatt produktion. Det är begripligt, självklart, det gäller ju så mycket. Men deras argument är ganska ihåliga. De argumenterar för en ekonomisk betydelsefullhet och tillväxt. De argumenterar om att inkomsterna är viktiga för exempelvis välfärden. Då syftar de på bilindustrins glansdagar då denna industri verkligen genererade inkomster, även för det ekonomiska välståndet. Men så är det inte idag.

BILISMEN ÄR TÄRANDE PÅ EKONOMI OCH MILJÖ

Bilindustrin genererar inga reella vinster längre på grund av världens överproduktion och människors ovilja att köpa nya bilar. Denna ovilja vill billobbyn bearbeta genom en rad åtgärder och krav mot billändernas regeringar för ett ensidigt gynnande av deras särintressen.

Åtgärder som krävdes fick exempelvis bilindustrin i Tyskland att åter börja sälja bilar. Orsaken var en väl tilltagen skrotningspremie som betalades av staten. Pengar som togs från omsorgssektorn och bantade pensioner.

Alla åtgärder för att rädda den tyska produktionen handlar om att främja nybilsförsäljning, men på bekostnad av dem som får betala bilismens överlevnad. Samtidigt som behoven på alla plan pekar mot att det är just bilindustrin som minst behöver gynnas för att klara miljökrisen eller den ekonomiska krisen. Det är orealistiskt och kontraproduktivt!

Att Tyskland gått igång på detta sätt visar bara vilken makt de korporativa intressena och billobbyn kan mobilisera.

FORTSATT BILUTVECKLING ELLER KOLLEKTIVTRAFIK

Europas makthavare har nu gemensamt tagit beslut om en elbilsutveckling, med en standard av 400 volt för hela EU. Elbilar ska kunna laddas överallt i Europa. Och med ny teknik ska billarna laddas snabbt utan någon väntetid, mot tidigare flera timmar för uppladdning. Bilvänner jublar förstås, och det gör även vännerna av bnp-tillväxt. Men denna glädje kan komma att drabba framtida generationer mycket dyrt.

Även om elbilar i framtiden skulle kunna bli mindre energislukare, så finns det inga garantier för detta. Men framförallt ligger faran i att en hel värld rustar sig för en massutveckling av bilar och motorvägsbyggen, framförallt i Kina och Indien. Samtidigt lider paradoxalt nog planeten brist på de materialämnen som fordras för just de tekniska bilbatterier som ska klara uppgiften för en bil. Vissa av dessa metallämnen är redan slut och andra håller på att ta slut.

Lobbyn bakom den nya elbilsutvecklingen står bland andra Europas industri- och energiföretag. Allt i Mammons tecken för bnp-tillväxten. Profit och kvantitet får alltså gå före livskvalitet. Detta är definitivt inte något som gynnar framtidens behov i riktning mot meningsfull livskvalitet.

Energisatsning för elbilsutveckling är i stor kontrast till kollektivtrafikens behov av utveckling. Tågen på Stockholms central har vid olika tillfällen blivit stående på grund av elbrist. Det verkar nästan fejkat! Elenergin går istället till en hopplöst förlegad industrisektor som inte alls borde fortsätta – om framtiden ska ha någon betydelse.

Enligt professor **Bengt Holmberg**, Lunds Tekniska Högskola, så uppnås den allra största energibesparing genom att fler åker gemensamt. I takt med klimatfrågans framväxt ökar därför intresset för kollektivtrafik. Allt fler privatpersoner väljer att åka tåg, och därför är denna fråga en av klimatpolitikens stora uppgifter – att förbättra situationen för tågresenärer.

KONSTRUKTIV UTVECKLING

En nyligen gjord opinionsundersökning i USA visar att hela 82 procent av befolkningen inte vill gynna bilindustrin med statliga pengar. Och i USA, billandet nummer ett, håller ett miljömirakel på att segla upp. Landet rustar och utvecklar en föredömlig spårbunden kollektivtrafik, bara för att det är allra bäst, för alla! Det är tidens tecken som visar sig genom dessa 82 procent! Det handlar om den goda viljan!

President **Obamas** bilgrupps-specialister anser att stöden till bilindustrin el-

ler till elbilssatsningar blir alldeles för dyrt. De kritiserar bilindustrin för att ha orealistiska föreställningar om elbilssatsningar.

Många nationalekonomer är ense om att det är fel att subventionera bilindustrins möjligheter för överlevnad. Det blir mer försvarbart att gynna en redan befintlig och behövande industrisektor som redan tillverkar kollektivtrafikmedel. Sverige exempelvis har redan kapaciteten att bygga avancerade tåg och spårvagnar.

Massiv utveckling av avancerad kollektivtrafik ligger i linje med behoven och människors önskan. Men också i linje med miljösituationen och de nationalekonomiska realiteterna.

Politisk fars och miljöskandal

Miljarder till vägbyggen

Hela svenska folket får med statliga pengar vara med att betala för Stockholms största vägbygge någonsin. Det gäller först och främst motorvägen Förbifart Stockholm, och ett trettiotal andra kringfartsleder. I en tid då bilismen istället borde minska – framförallt i Stockholm!

Paul Lindberg: |2009-05-04| **En sak är säker:** politikerna struntar fullständigt hur det går för nästkommande generationer. Om världen framöver miljökollapsar så tycks makthavarna tänka: då kan vi lika bra köra hela racet fullt ut med allt det goda med vår nuvarande livsstil.

Om politiker har gett upp och inte längre tror att den globala uppvärmningen går att stoppa, så är det höjden av cynism. Mottot kan vara att om inte livsstilen bevaras så behöver inte heller samhället bevaras.

Satsningen på Stockholms infrastruktur är ett beslut som tagits av Stockholmalliansens politiker.

Hela satsningen gäller 100 miljarder och buntas ihop med den redan planerade spårbundna trafiken i regionen, men som redan är planerad och budgeterat. Det betyder att det blir en satsning på bilismen som saknar motstycke i Sverige.

Om motorvägsresurserna istället investeras för en kollektivtrafikutveckling skulle Stockholmsregionen fungera på ett sätt som motsvarar alla behov, för trafikanter, ekonomi och miljö.

Ansvarig politiker är **Sten Nordin** (M), som är en känd billobbyist, och som visar att hans kärlek till den förödande livsstilen går före allt ansvar för framtidens generationer.

Trafikutbyggnad frammanar ökad biltrafik, det visar alla tidigare vägutbyggnader.

Det politikerna nu gör kan liknas med ett knytnävslag rakt mot alla dem som vill ta ett ansvar mot den globala uppvärmningen.

Alla infrastruktursatsningar bör istället gälla den gemensamma kollektivtrafiken – bara av den anledningen att det är det enda rätta!

Countdown to Copenhagen

Värna skapelsen!

Inför FN:s ödesmöte i Köpenhamn i december bjöd Svenska kyrkan, riksdagspartierna och fyra stora organisationer in till ett seminarium om klimatpolitiken. Världens främsta klimatforskare har slagit fast att klimathotet ökar allt snabbare. Åtta av tio svenskar vill att Sverige ska snabba på när det gäller att minska koldioxidutsläppen. Hoppet ligger nu hos människornas goda vilja! Och den viljan måste prioriteras och respekteras!

Maria Sandell: |2009-05-14| – **Att värna skapelsen** och människan är kyrkans ansvar men samtidigt inget unikt kristet. Vi har att finna våra roller tillsammans med krafter som delar samma mål. Att ge stöd åt våra politiker att föra en solidarisk klimatpolitik är att ta rollen på allvar, säger ärkebiskopen **Anders Wejryd**.

Under FN-mötet i Köpenhamn ska ett nytt internationellt klimatavtal förhandlas fram. Det avgör världens klimatinsatser för årtionden framåt. Svenska kyrkan driver tillsammans med svenska Diakonia och organisationer i åtta andra länder i Europa kampanjen *Countdown to Copenhagen*.

På Svenska kyrkans uppdrag intervjuade Synovate i slutet av mars 1023 personer bland allmänheten. De fick höra vad världens klimatforskare sagt under konferensen i Köpenhamn i mars strax innan intervjun gjordes och fick sedan frågan:

”Anser Du att den nya forskning som visar att klimatförändringarna går mycket snabbare än man tidigare trott är skäl för att öka takten i Sverige och EU:s utsläppsminskningar eller anser du inte det?”

Åtta av tio svenskar svarade att de vill att Sverige ska öka takten när det gäller att minska på koldioxidutsläppen.

Maria Sandell är pressekreterare i Svenska kyrkan.

Upprop från Svenska kyrkan och forskarsamhället,

Människans klimatpåverkan

Mycket värre än vi tidigare trott

”Nya studier att en viss klimatförändring kan medföra värre effekter än vad som tidigare antagits. Sverige har hittills drivit en alltför försiktig linje och vi menar att ambitionsnivån måste höjas rejält.” Det skriver ärkebiskopen Anders Wejryd tillsammans med flera företrädare för forskarsamhället.

Det vetenskapliga stödet blir allt starkare för att klimatförändringen är värre än vad som tidigare antagits. Därmed ökar vårt moraliska ansvar att vidta åtgärder.

För det första visar nya data att förändringar i klimatsystemen kan gå snabbare än vad tidigare bedömningar sagt. Ett tydligt exempel är den dramatiska minskningen av havsisen i Arktis 2007 och 2008. Förändringen är större och sker snabbare än vad modeller har visat. Om minskningen består kan den bli ett första exempel på en kritisk tröskeleffekt.

För det andra visar nya studier att en viss klimatförändring kan medföra värre effekter än vad som tidigare antagits. Den temperaturökning som ger ”skäl för oro” över allvarliga risker för unika och hotade ekosystem, extrema väderhändelser och global spridning av effekter ligger snarare vid någon eller ett par grader, än vid några grader.

De som drabbas värst av klimatförändringen är de fattigaste i världen, de har ofta sämst möjligheter att anpassa sig till förändringar och de har bidragit minst till problemen.

Men samtidigt som klimatförändringen ser allt mörkare ut tar allt fler enskilda, forskare organisationer, företag och politiker världen över klimatfrågan på allt större allvar. Lösningsskatalogen växer och många lågt hängande frukter väntar att bli plockade. De snabbaste åtgärderna är ofta direkt lönsamma för plånboken och bokslutet, och klimatinvesteringar kan ge exportintäkter. Trots problembilden är vi därför optimistiska.

Mot den här bakgrunden presenterar vi idag våra åsikter på ett seminarium i Sveriges riksdag. Vi har globala nätverk inom akademien, civilsamhället och religiösa organisationer, vi samverkar med forskare, företag och lokala organisationer över hela världen och vi vet att förväntningarna är höga på klimat-toppmötet i Köpenhamn i december.

Men innan dess ska EU finslipa sina positioner och just dessa dagar arbetar

riksdagen på den politik som Sverige - EU:s ordförandeland under Köpenhamnsmötet - ska driva. Sverige har hittills drivit en alltför försiktig linje och vi menar att ambitionsnivån måste höjas rejält.

1. Först måste målen ses över. Tvågradersmålet är sannolikt alltför högt. Koncentrationen av växthusgaser får inte överstiga 400 ppm. För de rika länderna krävs utsläppsminskningar på hemmaplan på minst 40 procent åren 1990-2020. Till 2050 bör utsläppen minska med 90 procent. EU:s mål på 30 procent är alltför låg, särskilt då en stor del av betinget får genomföras utanför EU. Den minskning på 27 procent i Sverige åren 1990-2020, som föreslås i klimatpropositionen, är heller inte tillräcklig. Med en så låg omställningstakt idag blir kraven långt högre på våra barn och barnbarn.

2. Sedan krävs insatser i utvecklingsländer. Sverige och EU måste minska utsläppen i utvecklingsländer motsvarande 40 procent av de egna utsläppen. Arbetet måste fokusera på åtgärder som annars inte skulle blivit av. En politik som tillåter att Sveriges och EU:s klimatmål till stor del får nås med billiga åtgärder i fattiga länder innebär inte bara att åtgärder på hemmaplan skjuts på framtiden. Den leder också till att rika länder gör vad fattiga annars kunde gjort och att utvecklingsländerna därmed pressas till mer kostsamma insatser. "40 hemma, 40 borta" är därför ett minimikrav.

3. När den rika världen står för merparten av utsläppen är det svårt att förmå fattiga länder att acceptera klimatåtgärder. Därför behöver de rika länderna inte bara gå längst för att minska utsläppen, de måste också ge stöd för teknikutveckling och anpassning i fattiga länder. Den globala notan har beräknats till två till tre gånger världens samlade bistånd. EU och Sverige måste nu markera att de är beredda att ta sin del av notan.

4. När klimatmålen ska genomföras är två strategier viktigare än andra: energieffektivisering och förnybar energi. EU:s mål för energieffektivisering, 20 procent bättre än prognosen för år 2020, är för svagt. Trots det föreslår regeringen en försiktig linje: 20 procent lägre energiintensitet, dvs energiförbrukning i förhållande till BNP. Energimyndigheten menar att "business as usual" leder till 20 procent vid 2020. Det krävs alltså en energislösarpolitik för att misslyckas. Målen måste skärpas. Negawatten, den sparade energin, är den billigaste åtgärden av alla. Rapporter pekar på att Sveriges energianvändning kan halveras till 2030.

Regeringen vill att hälften av energin ska vara förnybar år 2020, men det är bara någon procents ökning av ett bindande EU-mål. I det perspektivet är det också anmärkningsvärt att låta Vattenfall fortsätta att storsatsa på kolkraft. Och det finns goda skäl att ifrågasätta öppningen för mer icke-förnybar kärnkraft utifrån ett globalt utveck-

lingsperspektiv. Uranbrytning i fattiga länder är förknippad med både säkerhetsproblem och miljöskador och problemen med avfallshanteringen kvarstår. Avgörande för EU och Sverige borde vara ett fullt pris på de samlade miljöskadorna. Då vrids marknaderna rätt.

Målet med våra presentationer i riksdagen idag är att visa att samtidigt som problemen ter sig allt allvarigare så är lösningarna mer lovande än någonsin. När världen nu ska hantera den ekonomiska krisen med stora investeringsprogram är det därför inte bara viktigt utan också fullt möjligt att en stor andel av resurserna satsas på klimatsnäla samhällen. Varje krona som läggs på ohållbara lösningar är ett dyrt steg åt fel håll.

Klimatförändringen ställer mänskligheten inför en historisk utmaning. Vi måste därför alla verka för att fler åtgärder sätts in snabbare. Kommande generationer och människor i fattiga länder ropar på oss - här och nu - att ta ett långt större ansvar. Vi har mycket att vinna på att satsa rätt. Höj tempot i klimatarbetet!

Anders Wejryd (SvK), Johan Rockström (SEI), Svante Axelsson (Naturskyddsföreningen), Lasse Gustavsson (WWF), Christer Zettergren (Röda korset), Mikael Karlsson (Naturskyddsföreningen).

Klimatet och etiken

Ärkebiskopen visar vägen

Ärkebiskop Anders Wejryd tar ledningen och går från klarhet till klarhet i klimatfrågan. Hans tal på ett seminarium på Riksdagen den 13 maj var inte bara övertygande i sak, utan också i det som borde vara kyrkans kännetecken nummer ett: etiken, värdegrunden och ansvaret om vår nästa.

Ulf Svensson: |2009-05-14| **Anders Wejryd gav en skarp** uppmaning till oss alla att samlevnaden på jorden måste tas på allvar, och underförstått, ta den kristna etiken på allvar vilket ju inte är våra politikerstyrda församlingars främsta paradgren.

Riksdagspartierna hade bjudit in Röda Korset, forskare, Svenska Naturskyddsföreningen, WWF och Svenska Kyrkan, och det framkom nya hotande fakta om klimatet.

Samtidigt i en annan del av riksdagshuset pågick ett annat seminarium där en "klimatoptimist", alltså ingen klimatförnekare eftersom personen i fråga håller med om vad som forskarna i IPCC kommit fram till i stort, talde sig varm för alla positiva effekter som kommer av ökad koldioxidhalt i atmosfären.

TRE TOMMA STOLAR

Ärkebiskopen **Anders Weijryd** apostroferade vårt ansvar för hela världen och för vår gemensamma samlevnad. Han slog fast att vår nuvarande utveckling varken är rättvis eller hållbar.

Vid de förhandlingsbord där livsavgörande frågor avgörs borde tre stolar alltid stå tomma; en stol för de fattigas röst, en för framtida generationer och en för skapelsen.

Symboliken i denna bild är stark och manar till grundlig omvärdering av hur rättvise- och utvecklingsfrågor för närvarande behandlas, som i stora delar saknas i debatten, enligt ärkebiskopen.

Insikt, inlevelse och plikt

Ärkebiskopen slog också fast att ambitionsnivån i klimatfrågan är på tok för låg. Ett exempel han nämner är de historiska utsläppen. Dessa speglar hur orättvis världen har varit och att dessa fakta borde ingå i diskussionen när de nya fördraget om klimatet skrivs under i Köpenhamn. Dom rika har en stor

ackumulerad skuld till dom fattiga som snarast måste regleras. Avslutningsvis manar han att frågorna kring klimathoten ska ledsagas av insikt, inlevelse och plikt. Det är när dessa krafter adderas som det kan hända positiva saker. Men även tacksamhet och förundran om skapelsen bör finnas med eftersom hoppet, så som jag uppfattade ärkebiskopen, i sig är en viktig drivkraft för människans strävanden på jorden.

Läs mer om Svenska kyrkans klimatengagemang på
www.svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan:

EU och klimatet

Unik möjlighet för Sverige att leda EU i klimatfrågan. Efter tolv dagars klimatförhandlingar under FN-mötet i Bonn är resultatet frustration hos alla parter. EU är inte berett att diskutera sitt historiska ansvar för utsläppen av växthusgaser. Förtroendeklyftan mellan i-länder och u-länder växer. Sverige, i rollen som tillträdande ordförandeland, behöver bli mer aktivt för att leda klimatförhandlingarna framåt.

Maria Sandell: |2009-06-10| **Världens fattiga länder** drabbas redan hårt av klimatförändringarna. Färre regn gör att skördarna minskar. Nio av tio klimatrelaterade naturkatastrofer drabbar utvecklingsländerna. De har därför länge väntat otåligt på att industriländerna ska lova att minska sina egna koldioxidutsläpp och samtidigt stödja utvecklingsländerna i deras klimatanpassning.

– Frustrationen efter mötet i Bonn handlar till stor del om att industriländerna inte vill ta ansvar för att de upp till 90 procent stått för de utsläpp som skapar klimatförändringarna. Det säger Svenska kyrkans internationella policychef, **Erik Lysén**.

EU vill inte gå in på frågan om historiskt ansvar. Samtidigt säger EU att man vill ha en öppen dialog med utvecklingsländerna. Erik Lysén har svårt att se hur man kan föra en öppen dialog om man redan från början utesluter vissa frågor i förhandlingarna.

Förtroendeklyftan växer snabbt mellan rika och fattiga länder.

– Utvecklingsländerna tycks inte lita på industriländerna och hänvisar till att de inte ens lever upp till sina åtaganden under Kyotoprotokollet. Industriländerna, å sin sida, vill inte lämna några besked om vilket stöd de vill ge till utvecklingsländerna för att anpassa sig till klimatförändringarna, säger **Jacob Risberg**, klimathandläggare på Svenska kyrkan, som följt klimatförhandlingarna i Bonn.

En stor besvikelse för parterna i Bonn är också att Japan lovar att minska sina utsläpp med bara åtta procent från 1990 års nivåer till år 2020. Det innebär att steget för att EU ska öka sitt åtagande från 20 procent ligger långt bort. Men för att något konstruktivt ska kunna ske vid nästa förhandlingsrunda måste EU ändå gå före och visa att man är beredd att minska sina utsläpp med 30 procent fram till 2020.

Sverige har här en gyllene möjlighet att visa ledarskap under det komman-

de ordförandeskapet. Men den svenska strategin hittills tycks mer gå ut på att samordna än att driva frågor.

– Sverige har levt upp till sina Kyotoåtaganden, och har nyligen bidragit med en betydande mängd pengar till anpassningsåtgärder. Sverige har i sin egen klimatproposition åtagit sig 40 procents minskningar av utsläpp till 2020. Därför finns det starka skäl för att Sverige tar på sig ledarskapskapströjan och aktivt driver på inom EU och i de internationella klimatförhandlingarna, säger Erik Lysén.

Maria Sandell är pressekreterare för Svenska kyrkan

Ledare:

Skarpa mål och svaga medel?

Transporter, tillgänglighet, resor, mobilitet är ord och begrepp som vi kanske mest förknippar med modernitet och vårt nuvarande samhällsskick. Vi kan till exempel inte tänka bort transporter i våra moderna liv, eftersom dessa är så integrerade med den livsstil och den välfärd vi tar för given.

Ulf Svensson: [2009-07-15] **Det vi nu bevittnar** inom transportområdet, med växthuseffekten som allt större hot hängande över oss, är de svårigheter som föreligger att förändra faktiskt beteende.

Trots att många beslutscentra förespråkar miljölösningar på trafikområdet saknas resurser att bygga ut hela, fungerande system. Flaskhalsar och trängselproblematik är till exempel legio inom transportsektorn. Parallellt med detta öppnar sig en rad olika lösningar som, åtminstone i ett kortsiktigt perspektiv, kan lösa en del av de problem som vårt moderna trafiksystem möter. Nedan följer några exempel på de utmaningar som ligger framför oss.

SJÖFARTENS MILJÖproblem

Ett exempel på problematiken är sjöfarten, som enligt Europeiska Kommissionens vitbok, "Den gemensamma transportpolitiken fram till 2010: Vägval inför framtiden", kan spela en viktig roll för att förändra balansen mellan transportsätten. Man vill åstadkomma en bättre samordning mellan transporterna till sjöss, på de inre vattenvägarna och på järnvägen.

Samtidigt avslöjade nyligen brittiska The Guardian att:

Ett enda fraktfartyg släpper ut lika mycket cancerframkallande ämnen som 50 miljoner bilar, enligt en artikel i DN. Det är framförallt svavel- och kväveoxider som avses. Alla världens cirka 760 miljoner bilar skulle alltså motsvaras av endast 15 stycken av världens största fraktfartyg.

Med tanke på hur många fartyg som finns i världen, en siffra från 2005 antyder att det finns nästan 31 000 registrerade transportfartyg med mer än 1000 bruttoton. Slutsatsen blir att problemen är gigantiska!

Ser vi vad som händer med lastbilstrafiken kan vi konstatera att här har myndigheterna varit mer framsynta och satt upp nya regler för utsläppsnivåer till gagn för miljö och hälsa. Problemet här är att transportarbetet, främst

lastbilstrafiken, ökat dramatiskt vilket ätit upp de miljövinster som vunnits via skärpta miljökrav. *Navigare necesse est...* betyder "Att segla är nödvändigt" och uttalades av den romerske fältherren och statsmannen Pompejus. Om detta kan man läsa i en rapport från Global Utmaning skriven av vetenskapsjournalisten **Peter Sylwan**.

Men fortsättningen på det inledande citat är kanske mer intressant: *vivere non est necesse* som betyder "Att leva är inte nödvändigt". Det var nämligen maktspråk till sjömännen som tvingades ut i storm för att transportera spannmål till Rom.

Att det regelbundet skedde förlisningar var offer som makten (!) var beredd att ta. Det är också ett pris som vi alla (!) verkar vara beredda att ta för att kunna frekventera Europas vägnät eftersom denna trafik, dels kräver drygt 40 000 dödsoffer per år, dels mångdubbelt flera trafikskadade. Globalt räknar WHO med att det årligen trafikdödas 1 300 000 personer.

Ett tredje exempel på svårigheter och utmaningar i trafiksystemen ger **Håkan Larsson**, tidigare VD och koncernchef för de största transportföretagen i Europa och numera innehavare av Assar Gabrielssons gästprofessur i tillämpad företagsledning på Handelshögskolan i Göteborg.

Håkan Larsson menar i en intervju för Guspegeln (Göteborgs Universitet spegeln) att förutom miljöfrågan, där han menar att det finns en stor potential för att minska den negativa klimatpåverkan inte minst genom tekniska lösningar, finns en stor transportutmaning för våra transporter till, från och inom våra storstäder.

Som exempel nämner han Stockholm, som har stora leveranser till staden men knappast några från staden, vilket ger upphov till tomma returlaster. Han nämner också järnvägen som en viktig pusselbit. Men tillägger att järnvägens kapacitet att lösa transportproblemen inte är tillräckligt stor idag. Han menar att järnvägen för närvarande endast i begränsad omfattning kan ersätta vägtransporterna, vilket inte är en opportun åsikt och delas inte av andra miljöexperter. Håkan Larsson menar att IT och olika kombinationer av transportslagar är vägen framåt.

Skenlösningar och alternativ

Det finns positiva lösningar, men frågan är hur stora marginaler vi har. Ska vi tro våra klimatforskare så borde vi ha en utsläppsminskning som är minst 100 procent, vilket innebär att vi med olika medel måste binda koldioxid med exempelvis *beskogning*.

Men det vetenskapligt nödvändiga är inte detsamma som det politiskt kapabla, vilket innebär att FN:s stora klimatmöte i Köpenhamn i år kan komma att

hamna på betydligt beskedligare nivåer. Ett faktum som måste betecknas som mycket oroande.

Men vad är då hoppingsivande på transportområdet? Enligt Peter Sylwans rapport till Global Utmaning finns positiva fakta och exempel.

Ett sådant faktum är att 50 procent av transportarbetet sker med nya bilar inom en 5 års period. Exempelvis tog det 5 år i Sverige respektive i England innan alla nybilar hade ett antisladdsystem, när väl vägverken i de båda länderna bestämt sig.

Om dessa nya bilar förses med effektiva framdrivningssystem finns det en stor dynamik i att relativt snabbt lösa delar av klimatutsläppen för bilen. Detta är vad teknikoptimisterna tror och hoppas på eftersom alternativet annars är att slopa bilismen.

Detta är ingenting annat än teknikoptimismens sätt att förlänga pinan, på samma sätt som slutförvaringen av kärnkraftsavfallet vars metoder starkt ifrågasatts, eller förvaringen av koldioxid i stora hålrum i underjorden, som bara är ett sätt att skjuta problemen på framtida generationer.

Ett annat teknikoptimistiskt exempel är ett system där man frivilligt blir övervakad från rymden, och utifrån körstil betalar vad transporten kostar.

Här finns flera olika system, kallat intelligenta transportsystem (ITS), som just nu prövas inom Europa och målet är att hitta ett avgiftssystem som internaliserar alla externa kostnader. Man betalar helt enkelt priset för de resurser man förbrukar respektive den klimatbelastning man ger upphov till.

Men även här handlar det om att förlänga ett system som kanske varken är hållbart eller ger alla invånare i våra samhällen tillgänglighet på jämlika villkor. Det sistnämnda perspektivet brukar ju överhuvudtaget aldrig diskuteras när man talar om hållbara system.

Ett annat, mera seriöst exempel, är olika typer av spårtaxisystem. I dag bor över hälften av jordens invånare i städer, en siffra som kommer att stiga till 70 procent 2050. Eftersom allt fler skaffar bil och att bilköer både innebär miljöproblem och ökar trafikens samhällskostnad är behovet av alternativ akut.

Redan **P G Gyllenhammar** hade tidigt klart för sig att bilismen i städerna inte kunde vara det enda allenarådande. Ett sådant alternativ som diskuterades tidigt i Sverige var olika typer av spårtaxisystem.

Just nu utreds ett sådant alternativ av SIKAs förre generaldirektör, **Kjell Dahlström**. En testbana finns i Uppsala, och andra kommuner är mer än intresserade av att förverkliga tester i fullskala.

Men redan på 1970-talet, när oljekriserna avlöste varandra, utredde Göteborgs Spårvägars tidigare chef, **Sixten Camp**, ett spårtaxisystem för Göteborg.

Varför spårtaxi? Något som är mindre känt när det gäller spårtaxi, är att de inte bara måste vara små vagnar för persontransporter. Det är fullt möjligt med speciella vagnar för transport av containers. Det är även möjligt att bygga bussar på ett sådant sätt att de, till exempel för att passera Stockholm, kan bilda tåg som hängande under balkar passerar storstadsområden, för att sedan sänkas ner och återgå till att färdas på vägbanor.

Möjliga framtidsalternativ

Till de mer spektakulära, men konstruktiva framtidsalternativen för vissa typer av transporter är *lättare-än-luft transporter* – luftskepp. I dag används luftskepp främst i olika försvarssystem, hos polisen, för diamantdetektering i Afrika, övervakning av stora evenemang som TV-plattformar eller för turisttrafik i natursköna miljöer, med flera andra användningsområden.

Förutom kran-ballong-lösningar, som redan är på plats, är målet nu att få fram tekniskt och ekonomiskt fungerande luftskepp för olika transportändamål.

Det saknas inte uppdrag eftersom det finns många områden på jordklotet som saknar fungerande infrastruktur, respektive som håller på att påverkas av klimatomställningen, vilket till exempel gjort farbarheten på isvägar och övriga vägar på norra halvklotet betydligt sämre.

Skulle man kunna finna lösningar på de utmaningar som dessa farkoster bör kunna hantera i transportsammanhang är potentialen stor. Och inte minst att de egenskaper som luftskepp representerar kan sammanfattas i följande sammanställning:

- 1) är tystgående,
- 2) är miljövänliga på flera olika sätt,
- 3) kan operera 24 timmar i ett stadslandskap eftersom bullernivån är liten,
- 4) utsläppen är små med tanke på liten motorstyrka för att transportera tunga laster,
- 5) kan leverera gods point-to-point vilket innebär att man inte behöver omlastningscentraler,
- 6) stör inte andra transportslag,
- 7) små anspråk på infrastrukturinvesteringar,
- 8) kan nå alla platser,
- 9) kan lätt etablera nya transportruttor och därmed serva nya marknader,
- 10) kan ingå i olika logistikkedjor,
- 11) är inte belastade med invanda tankemönster och traditioner inom transportområdet samt
- 12) kan lätt utbyta last mellan andra transportslag.

Valet är enkelt

Många av debattörerna är överens om målen i transportpolitiken, men så fort vi kommer in på medlen ökar förvirringen.

Även professor Håkan Larsson, som arbetat inom åkerinäringen, erkänner att lagar, förbud och regler inte ansetts som det optimala, men sett i backspeglarna är det som gett resultat.

Här kan man också se hur regioner ute i världen, som Kalifornien där bilen verkligen är en del av den amerikanska drömmen, vill gå före och skapar tuffa lagar i syfte att drastiskt minska bilismens miljöpåverkan. Dock är frågan mer komplicerad än så.

Få talar om problematiken med asfaltbeläggningen av jorden och dess miljökonsekvenser, samt kostnaderna för underhåll, service och vidmakthållandet av den nuvarande infrastrukturen.

Dessa sammantagna kostnader är i debatten i princip dolda, det vill säga man talar inte om att siffrorna pekar på att dessa utgör minst 10 procent av anläggningskostnaderna. Innebörden är att om man tog hand om all infrastruktur på ett adekvat sätt, så är medlen till utbyggnaden mycket begränsad. Det är ju inte för inte som våra trafikverk är de största kravmaskinerna och alltid klagar på för lite resurser till just underhåll.

För att återvända till klimatforskarna som menar att vi närmar oss en så kallade "tipping point", där klimatförändringen börjar rulla på oberoende vad vi företar oss, för att vi tidigare inte har gjort tillräckliga åtgärder. I ett värsta scenario kommer då världen att förändras med ökad nederbörd på vissa platser, torka på andra, klimatflyktingar på ett tredje och så vidare.

En slutsats kanske är att det finns all anledning att öka tempot i förändringsarbetet för transportsektorn.

Bilindustrins världsomspännande kris är inte bara ett problem, utan kan istället vara möjligheten för en nyskapande och framsynt svensk framtidsindustri för nya transportlösningar. Under förutsättning att ansvariga instanser tar det uppkomna kristillfället för en alternativ industriutveckling, istället för att klamra sig fast vid det som redan bör anses som ett otidsenligt industrikapitel.

Kanske skulle det nya begreppet *innovationsupphandling*, alltså att upphandla funktioner som ännu inte finns, kunna vara ett av de medel som den svenska staten kan använda sig av för att skapa en hållbar och framsynt industri och välfärd. Ungefär som när Televerkets och Ericssons samarbete en gång i världen gjorde Sverige till ett världsledande land inom telefonin.

Det kanske är målen som vi borde diskutera och dissekera, medlen verkar ju redan finnas.

Kärnkraftens kostnader

Kostnaderna för avfallshanteringen står skrivet i stjärnorna, för ingen vet vad som händer under de miljontals år som det tar för radioaktiviteten att försvinna. Läger man till vad det kostar att bryta uranet, tillverka bränslet och riva de gamla reaktorerna så blir summan astronomisk. Kan detta verkligen vara en lönsam affär?

Göran Bryntse |2009-09-02| **Kärnkraften är i dag** dyrare än någonsin och klart dyrare än alternativen vindkraft, solenergi och biokraft. Det beror bland annat på ökade kostnader för säkerhet och för byggmaterial. Också bristen på kompetenta reaktorbyggare bidrar, vilket det nya reaktorbygget i Finland är ett tydligt exempel på.

Chefen för det statliga franska elbolaget Electricité de France (EdF) – som helt dominerar den franska elmarknaden – **Pierre Gadonneix**, bedömde i Le Figaro i slutet av september 2008 att en ny reaktor av samma typ som ovannämnda finska, EPR (European Pressurized-water Reactor), skulle kosta någonstans mellan 5 och 6,25 miljarder euro. Det motsvarar 55–70 miljarder svenska kronor.

Mot bakgrund av att reaktorerna nästan alltid blivit betydligt dyrare än de bedömningar som gjordes innan bygget kom i gång, så torde dessa kostnadsuppskattningar med stor sannolikhet vara i underkant.

Sammanfattningsvis skulle således en ny svensk reaktor kosta minst 70 miljarder kronor att bygga. Till detta ska läggas bränslekostnader, övriga driftskostnader, rivningskostnader, avfallskostnader med mera. Och så var det avfallet...

Avfallskostnaderna för det svenska avfallet går egentligen inte att uppskatta eftersom ingen vet hur världen kommer att utvecklas de närmaste miljontals åren.

Kostnaderna enligt den i Sverige förordade, men undermåliga, så kallade KBS-3-metoden, blir i alla fall inte under 100 miljarder kronor enligt aktuella bedömningar, om allt fungerar enligt kärnkraftsindustrins önskedrömmar.

I Japan räknar man med avfallskostnader på 5 öre/kWh, vilket är fem gånger mer än vad det svenska kärnkraftsetablissemanget räknar med.

Om Sverige skulle hantera avfallet på samma sätt som i Japan (bland annat hänsyn till jordbävningar) skulle de totala avfallskostnaderna knappast un-

derstiga 300 miljarder kronor. Rivning av nuvarande reaktorer kan komma att kosta lika mycket som att bygga nya eftersom rivningen blir mycket besvärlig på grund av all radioaktivitet.

Det finns inget trovärdigt underlag ännu för rivningskostnader, men de lär inte hamna under 100 miljarder kronor för våra nuvarande reaktorer. I England räknar man med kostnader på över 1 000 miljarder kronor för rivning av landets 20 reaktorer och övriga nukleära anläggningar.

I USA diskuteras också kärnkraftens kostnader. **Amory Lovins** vid Rocky Mountains Institute gör bedömningen utifrån Moodys prisindex för ny kärnkraft, 7 500 dollar/kW, att en ny reaktor skulle leverera elenergi för cirka 15 cents/kWh, motsvarande 1,25 kronor per kilowattimme. Ett sådant pris är mer än dubbelt så högt som kostnaden för ny vindkraft i USA, cirka sex cent/kWh.

Underskattade kostnader

I Sverige presenterade Elforsk 2008 en egen studie av kärnkraftens kostnader. Elforsk är ett institut som i huvudsak försörjs av kraftindustrin. Elforsk kom fram till kostnaden för ny kärnkraft till 33 öre/kWh. Denna uppgift refereras ofta av de svenska kärnkraftsvännerna.

Om man tittar lite närmare på denna studie så visar det sig att Elforsk systematiskt underskattar alla kostnader för ny kärnkraft. Som exempel kan nämnas uppskattningen av byggkostnaderna: 1 600–2 000 dollar/kW. Det kan jämföras med ovannämnda kostnader för Olkiluoto-reaktorn, 5,5 miljarder dollar.

Med dagens relation mellan euro och dollar, cirka 1,3, så blir enbart byggkostnaderna för den finska reaktorn på 1 600 MW således cirka 4 500 dollar/kW. Elforsks rapport är en skandal och borde förpassas till papperskorgen.

Förnybart är billigare

Andra amerikanska bedömningar visar också på liknande kostnader. Keystone Institute kom i juni 2007 fram till bedömningen 11,5–14 cent/kWh. Enligt Florida Power & Light, som övervägt att bygga ett kärnkraftverk, är ny kärnkraft minst tre gånger dyrare än vindkraft. Solceller kan köpas för 1 000 dollar/watt av till exempel Nanosolar eller First Solar och den snabba teknikutvecklingen för solceller borgar för att dessa kostnader kommer att sjunka ytterligare de närmaste åren.

Vindkraften ligger på ungefär samma kostnader, cirka 1 000 dollar/kW, och även där leder teknikutvecklingen till allt lägre priser.

Så om vi levde i en marknadsekonomi vore valet självklart, satsa på förny-

bara energikällor och undvik kärnkraft, för vad den egentligen kostar i slutändan står skrivet i stjärnorna.

*Göran Bryntse är tekn Dr i pappersteknik,
och ordförande i Folkkampanjen
mot kärnkraft och kärnvapen.*

Elintensiv industri

Kärnkraft ger inte mer energi

Ny kärnkraft hjälper inte basindustrin. Den elintensiva industrin, ibland också kallad basindustrin, för nu en aggressiv kampanj för mer kärnkraft. Det vore bättre för dem att satsa på effektivare energianvändning och vindkraft.

Göran Bryntse |2009-09-02| **Det är pappersindustrin** som dominerar i den elintensiva industrin med en förbrukning på cirka 22 TWh/år, varav drygt 6 TWh är egenproducerad el i mottrycksturbiner. Ny kärnkraft hjälper dock inte pappersindustrin eller den övriga så kallade basindustrin. Det vore bättre för dem att satsa på effektivare energianvändning och vindkraft.

Ny kärnkraft kostar minst en krona per kilowattimme (kWh) att producera. Det kan jämföras med ny vindkraft som kostar cirka 50-60 öre/kWh och kostnaden för energieffektivisering i pappersindustrin, cirka 10 öre/kWh, utifrån erfarenheterna från Energimyndighetens PFEprogram (Program För Energieffektivisering).

Inget pappersbruk i Sverige skulle vara berett att betala en krona/kWh för sin inköpta el. Pappersindustrin bör istället spara mycket el för att komma till rätta med sina energikostnader. Spara sju TWh.

Vid 2008 års European Energy Efficiency Conference i Österrike redovisade jag möjligheter att spara in cirka en tredjedel av svensk pappersindustris elförbrukning 2007, cirka sju TWh. Det handlar bland annat om energisnåla pumpar, fläktar och motorer samt energisnål framställning av mekanisk massa.

Pinsamt nog har ännu inget pappersbruk köpt någon av ABB: s supersnåla Eff 1-plusmotorer, som har 15 procent lägre förluster än Eff 1-motorer. Stål- och kemiindustrin använder också många pumpar, fläktar och elmotorer, så där kan göras motsvarande besparingar som inom pappersindustrin.

Effektivisera!

Energieffektivisering är i själva verket enda säkra sättet för basindustrin att sänka elkostnaderna.

2008 har ju lärt oss att ett elöverskott inte sänker elpriserna mot bakgrund av det oligopol som råder på den svenska elmarknaden. Detta har tydligen inte basindustrin och dess fackliga organisationer fattat än.

Exemplet Finland. Jag har i Svensk Papperstidning (4/2007) slagit vad med

alla Sveriges pappersingenjörer om att svensk pappersindustri under över-skådlig tid inte kommer att köpa mer el från nätet än vad de gjorde 2006. Ingen har antagit vadet eftersom det vore ett säkert förlustvad.

Finland satsar på ny kärnkraft, men det har inte hjälpt den finska pappersindustrin, tvärtom. Finland har under 2008 lagt ned fem gånger så mycket elkrävande tryckpappersproduktion som Sverige, eller 1,25 miljoner ton årsproduktion jämfört med 0,25 miljoner ton i Sverige. Och slakten i Finland fortsätter även i år. Permitteringsvarslen i Finland har haglat de senaste månaderna.

Självförsörjande industri

Om svensk pappersindustri satsar på energieffektivisering och svartlutsförgasning så skulle den i framtiden kunna bli helt självförsörjande på el. Det vore en långsiktigt hållbarare strategi än att förlita sig på den farliga, opålitliga, dyra och ändliga kärnkraften.

Iggesunds bruk i Hälsingland torde bli det första större bruket i Sverige som kommer att kunna bli helt klimatneutralt inom tio år, enligt aviserade planer.

*Göran Bryntse är tekn Dr i pappersteknik,
och ordförande i Folkkampanjen
mot kärnkraft och kärnvapen.*

Klimataktion

The Final Countdown

På FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn i december 2009 ska ett nytt avtal om utsläppsminskningar – en andra period för Kyoto-protokollet – antas. Att detta avtal innehåller stora utsläppsminskningar som inleds snabbt och fördelas på ett rättvist sätt kan visa sig vara helt avgörande för vår planets framtid.

Klimataktion: |2009-09-02| **Sverige spelar** en unikt viktig roll i processen. Dels äger mötet rum i Sveriges omedelbara närhet, dels är Sverige ordförandeland i EU under hösten 2009 vilket innebär att den svenska regeringen kommer att leda EU i förhandlingarna. Att uppmärksamma, engagera och mobilisera människor för att sätta tryck på förhandlingarna är av största vikt.

Klimataktion planerade en årslång kampanj i det syftet. Vi gör också vårt yttersta för att samarbeta med och engagera andra organisationer i det arbetet. Kampanjens avstamp blev den internationella klimataktionsdagen 2008, då ett år återstod till Köpenhamnmötet. Och i samarbete med andra, ordnades demonstrationer runt om i landet. Klimataktionsdagen inträffade under klimattoppmötet som ägde rum i Poznan, Polen och blev ett mycket viktigt steg mot Köpenhamnsavtalet.

Klimataktion i GP: Rika länder måste ta större ansvar! Sveriges regering tycks inte beredd att ta ansvar för en global klimatpolitik som grundar sig på vetenskap och tidigare FN-överenskommelser. Det skriver tre företrädare för Klimataktion i Göteborgs-Posten. De skrev följande:

Sveriges regering tycks inte beredd att ta ansvar för en global klimatpolitik som grundar sig på vetenskap och tidigare FN-överenskommelser. Företrädare för Klimataktion känner en stark oro för att Sveriges regering, några få månader innan Klimattoppmötet i Köpenhamn, inte är beredda att ta ansvar för en politik som baserar sig på vetenskap, tidigare FN-överenskommelser och säkerhetsmarginaler. Detta varken när det gäller tillräckligt stora utsläppsminskningar eller finansiering av en grön omställning och anpassning i utvecklingsländer.

Klimataktions **Annika Carlsson-Kanyama**, **Mikael Malmaeus** och **Rikard Warlenius** skriver:

”Medan de flesta politiker och ekonomer i den rika delen av världen snarare utgår från vad som är ekonomiskt möjligt känner företrädar-

na från syd nämligen stark ovilja mot att spela högt om jordens framtid med sina egna befolkningar som insats.

Vi i Klimataktion verkar för ett avtal i Köpenhamn som ligger nära de krav som formuleras av utvecklingsländer.”

Till dessa krav hör en halvering av utsläppen i de rika länderna till år 2020 och att en procent av våra länders BNP avsätts till utsläppsminskning och anpassning i Syd.

Kärnavfallens förvaring

Dags för oberoende forskning!

Folkkampanjen har sedan organisation startade krävt en oberoende forskning när det gäller slutförvaret. Att som nu låta kärnkraftsindustrin vara den som utreder är otillbörligt. Frågan om kärnavfallet är en så viktig fråga för allt liv på jorden att den inte får överlåtas till ett partisk företag, som ju Svensk Kärnbränslehantering (SKB) är.

Göran Bryntse: |2009-03-15| **Folkkampanjen kräver** att SKB fräntas uppdraget att ensam forska om kärnavfallens förvaring och att kärntekniklagen ändras så att detta kan ske. Folkkampanjen begär att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder så att ovanstående krav kan genomföras.

Kärnkraften är på fallrepet

Produktionen av kärnkraft i världen har minskat två år i rad, 2007 med 2 procent och 2008 med 0,5 procent. Samtidigt ökar vindkraftkapaciteten i världen kraftigt, ifjol med ca 27 000 MW, tre gånger mer än den totala installerade effekten i svensk kärnkraft.

I Sverige producerar kärnkraften allt mindre på grund av tekniska problem, ca 53 TWh på årsbasis. Man får gå tillbaks till 1984 för att hitta en lägre produktion från svensk kärnkraft.

Elförbrukningen i Sverige har också sjunkit under 2000-talet, från ca 150 TWh i början på seklet till nu 137 TWh. Det motsvarar en minskning motsvarande ca fyra Barsebäcksreaktorer.

Elförbrukningen fortsätter att sjunka till stor del på grund av att ny teknik i regel är energisnålare än gammal teknik (t ex kylskåp, datorer, belysning m.m.). Sverige har således nu ett gyllene läge att börja avveckla kärnkraften genom att stänga de sämst fungerande reaktorerna snarast.

En utbyggnad av dyr kärnkraft skulle däremot torpedera satsningar på förnybara energikällor genom att skapa ett elöverskott som måste reas bort.

Det skulle också skada klimatet då livscykelanalyser från bland andra Stanforduniversitetet visar att kärnkraft förorsakar mycket större klimatpåverkan än de förnybara alternativen och energieffektiviseringar. Det är därför hög tid för politikerna att inse situationens allvar och omedelbart stoppa planerna på riskabla effekthöjningar i de åldersstigna svenska reaktorerna.

MASSDEMONSTRATION I BERLIN

En stor internationell delegation, med deltagare från Finland, Danmark, Sverige, Holland och Frankrike deltog i massdemonstrationen i Berlin för en tid sedan.

Folkkampanjen representerades av sin vice ordförande **Eia Liljegren-Palmær.**

Cirka 400 traktorer hade kört från de orter i Tyskland där det finns mellanlager för använt kärnbränsle och de orter där slutförvar planeras. 200 av dessa traktorer inledde demonstrationen och resten avslutade den. Däremellan marscherade omkring 60 000 personer från Hauptbahnhof till Brandenburger Tor.

Berlin fick uppleva en verklig festdag under mottot: Stäng av kärnkraften på riktigt! Kampen går vidare!

Beklämmande M-energipolitik

Nyligen körde Moderatstämman över sin ledning, som vädjade om att "bara" ge utrymme för 10 nya kärnreaktorer i Sverige, som de kommit överens om inom den Borgliga Alliansen (Centern, Folkpartiet, Kristdemokraterna under moderaternas ledning).

Resultatet är nu att Moderaterna än mer profilerar sig som ett kärnkraft-kramarparti, som utan sans och konsekvensanalys öppnar för obegränsat mer kärnkraft i Sverige.

Under Moderaternas stämma i Västerås kan man läsa i rapporten En offensiv miljöpolitik, Punkt 27: Avskaffa avvecklingslagen och upphäv 5a § (1984: 3), lagen om kärnteknisk verksamhet, som förbjuder möjligheten att medge tillstånd i syfte att möjliggöra ett utbyte av de befintliga kärnkraftsreaktorerna. Vidare kan man läsa:

Punkt 31: "Satsa på fortsatt forskning och utveckling av klimatvänliga tekniker såsom förnybar energi och bränslen, el- och hybridteknik samt vidareutvecklad kärnkraft.

Stämman gav inte svar på var man ska ta det uran som måste brytas för att försörja fler reaktorer ej heller hur mycket större slutförvarsutrymme tillika kostnader en utökad drift innebär.

Folkkampanjen mot Kärnkraft och Kärnvapen beklagar att Moderaterna går baklänges i energipolitiken och framtiden, vilket inte ger bra signaler ut i världen.

Så och därför ska kärnkraften avvecklas

Folkkampanjen har lyft fram problematiken kring kärnkraften så som "Öster-

sjöns radioaktivitet” och ”Så och därför ska kärnkraften avvecklas”.

Folkkampanjen bildades för 30 år sedan men känns nu allt angelägnare med pågående energidebatt, därför poängterar Folkkampanjen att:

Kärnkraften är inte och kommer aldrig att bli ett miljöalternativ! I kärnkraftskedjan från urberg till urberg finns flera steg som förstör för både människa och miljö.

Kärnkraftsmyntet har också två sidor, den ena civil elproduktion, den andra förödande kärnvapen och bomber med utbränt uran.

Slutförvar uppfyller inte kraven för fullgod säkerhet

KB3-metoden för slutförvar av utbränt kärnbränsle är en metod där tusentals ton högaktivt uran skall sänkas ner 500 meter under jordytan inneslutet i 100-tals kopparklädda gjutjärnsbehållare. Det inneslutna aktiva uranet ger dessa behållare en yttertemperatur av cirka +100 grader C och denna värme kan försura omkringliggande grundvatten och på sikt orsaka fräthål i kopparkjarninneslutningen.

Folkkampanjen anser att denna metod för slutförvar inte uppfyller kraven för beprövad och fullgod säkerhet som ger ett garanterat skydd för omgivningen och för kommande generationer.

Folkkampanjer kräver en från kärnkraftindustrin helt oberoende utredning. Det är vårt ansvar att detta avfall hålls skilt från allt biologiskt liv i minst 100.000 år

Göran Bryntse,

Tekn Dr. och ordförande i Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapen

Nej till förbifart Stockholm

Tillväxt skapar klimatångest

Regeringens beslut att stödja förbifart Stockholm kan bli spiken i kistan för alliansen i valet 2010. Det menar Johan Ehrenberg och hänvisar till den politiska och ekonomiska nya situation som kommer att uppstå när finanskrisen övergår till energikris.

Johan Ehrenberg: |2009-10-01| **Min mejlbox svämmer** över av folk som lovar stoppa Reinfeldts motorvägsbygge. Jag tror att striderna runt Dennispaketet kommer att blekna inför de förbannade ungdomar och oroliga medborgare som handgripligen kommer att stoppa bygget.

Det går inte att gräva om folk ständigt ställer sig framför maskinerna. De politiska och ekonomiska kostnaderna blir för stora. Men den stora missbedömningen är tron att klimatfrågan och trafiken inte kommer att bli en jättefråga nästa år.

Hittills har alla politiska partier kunnat skjuta upp den jobbiga frågan om energikris, energiransonering, omställning av ekonomin. Men Köpenhamnsmötet som argument har man väntat i avvaktan på det globala avtal som ingen samtidigt tror kommer att bli klart. I bästa fall blir det en överenskommelse om att ett avtal behövs.

Våren 2010 kommer därför alla partier tvingas göra politik av klimathotet. Om Reinfeldt tror att ökad bilism och fler filer är det som kan lugna folk när klimatångesten blir starkare, så bevisar han bara att han inte tar frågan på allvar.

Den energibrist som kommer – det erkänner även idag Washingtons energioorgan – blir akut om ekonomin växer. Det går inte att få tillväxt utan mer billig energi och den ekvationen går inte längre ihop.

Bakom beslutet finns en märklig omedvetenhet, som om klimatkris och energikris inte finns år 2012. En kortvarig börsuppgång sommaren 2009 innebär inte att problemen med omställningen är borta. Ingen kommer om något år att kunna försvara bensinbilarnas framfart. Ingen kommer heller att kunna försvara att den största offentliga investeringen i regionen är – mer motorväg.

Oppositionen hade ett guldläge i storstaden. Om man bara fått fram ett alternativt paket, något som kunnat ge människor tro på en förändring redan innan de kommande kriserna inom energi, bensin och trafiken. Ingen vill åka

på Reinfeldts vägar om bränslet kostar 30 kronor milen.

Nu gäller det att få Sahlin att lova riva upp beslutet vid valseger. Börja med att skriva på namnsamlingen nedan så för vi budskapet vidare.

VI KRÄVER:

RIV UPP FÖRBIFART STOCKHOLM EFTER VALET, MONA SAHLIN!

- > Kopiera rubriken direkt ovanför och klistra in på länken till Johan Ehrenberg!
- > Ange namn och bostadsort.
- > Om du vill får du även sända ytterligare ett par ord till Sahlin och, för all del, Reinfeldt.
- > Slutligen: mejla artikeln vidare till alla du känner.

Köpenhamnsmötet december 2009

Goda exemplens politik

Köpenhamnsmötet i december måste ta de miljöbeslut som krävs för att stoppa den globala uppvärmningen. Om det misslyckas borde enskilda stater föregå med goda exempel och vara vägledande för EU och världen. Kraftfulla miljöregler kan successivt tvinga världshandeln att leva upp till miljöbehoven.

Paul Lindberg: [2009-10-08] **På Köpenhamnsmötet måste** hela världen ratificera överenskommelsen för möjligheten att stoppa den globala uppvärmningen. Det är bara den nuvarande levnadsepoken som kan rädda framtida generationer för en realistisk överlevnad. Det är vad den rika världens nationer också säger om sakernas tillstånd. Alla vet idag hur utsikterna ser ut för planeten Jorden. Men, om en duglig överenskommelse ändå inte kommer till stånd, vad händer då?

SANDLÅDEPOLITIK KAN BLI KÄPPAR I HJULEN

Olika nationers särintressen ger en mycket dystert bild kring en realistisk samarbetsvilja överhuvudtaget. Det förekommer ett destruktivt taktikspel av de största industristaterna – de med den största miljöpåverkan, och därmed största oviljan till förändringar. Köpenhamnsmötet får inte bli ett spel bara för gallerierna.

Många regeringar spekulerar i ordvrängningar som, "hela världssamfundet måste gemensamt ratificera miljööverenskommelsen i Köpenhamn, annars är inte miljöåtgärder meningsfulla", eller "om andra länder inte skriver under miljöavtalen, så är det meningslöst att vårt land gör miljöuppoffringar." Och på så sätt kommer oansvariga regeringar undan med kraven på föredömligt ansvar – det var ju de andra som inte ville ta ansvar, kan de skylla på.

En sådan "sandlådepolitik" måste vi se upp med. Alla regeringar är självklart ansvariga för respektive nation, oavsett om Köpenhamnsmötet lyckas komma till en duglig överenskommelse. Ansvaret måste först och främst tas av varje land, oavsett vad Köpenhamnsmötet kommer fram till.

BEREDSKAPSSTRATEGI

Inför detta scenario behövs alltså en beredskapsstrategi, som framtvingar åtgärder där sådana är möjliga. Beredskapsstrategier planeras redan bland forskare ifall inte de miljöåtgärder som nu praktiseras resulterar till acceptabla förbättringar.

Beredskapsstrategin utgör nationer som kraftfullt startar upp miljömålen, även om inte världssamfundet i övrigt för tillfället gör det samma. Ju fler som antar denna föredömlighet, desto större möjligheter skapas framöver, för att sedan kunna påverka trilskande nationer. Och på sikt kan kravfulla importrestriktioner antas för länder som inte respekterar ändamålsenliga miljöregler.

I vårt land är det möjligt att ta ansvaret som föredömlig nation, för att bana väg för en hållbar framtid. Nederländska ministrar meddelar att de vill föregå som föredömlig nation, och ministrar i Storbritannien säger detsamma, även flera ledare från en rad länder uttalar liknande intresse. Här ligger en potential mot de trilskande stormakterna.

SKARPA MILJÖREGLER PÅ VÄRLDSHANDELN

Med ändamålsenliga miljöregler hos så många nationer som möjligt, kan världshandeln tvingas leva upp till miljöreglerna. En strategisk beredskapsplan som omöjliggör handel med produkter som inte är miljöcertifierade har ingen marknad och går inte att sälja.

Om världshandeln ska kunna vara en ekonomimotor för utvecklingen, måste den samtidigt framstå som föredömlig, för miljösäkerhet och trygghet för Jordens alla människor.

Som det idag ser ut, är det just den globala världshandeln som är motorn för den globala uppvärmningens sammanbrott.

Ett exempel på detta är koldioxidens nedgång under senaste tidens industrinedgång på grund av den ekonomiska världskrisen.

Världsekonomin måste besinnas och hållas under kraftfulla och globala miljöregler. Och underställas en viss form av handelsplanering, av en ändamålsenlig utveckling för alla Jordens människor!

Klimatavtal allra viktigast

Ett trovärdigt klimatavtal, är kravet som ställs av hela världens ansvarstagande människor. Köpenhamn ställs nu i fokus för ett acceptabelt och realistiskt avtal att kunna lita på. Grönlands is-smältning har nu ökat med motsvarande tjugo Mälaren om året. Om vi inkluderar issmältningen med Himalayas och världens övriga glaciärer, samt Arktis och Antarktis, så handlar det om hundratals Mälaren för närvarande. Detta är inte propaganda. Detta är verklighet!

Paul Lindberg: |2009-11-19| **Grönlands issmältning** ökar nu mycket fortare än någon forskning kunnat räkna med. Forskarna är många gånger förvånade över denna hotande utveckling. Men enligt expertisens går det fortfarande att stoppa den globala uppvärmningen.

Innan klimatet kan återgå till det "normala", så återstår en lång period av återhämtning. Först kommer Jorden att fortsätta uppvärmas under lång tid, tills en utplaning tar över. Det kan bara ske under förutsättning att klimatavtalen realiserar i praktiken. Och det är därför nödvändigt att första avtalet ratificeras i Köpenhamn nu i december.

Risken finns för en *tipping point*, då den naturliga balansen helt spårar ur och övergår i ett slags klimatkaos, vilket har gestaltats i spektakulära katastroffilmer. Men några av dessa filmer bygger på vetenskaplig verklighetsbakgrund, om vad som faktiskt kan hända. Filmen Day After Tomorrow är ett exempel, även om filmen har en slagsida av Hollywoods uttryckssätt.

Marknadens parter

Inför förhandlingarna har de stora aktörerna för världens nationer visat stor arrogans kring ett kommande avtal. Det handlar om något slags positionering. I första hand om den globaliserade världsekonomin intressen, på marknadens villkor. Förhandlingarna har hitintills mest gällt ett givande och tagande, eller att få ge så lite som möjligt – Mammons retoriska ideologi.

De ekonomiska intressena värderas högre än den globala uppvärmningens avstyrande, har det visat sig. Vi får nu se vad som värderas högst i Köpenhamn.

Den globala världshandeln resulterade i den globala uppvärmningen. Den Globala världshandelns masskonsumtion värderas av marknaden som tidens melodi. Värderingen grundar sig på ideologin om den optimala massproduktionen, utförd av billig arbetskraft, för en masskonsumerande medelklass, och

med överklassens järnhårda vilja. Allt i Mammons tecken! Jesus har helt klart tagit ställning mot Mammon – precis så som det ser ut idag!

TUPPFÄKTNING

De industriella superkrafterna, med USA, Japan och Europa i spetsen, följs av de så kallade BRIC-staterna, Brasilien, Ryssland, Indien och China. Samtliga har visat stor ovilja att agera föredömligt. Om de kan komma undan ansvar, för att låta andra ta ett större ansvar, så är det vad de helst vill.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt** gjorde gällande att Indien borde göra en större uppoffring inför klimatmötet i Köpenhamn. Totalt sett har Indien enorma koldioxid utsläpp, men per capita är det litet i jämförelse med Sverige.

USA har ett extremt utsläppsöverskott – det allra högsta i världen per capita. Kina och Indien hävdar att det är den rika världen – de med mest utsläpp per capita – som syndar mest, och bör gå med större föredömlighet.

Både Indien och Kina har trots allt ambitiösa klimatprogram som faktiskt redan satts igång. Det ser ganska hoppfullt ut. Det är betydligt sämre ställt med USA, där president **Barack Obama** har svårt med den motsträviga finanshögern och bland republikanerna. Det största problemet ligger hos USA-högern.

FÖREDÖMLIGA INNOVATIONER

Förutom ett klimatavtal i Köpenhamn fordras betydligt mer av den industriella världen. Och det som kan förväntas av en överenskommelse i Köpenhamn, är ett minimiavtal, med en utsläppsgräns. Bland annat att det globala klimatet inte får överstiga en viss temperatur vid ett bestämt slutdatum, och vilka åtgärder som måste till, och hur det hela ska fördelas av världssamfundet.

Den globala temperaturgränsen och de åtgärder som det handlar om, anses av klimatforskarna redan idag som hopplöst otillräckligt. Av den anledningen är många på det klara med att Köpenhamn blir ett första klimatavtal, som måste följas upp av nya, efter de behov som kommer till medvetande under tidens gång.

Det finns stora behov av föredömlighet, av att visa på de goda exemplen. Runt om i världen alstras de goda exemplen av en mängd innovationer av både företag och samhälle. Industriella nyheter förverkligas genom insteg i samhällen och förverkligas i stort. Det handlar om nyheter, som i sin begynnelse ofta orättvist får alldeles för hårt motstånd av konservativa traditionalister med egenintressen. Vi ser exempel av detta i Sverige. Politiska kärnkraftsanhängare som på ett fördömsfullt och tarvligt sätt angriper de innovativa företagen som exempelvis investerar i vindkraftsanläggningar.

I Ödeshög i Östergötland drevs rena häxjakten mot moderaten **Håkan Johansson**, som själv är innehavare av framgångsrika vindkraftverk. Enligt Östgöta Correspondentens reporter **Karl-Johan Norén** som menade att Håkan Johansson: "får finna sig i att bli gisslad för detta och att ta emot ett och annat välriktat slag mot överkroppen".

Bakgrunden till trakasserierna gällde motsättningen mellan nya innovationer och hopplöst förlegad kärnkraft. Kring denna fråga har Folkpartiet vurmat och gjort sig breda, för en ny era med ökad kärnkraft, istället för att föredömligt driva kraven av de nya energialternativen. Folkpartiet har på så sätt helt förrått framtidens generationer på det mest ansvarlösa sätt, enligt min mening.

MAMMONS VÄRLDSORDNING

Makten över världsekonomin är säkert helt avgörande för en ändamålsenlig förändring av den nu globala uppvärmningen som vi står inför.

För att innovationerna ska blomma och växa till sig, måste ett friare utrymme skapas. Det krävs kreativare och mera ändamålsenliga lagändringar, som möjliggör en kraftfull innovationsutveckling. Där energimonopol och förlegade industriprocesser avvecklas. De nya innovationerna bör kunna skattesubventioneras, och uppmuntras med alla till buds stående medel. Kärnkraften måste stoppas, i enlighet med folkomröstningen, då svenska folket gav ett klart besked.

En rikare innovationsutveckling skapar ett sundare näringslivsklimat, för en framtid utan hot från en global uppvärmning. Det handlar om global rättvisa!

Klimataktion efter Köpenhamnsmötet

Mellan ord och handling

Resultatet efter förhandlingarna i Köpenhamn blev skamligt. Det blev en innehållslös överenskommelse, utan tydliga mål för utsläppsminskningar och med finansieringsfrågan hängande i luften.

Klimataktion: |2009-12-20| Två års intensiva förhandlingar och tonvis med prestige har lagts ned på att få fram en klimatöverenskommelse i Köpenhamn.

– Resultatet blev skamligt och det är de rika länderna som bär det tyngsta ansvaret. De har effektivt blockerat förhandlingarna genom att lova alldeles för lite och kräva att utvecklingsländerna ska gå före.

I praktiken har Köpenhamnsmötet mest av allt varit en maktdemonstration från i-länderna. Gapet mellan ord och handling är fortfarande katastrofalt stort, säger **Mikael Malmaeus**, talesperson för Klimataktion.

RÄTTVIST KLIMATAVTAL

Även om många nu säkert misströstar om världsledarnas förmåga att förhandla fram ett avtal som kan lösa den klimatkris vi nu står inför finns inget alternativ till fortsatta förhandlingar, menar Malmaeus.

– Givetvis måste förhandlingarna fortsätta. Allt annat än ett bindande, rättvist och ambitiöst klimatavtal är oacceptabelt. Men världens ledare måste först åka hem och begära starkare mandat från sina parlament om utsläppsminskningar och finansiering innan det är någon idé att ses igen. Mikael Malmaeus menar att det ändå finns något mycket positivt att bära med sig från de två veckorna i Köpenhamn.

– Det positiva är att vi lärt oss mycket om de motsättningar som finns och de knutar som behöver lösas. Samt givetvis den enorma folkliga mobiliseringen som tydligt visar att vi är många som vägrar spela rysk roulett med jordens framtid. Det är den rörelsen som i slutändan kan driva fram ett anständigt avtal, avslutar Mikael Malmaeus.

Förbifart Stockholm är föråldrad

Föråldrad och koldioxidosande, skriver Klimataktion om Förbifart Stockholm i ett öppet brev till regeringen. Klimataktion kräver bl a att en oberoende expertkommitté tillsätts.

Klimataktion Stockholm har översänt följande öppna brev till regeringen angående Förbifart Stockholm.

”Vi i Klimataktion har nu gått igenom samrådsmaterialet om ”Förbifart Stockholm” och deltagit i de samråd som Vägverket genomfört i Stockholmsregionen. Vi är förbluffade över att denna koldioxidosande plan, som har sitt upphov i 60-talets föråldrade trafikplaner, fortfarande kan leva. Allra mest förbluffande är att den drivs till genomförande samtidigt som världens alla ledare samlats till de ödesmättade förhandlingarna i Köpenhamn för att försöka rädda jordens klimat – genom drastiskt minskade koldioxidutsläpp!

Biltrafiken måste minska nu! Även med s k förnyelsebara bränslen är jordens resurser begränsade. Vi kan inte utgå från att bilar ska kunna köras på mat. Vi kan inte vänta på elbilar som kan komma i massproduktion tidigast om 20 år. Och som ska konkurrera om begränsad och dyr energi! Klimatförändringarna väntar inte.

Vägverket har inte lyssnat på andra sakkunniga myndigheter, expertorgan och forskare. Därför bör regeringen tillsätta en oberoende expertkommitté som i samarbete med berörda myndigheter och institut arbetar vidare med det s k Kombinationsalternativet, (kraftiga satsningar på kollektivtrafik, trängselskatter på Essingeleden, förbättringar punktvis av nuvarande motorleder m m.) och ge det samma omsorgsfulla bearbetning och presentation som ”Förbifarten”.

Det behövs också en rättvisande analys av hur Förbifarten och Kombinationsalternativet stämmer med KLIMATMÅLEN! Detta är en skyldighet enligt miljöbalken.”

Klimataktion Stockholm gm

Arbetsgruppen för Samhällsplanering och Trafik.

Elisabeth Edsjö

Sätt stopp för oljeborrning i Arktis

– Är det någonting vi inte behöver i detta läge så är det mer olja att bränna upp. Det kommenterar Klimataktions talesperson, **Mikael Malmaeus**, regeringens beslut att ställa sig bakom EU-kommissionens förslag om klartecken för oljeborrning i Arktis.

Att den arktiska isen smälter ser regeringen som en möjlighet att lättare borra efter ännu mer olja.

– Finns det pengar att tjäna så är klimatmålen uppenbarligen lågt prioriterade, säger Mikael Malmaeus, som frågar sig om det alls finns någon ambition att minska utsläppen överhuvudtaget?

EU:s klimatfinansiering helt otillräcklig

De pengar som EU erbjöd fattiga länder för klimatåtgärder är inte i närheten av vad som behövs.

FN menar att det behövs över 4000 miljarder (i SEK) årligen redan de närmaste åren för klimatåtgärder i fattiga länder. Om vi går på vad länderna själva bedömer att de behöver, så behövs en flerdubbling av FN:s siffra.

De rika länderna i EU är trots det stolta över att erbjuda inte ens 80 miljarder (i SEK) årligen de närmaste åren. Pengar som dessutom ska samlas in genom frivilliga bidrag från EU-länderna.

– Att EU genom **Reinfeldt** kallade sig för ledande i klimatförhandlingarna är i bästa fall ett dåligt skämt. Endast en mindre del av världens länder förespråkar lägre mål för utsläpp och finansiering än EU, säger **Rikard Warlenius**, ledamot i Klimataktions styrelse och författare till *Vägen till Köpenhamn*. Läs mera om Klimataktion!

www.klimataktion.se

Kyrkornas syn på klimatbiståndet:

Bistånd och nya klimatpengar

Återanvända pengar räcker inte till klimatfinansiering. EU får inte vända ryggen till utvecklingsländerna, betonar Svenska kyrkan och Diakonia som fanns på plats under klimatmötet i Köpenhamn. Artikeln här nedan är en kommentar av ett pressmeddelande från Svenska kyrkan och Diakonia före klimatmötet.

Paul Lindberg kommenterar: |2009-11-20| **EU:s politiska ledare**, har ännu inte lyckats hitta nya pengar för en rättvis och effektiv finansiering av ett nytt globalt klimatavtal.

Det måste till nya pengar, inte bara flytta pengar från redan utlovat bistånd ämnat för hälsovård, undervisning och aidsbekämpning, det hävdade Svenska kyrkan och Diakonia före klimatförhandlingarna i Köpenhamn.

– Nya pengar på bordet är en grundläggande fråga om rättvisa, och skulle ha varit betydelsefullt för att nå fram till ett rättvist klimatavtal. Utvecklingsländerna kunde inte acceptera något mindre än detta.

Magnus Walan på Diakonia uttalade före Köpenhamnsmötet att EU får inte vända ryggen till dem. Vilket nu EU har gjort tillsammans med världens rikaste nationer.

– Konsekvenserna av ett förändrat klimat gör redan stor skada i utvecklingsländerna. Det är en extra börda pålagd av de rika länderna och bör betalas med extra pengar som uttryckligen utlovades i tidigare klimatavtal som Sverige och EU-länderna undertecknat, påpekade han.

EU:s oförmåga att enas om grunderna i ett klimatavtal som skyddar fattiga människors rätt till utveckling, kommer att öka förtroendeklyftan mellan industriländerna och utvecklingsländerna. Det är avgörande att klimatfinansieringen går utöver den ordinarie biståndsbudgeten, som är avsedd för bland annat hälsa och utbildning. Biståndsbudgeten ska leva upp till de löften som bland annat Sverige högtidligt gett i samband med FN:s stora Millenniemålsmöte.

– De 2,4 miljarder euro per år, som EU lovat till kortsiktig klimatfinansiering i utvecklingsländerna under 2010-2012, är välkomna, men det mesta är inte nya pengar eftersom de tas från biståndsbudgeten. Det är extremt viktigt att möta de akuta behoven i utvecklingsländerna och då behövs både bistånd och extra pengar för klimatomställning. Annars blir det inte rättvist, säger **Erik Lysén**, policychef för *Hela världen*, Svenska kyrkans internationella arbete.

Hur viktig den än är, får den kortsiktiga finansieringen inte dra uppmärksamheten ifrån de långsiktiga behoven, menar Svenska kyrkan och Diakonia. Köpenhamnsförhandlingarna borde ha lett till tydliga åtaganden för både ock.

Hittills har EU inte specificerat sina långsiktiga åtaganden – vilket är en av nyckelfrågorna för utvecklingsländerna och som det skulle ha beslutats om under förhandlingarna.

Europeiska trosbaserade biståndsorganisationer krävde av EU:s biståndsmistrar att agera kraftfullt i denna fråga, när de skulle förhandla i Köpenhamn. Men de agera med resultatlöshet, utan bindande löften för nödvändig såväl långsiktig som kortsiktig finansiering för klimatåtgärder i utvecklingsländer – utöver ordinarie biståndsbudgetar.

Bakom pressmeddelandet som här kommenteras stod:

Pressekreterare Thomas Ekelund, Svenska kyrkan,

Magnus Walan, Diakonia,

Thomas Ekelund, pressekreterare

Forsmark och avfallsförvaringen

Kärnavfallsförvaret osäkert

Det högaktiva avfallet från våra kärnkraftverk skall läggas i berget vid Forsmark. Det är beslutat. Där måste avfallet ligga fullkomligt intakt i minst 100.000 år. Men Kärnavfallsförvaret är inte säkert, skriver docent Nils-Axel Mörner. Och han skriver i UNT om att vi måste tänka om för att klara säkerheten för det högaktiva avfallet för nästkommande generationer.

Nils-Axel Mörner: |2009-12-19| **Kärnkraftsindustrin hävdar** att man har tre barriärer som garanterar full säkerhet under denna ofantliga tidsrymd. Men nu faller barriärerna en efter en.

För 30 år sedan beslutade kärnkraftsindustrin att vårt högaktiva kärnbränsleavfall skulle kunna deponeras i ett slutförvar djupt nere i berget. Som grundförutsättning för detta förslag angav man "urbergets stabilitet". Metoden fick namnet KBS-3-metoden och innebär att de använda bränslestavarna läggs i en kopparkapsel som deponeras på 500 meters djup i gångar och schakt som tillsluts med en svällande (därmed tätande) bentonitlera. Därefter överger man lagret och utlämnar det till bergets egna processer.

Man anser att systemet har flera oberoende barriärer: kopparkapseln (5 centimeter), bentonitleran (35 centimeter) och berget (500 meter). Så var det utstakat för 30 år sedan, och vid det konceptet har SKB envetet hängt kvar, trots att modern forskning ger en närmast revolutionerande ny syn på berget och dess stabilitet.

"HYPERSTABILT BERG"

Den ursprungliga grundförutsättningen – ett hyperstabilt berg – är numera totalt uttraderad.

Måndagen den 16 november hölls ett märkligt möte om koppars korrosion. SKB anger mycket ringa korrosion över ofantliga tidsrymder. Detta säger man sig har forskat på i över 30 år. Som argument har man bland annat använt den ringa korrosionen av en bronskanon från skeppet Kronan som gick under 1678.

En grupp forskare från KTH bestående av professor **G Hultqvist**, doktor **P Szakalos** och doktor **O Grinder** visar däremot att kopparmynt från Kronan (1678) och Vasa (1528) är starkt korroderade. Dessa forskare visar även att koppar kan korrodera i vatten. Det var om detta symposiet egentligen hand-

lade. Frågan synades av en internationell expertgrupp. SKB-gruppens försvar klingade ihåligt.

Det måste anses som ganska otroligt att en sådan här frågan kan komma upp i ett så här sent skede i processen. Om KTH-gruppen har rätt skulle en kapsels kopparhölje kunna vara förstört på 1000-2000 år.

SÄKERHET UTAN GARANTIER

Därmed föreligger inte längre kopparkapseln som en garanti för en långtida säkerhet och isolering av det högaktiva avfallet gentemot biosfären.

Bentonitleran som återfyllnadsmaterial runt kapslar och i gångar och schakt är kopplad till många och stora problem. För 30 år sedan ansågs frågan enkel och närmast trivial. Med åren som gått har problemen tornat upp sig. Bentonit innehåller lermineralet montmorillonit som är svällande. I vardagslivet känner vi det från kattsand och snigeldynamit. Balansen mellan vattentillförsel och svällning är delikat och varierande från bergmiljö till bergmiljö.

Mycket – förvånande mycket – återstår att lösa och visa innan man riktigt vet hur detta skall ske nere i berget vid Forsmark intill de heta kapslarna. Bentonitleran kan inte anses som en barriär i en långtida säkerhet, snarast som ett förpackningsmaterial.

Berget självt ansågs tidigare utgöra huvudbarriären. I detta 30-år gamla scenario var berget helt stabilt och jordbävningarna inte större än de vi uppmäter i dag. Detta har emellertid visat sig vara fel och ohållbart.

Berget är inte alls stabilt

Jordbävningarna efter senaste istiden har visat sig vara både stora och många. Hela 59 stora jordbävningar har dokumenterats under de senaste 13.000 åren. De flesta (50 procent) skedde för 9000-10.000 år sedan då landhöjningen var som störst. Flera av dessa jordbävningar måste ha varit på över 8 på Richterskalan.

Tack vare lervarvskronologin (där ett lervarv motsvarar ett år) har många av dessa jordbävningar kunnat dateras in på året när. I området runt Stockholm har hela sju jordbävningar identifierats inom perioden 10.491 till 10.388 varvår sedan. Det innebär en utomordentligt hög frekvens. Det hör till saken att bara jordbävningar på över 5,5-6,0 kan identifieras med geologiska metoder. Till detta kommer förkastningar och frakturer i berget över stora distanser från epicentra. Vi har även identifierat explosiv metanavgång; en faktor som SKB inte ens beaktat.

Tron på ett stabilt urberg är därmed bortblåst och förpassad till

kärnkraftens barndom för 30 år sedan. Därmed faller berget som en garanterat säker barriär i ett långsiktigt perspektiv, det vill säga över den erforderliga 100.000-årsperioden.

I denna nya situation synes KBS-3-metoden direkt olämplig för ett slutförvar av högaktivt kärnbränsle. Man bör även notera att det högaktiva materialet från själva reaktorerna ännu inte omfattas av något förslag till långsiktigt omhändertagande (hur det nu kan motiveras ur laglig synpunkt är fördolt). Vad gör vi då med avfallet som vi har och kommer att få? Det finns egentligen bara två vägar att gå: djupa borrhål på tre till fem kilometer eller en torr förvaring i dränerade berghöjder.

DET ÄR SÄKERHETEN SOM GÄLLER

Personligen har jag länge pläderat för en torr förvaring inuti höga berg (DRD-metoden från Dry Rock Deposit). Därmed får man rådrum under god säkerhet och med kontrollmöjlighet. Man inväntar helt enkelt nya tekniska lösningar. Metoden är mycket billigare än KBS-3 metoden, en tredjedel eller kanske ännu mindre. Dessutom blir man omgäende av med mellanlagret Clab, där säkerheten är mycket låg, för att inte säga urusel.

Hur som helst faller barriärerna, och då gäller det att tänka om. Naturligtvis är det just det vi nu måste göra: med kraft och lyhördhet. Det är ju ändå säkerheten under minst 100.000 år det gäller.

Nils-Axel Mörner, docent och tidigare föreståndare för Paleogeofysik & Geodynamik vid Stockholms universitet

patronus för Skytteanska Stiftelsen vid Uppsala universitet

Artikeln har tidigare varit publicerad i UNT 2/1 2010

Läs mer: Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapen

www.folkkampanjen.se

Skenande temperaturökningar

Den deklaration som antogs på klimatmötet i Köpenhamn är ett totalt fiasko enligt den internationella miljörelsen. Klimatmisslyckandet riskerar skapa skenande temperaturökningar.

Anders Grönwall: |2009-12-19| – Nu skyller politikerna på varandra men alla har ett ansvar för misslyckandet. Det viktiga nu är att snabbt hitta tillbaka till ett spår för fortsättningen och se på de möjligheter som finns för framtiden, säger **Svante Axelsson**.

Deklarationen i Köpenhamn saknar bindande åtaganden av utsläppsminskningar för världens industriländer till 2020, och har ett finansiellt åtagande som är frivilligt och dessutom alldeles för litet

– Det har ingen större praktiskt betydelse om man skriver in mål och temperaturer på längre sikt om man inte klarar av att ta fram ambitiösa mål för utsläppsminskningar till 2020. Det är vad detta mötet handlar om, och på den punkten har man totalt misslyckats.

Det som förlorats kan aldrig återhämtas

Den tid som vi förlorat på detta misslyckande kan vi aldrig hämta igen. Det behövs därför omgående andra globala samarbeten och åtgärder, som kompletterar dessa sega och svaga klimatöverenskommelser – som trots allt bara är golv och inte tak för vad som bör göras, säger Svante Axelsson.

Det tycks som att förhandlingarna om en fortsättning på Kyotoprotokollet och klimatkonventionen kommer att fortsätta nästa år, men det finns ingen slutpunkt.

Deklarationen talar om ett tvågraders mål men leder enligt beräkningar i miljörelsen till närmare 4 grader – ett katastrofalt scenario enligt IPCC.

De summor som finns i deklarationen för finansieringen av klimatåtgärder i u-länderna kommer inte att räcka.

FN har talat om behov på mer än 500 miljarder dollar per år i offentliga medel redan inom något år. Uppgörelsen talar om stigande summor med 100 miljarder dollar först år 2020, men i detta ligger stora delar dubbelräkning av både utsläppshandel och bistånd. Dessutom har varken EU eller USA sagt hur stor del av dessa medel man är beredd att stå för eller varifrån de ska komma.

OBAMA EN BESVIKELSE

– Jag var oerhört besviken på **Obamas** bud i förhandlingen. Det han kom med var inget nytt och blev därmed ytterligare en provokation gentemot de länder som verkligen vill få till ett avtal. Han vill bara ha ett system där länder meddelar hur mycket de vill minska i stället för ett ambitiöst, bindande totalt utsläppsmål för alla i-länderna, säger **Emma Lindberg**, klimathandläggare på Naturskyddsföreningen.

DÄRFÖR MISSLYCKADES KÖPENHAMNSMÖTET

Naturskyddsföreningens som på plats följde utvecklingen i Köpenhamn kan konstatera i några punkter varför mötet misslyckades. Skulden till misslyckandet delas av flera.

– Störst ansvar har förstås USA, men EU ligger inte långt efter. Det handlar framför allt om att EU, med **Reinfeldt** i spetsen, valde att bara satsa på ett helt nytt avtal vilket ledde in till en återvändsgränd. Först när det var tre dagar kvar gav man upp denna strategi och började också förhandla fortsättningen av det gällande Kyotoavtalet. Men då var det för sent att få ihop två bindande avtal.

EU har dessutom misslyckats med att utlova tillräcklig finansiering och tillräckligt ambitiösa minskningsmål.

Därutöver har Danmark skött sitt ordförandeskap för mötet på ett sätt som försvårat förhandlingarna, uteslutit stora delar av miljörelsen och civilsamhället, och förstärkt det misstroende som präglade mötet, säger Svante Axelson.

IPCC och sanningen

Glaciärerna smälter faktiskt!

Desinformation och destruktiva anklagelser mot FN:s klimatpanel IPCC är ett allvarligt hot, både mot demokratin och en fri vetenskap. Anklagelser att IPCC är politikerstyrt och av den anledningen styrts att rapportera om hotet från globala uppvärmningen är skrattretande och en förvriden verklighetssyn. Det är knappast makthavarna som varit hörsamma för klimatpanelens varningar.

Paul Lindberg: |2010-01-21| **Att skapa misstro.** eller att vilseleda mot IPCC: s rapporter på grund av oviljan till solidaritet för nästkommande generationer visar på uselhet, och ska jämföras med brott mot mänskligheten. Nästkommande generationer är helt beroende av hur vi i det närmaste löser vår tids skadegörelse och misshushållning.

Visst är det politiker som styr och ställer, och som bestämmer agendan, det visade Köpenhamnsmötet med all tydlig önskvärdhet. Men det var knappast IPCC som svek sanningarna.

Maktens primadonnor, med USA, EU och Kina i spetsen agerade som om klimatmötet gällde enbart hegemonin över den växande världsekonomin. De fick istället den globala uppvärmningens förhandlingsinnehåll att likna kejsarens nya kläder, eller krig är fred, eller att Förintelsen aldrig existerat – eller med liknande subversiva bortförklaringar.

Mammon råder över världsordningen

Jag har flera gånger nämnt Jesusbegreppet "Mammon" i mina texter, vilket kan ha fått icketroende människor, och för all del även troende, att höja på ögonbrynen en aning. Men på den punkten menar jag blodigt allvar. Det Jesus förfasade sig över, och varnade om, är helt relevant med det som nu sker med den reellt existerande världsordningen. Ett faktum som kräver största möjliga uppmärksamhet. Och största möjliga mobilisering för kärlek och rättvisa för alla människor på planeten Jorden!

Om det är sant, som en majoritet av världens klimatforskare rapporterat om, så leder den nuvarande livsstilen rakt in i en katastrof. Vi kan se en början till detta redan i dag.

Världsordningen är den perverterade Mammons civilisation, som bevisligen förstör både människor och själva livsbetingelserna. Mammon har sina vasaller och görare, som går ärenden för den bankrutta ekonomiska världsordning-

en, och som aldrig någonsin kan skapa det ändamålsenliga och goda samhället. Det Jesus kallar "Ljusriket!".

ANKLAGELSER MOT IPCC

Många regimledare runt om i världen vill helst sopa problemet om den globala uppvärmningen under mattan. De tycks mena att lösningen av problemet med den globala uppvärmningen inte riktigt är deras race. Vissa vill låta fördröja överenskommelserna, och skjuta problemen till framtiden. Många människor i den rika världen tilltalas säkert av sådana värderingar. Vi vet att president **Obama** har haft problem med det amerikanska folkets livsstil.

Länder som Indien och Kina har äntligen kommit på ekonomisk plussida med sina ekonomier – från fattigdom till möjligheten att kunna bli ekonomiska superstater. Ingenting tycks få stå i vägen för denna utveckling. Planeten Jordens framtid ser för närvarande ganska dystert ut.

Samtidigt med oviljan till överenskommelser – som heller ingen invigd har kunnat tro på – så smälter världens glaciärer i en takt som ingen kunnat förutspå. Mot detta om smältande glaciärer har försök gjorts för att misstänkliggöra de vetenskapliga forskningsrapporterna.

IDEOLOGISK KVERULANS FRÅN LIVSSTILSBEVARARNA

När IPCC menade att Himalayas glaciärer skulle kunna smälta under en period av omkring 35 år (2007 års IPCC-rapport), så var detta en uppskattning om en möjlighet, mer än av en exakt tidsangivelse. Och så blev också denna rapport i år, 2010, attackerad av professor **Georg Kaser** vid universitetet i Innsbruck i Österrike. Kaser var själv med att göra rapporten (2007) om glaciärs-mältningen för IPCC:s räkning.

Enligt Kaser tar det hundratals år för Himalayas glaciärer att smälta, eftersom isen är omkring 400 meter tjock. Uppgifterna om tidsangivelsen för Himalayas issmältning kommer från Indisk forskning och rapporterades först i New Scientist redan för 10 år sedan.

Världsnaturfonden WWF ansåg att IPCC:s rapport från 2007 var riktig, och att Georg Kaser inte haft rätt i sak med sin kritik.

IPCC:s ordförande professor **Rajendra Pachauri** har också vänt sig mot dem som misstänkliggör klimatforskarnas rapporter.

Oseriösa kritiker mot IPCC-rapporterna är mestadels inte forskare, och med uppfattningen att de hellre ställer sig bakom de krafter som helt enkelt vill att IPCC ska ha fel. Vissa av dessa krafter vill heller inte att världssamfundet ska behöva vara solidariska mot framtida generationer. Hos dem är egoism en politisk ideologi. Det finns många

seriösa kritiker, men de arbetar för IPCC:s bästa.

Men trots Georg Kasers kritik, specifikt det som gäller glaciärerna på Himalaya, så är Kasel i övrigt helt lojal mot IPCC, och dess arbete och rapporteringar i dess helhet.

I december 2009 höll Nepals regering ett möte högst upp vid glaciärerna, nära Mount Everest, för att uppmärksamma glaciärsmältningen. Och det som nu sker med ismältningen i Himalaya, är tyvärr just det som rapporterades 2007.

IPCC:s trovärdighet är det få seriösa forskare som ifrågasätter. Däremot finns det vissa journalister som vill gå andra politiska ärenden, som enbart gynnar de kortsiktiga intressena. Och dessa intressen bestäms av världsordningens ledning som Jesus kallade Mammon.

Det geopolitiska läget

Klimatkrisen består och världen väntar otåligt på godtagbara lösningar. Vad händer efter Köpenhamn? Miljöminister Andreas Carlgren anser att det globala klimatsamarbetet måste stärkas för att minska risken för "klimatnationalism".

Paul Lindberg: |2010-01-10| Att stärka det globala klimatsamarbetet är givetvis bra och nödvändigt, men alldeles otillräckligt. EU måste också föregå med de kraftfulla och goda exemplen. Redan innan Köpenhamnsmötet visste vi att förhandlingarna kommer att saboteras av just "klimatnationalism" – det var förutsägbart.

Det **Andreas Carlgren** själv uttalar om ökat globalt miljösamarbete, att få det att fungera med realiserbara resultat, kan alltså få sin möjliga giltighet genom en eventuell parallell prioritetsordning:

» Stärk det globala klimatsamarbetet, för att hindra klimatnationalism, och för att uppnå realiserbara resultat.

» Verka för att EU tar initiativet som pådrivande klimatmotor med en tydlig igångsättning av de goda exemplen, genom bland annat kraftfull miljölagstiftning och regelverk för varuhandelns import och export mellan EU och omvärlden.

» Sverige bör per omgående söka samarbete med de miljövilliga EU-nationer som redan uttalat viljan att föregå med miljöföredömliga insatser.

Det internationella politiska rävspelet, och de uppskruvade förväntningarna av en klimatöverenskommelse, leder självklart till frustration och defaitism hos en stor allmänhet. Även om miljörelserna mobiliseras och stärks, och kräver resolutare resultat.

Kina och USA står alltså för hälften av världens koldioxidutsläpp, men är de mest ovilliga att komma till skott i ett globalt klimatsamarbete. Kina har tagit steget från fattigdom till en världsmakt, som växer och växer och som inte tycks kunna hejda sig. USA med en befolkning som är hjärntvättade att vara egoister och vara sig själv nog, de vill inte ändra sin livsstil, även om världen drabbas av en klimatkrasch.

Med en situation med länder som Kina och USA och en annalkande klimatkatastrof, vilket knappast är överord, skulle EU kunna bryta dödläget, och bli den nyckel som låser upp problematiken. Det skulle kunna fungera genom EU-

initiativet att verka som en pådrivande klimatmotor, med de goda exemplen,
för en levande framtid!

Köpenhamn och oförmågan

Mammon ödelägger livsbetingelserna

”Ni kan inte tjäna både Gud och Mammon!”, säger Jesus. Och Gud och livet på planeten Jorden har inte blivit betjänta av det eländiga klimatmötet i Köpenhamn. Mammons representanter, som utgör världsordningens makthavare, klarar inte av att stoppa den globala uppvärmningen, som de också själva är ansvariga för.

Paul Lindberg: |2009-12-19| Var och en borde själv kunna begripa vad vi står inför, och vilka val som krävs av var och en. Behövs Mammon? Svaret enligt Jesus är att Mammon inte behövs!

Det Jesus sagt, har han också alltid menat! Frågan som ställs till er alla är: vad vill ni göra med det som nu ligger framför er?

Det grandiosa klimatmötet smälte samman precis som planetens glaciärer för närvarande håller på att göra. Klimatmötets scenario var väntat, men med hoppet att något mirakulöst ändå skulle hända in i det sista. President **Obama** sågs som den som till sist skulle vända dysterheten till ett hopp. Men tyvärr, så blev det inte.

När tidigare vicepresidenten **Al Gore** gjorde klart att mänskligheten är på rak kurs in i en omfattande världskatastrof, på grund av den globala uppvärmningen, så tog många detta på största allvar. De som inte gjorde det var den politiska världsmakten. De misstrodde Al Gore, och många misstänkliggjorde honom. Tidigare presidenten **George Bush** (d.ä.) uttalade mycket grova kränkningar mot Al Gore, som att vicepresidenten inte var riktigt klok, och idiotförklarade honom. Sedan dess har Al Gore upprättats, bland annat med ett Nobelpris, tillsammans med IPCC.

Nästa klimatmöte är planerat till år 2013, men till dess är det helt nödvändigt att så många länder som möjligt redan är igång med klimatsmarta lösningar. Det går alltså inte att vänta till dess, då kollapsar de balanserande miljösystemen – eftersom miljösystemen redan i dag kollapsar runt om i världen.

Ett gigantiskt problem som står för dörren är om de södra havens vattentemperatur överstiger 28 grader, då kan klimatkaos utvecklas, med väderförändringar av tornados och turbulenser i vädren som vi knappast kan skydda oss mot. Tendenser av klimatkaos anses av klimat- och väderforskningen redan börjat. Statistiken med rekordstora tornados har ökat och karaktären av tornados i dag är också i en större omfattning än tidigare.

VAD KAN GÖRAS?

Det finns ännu möjligheter till förändringar. Även om tiden är knapp. En möjlighet är att de länder som kan, i exempelvis Europa, tar stegen för enskilda föredömliga åtaganden, oavsett om vissa länder i världen i nuläget inte gör detsamma. I Europa finns det nämligen en hel del länder som vill föregå med de goda exemplen, och med de behov som finns förändra den reellt existerande orsaken till den globala uppvärmningen.

Med ett samfällt Europa i en allomfattande klimatsmart utveckling kan handelskrav ställas mot omvärlden, genom klara handelsregler för en hållbar utveckling.

Att lita på Mammons dödfödda handlingsförklaring räcker alltså inte till. I Sverige borde miljörelsen och kyrkorna tillsammans, med alla till buds stående krafter kunna åstadkomma kraftfullare påtryckningar i ett gemensamt upprop för omedelbara åtgärder.

Det gäller kraven på kraftfulla lagändringar:

att inte enbart lita på näringslivets fria vilja till förändringar;

att ge klara riktlinjer för en kraftfull livsstilsförändring;

att sätta klarare gränser mot finansspekulation;

att stoppa kärnkraften, som redan idag är ett dödshot mot framtiden.

Den globala världshandeln är mera ett hot än ett löfte för världens ekonomiska utveckling. Varuhandeln och framställningen av livsmedel bör i största möjliga utsträckning produceras regionalt, eller som licenstillverkning.

Kärnkraften utgör lika destruktiva hot mot framtida generationer som den globala uppvärmningen och måste totalförbjudas.

Det finns mycket att tillägga. Och Mammons ansvarslöshet måste avlösas av en den gröna och ansvarsfulla livsstilens humana civilisation.

”Fullgör allt som är rättfärdigt!”, och ”Se till att saltet har kraft till förändring!”

Köpenhamn och fortsättningen:

Behov av livsstilsförändring

Andreas Carlgrens (C) uttalande: "Köpenhamn ska inte ses som ett steg, det är steget."

Detta tvärsäkra yttrande gav diffusa signaler för en uppgivenhet, eller, hit men inte längre?

Om Carlgren med detta uttalande syftar på något av en strategi eller taktik – eller något, så blir det bara obegripligt.

Det första steget för ett klimatavtal är det som sker nu i december i Köpenhamn. Det är ett faktum. Det vi hittills har fått information kring, från de industriella supermakterna, handlar om "vissa" åtaganden för att minska utsläppen av växthusgaser – mindre än 20 procent.

Kraven från miljörelsen ligger på 40 procent till år 2020, vilket grundar sig på den internationella klimatforskningens krav. Minskningen av växthusgaser måste ned till nivåer som säkrar framtidens generationer för acceptabla livsbetingelser.

Enligt forskningsrapporter från IPCC måste växthusgaserna upphöra till hundra procent, vilket inte alls behöver ses som en omöjlighet. Lösningar finns redan. Och många länder är redan i stargroparna till förändringar. Politikerna borde därför handla mera offensivt i kraven på förändringar, istället för den mjäkighet som vi nu ser runt om i världen. Vissa industrier är negativa till förändringar, medan andra ser de ekonomiska och innovativa möjligheterna.

Av ovanstående anledning blir klimatöverenskommelsen i Köpenhamn första steget! Det steget måste följas av steg efter steg, ända fram till att en hållbar miljöbalans, som med bestämdhet kan garanteras. Men tiden är knapp.

Europeiska miljöbyrån EEB ställer världssamfundet på betydligt högre krav och på ökat tempo, med ambitiösare mål och bredd för miljöåtgärderna. Köpenhamnsmötet måste alltså ses som en start, eftersom överenskommelsen redan på förhand kan anses som otillräcklig, med tanke på det som redan utlovats.

Vad som skulle kunna önskas av klimatavtalet i Köpenhamn är att överenskommelsen övergår våra förväntningar, och får en dugligare start för fortsatt ökad takt för nya klimatöverenskommelser.

Paul Lindberg

Föredömlighet i miljöpolitiken?

“Sluta skruva ned förhoppningarna!” Det uppmanade oppositionsledarna till statsminister **Fredrik Reinfeldt**. De menade att Reinfeldt verkade alltför uppgiven inför Köpenhamnsmötet nu i december. Det var en bra uppmaning, men som tydligen inte gäller Socialdemokraterna själva.

Klargörande rapporter från klimatforskningen, med uppmaningar till den rika världen om nödvändiga livsstilsförändringar, som den allra bästa och långsiktiga åtgärden mot den globala uppvärmningen, nonchalerades totalt av S då de gav stöd för byggandet av “förbifart Stockholm”.

Stödet gick som en elchock genom många sosseanhängare och en hel miljörelse. Det beslutet var också ett förräderi mot framtida generationer.

Alla de ungdomar som i engagemang mot det globala miljöhotet blev svikna av Sveriges största parti, som i alliansen med de två andra oppositionspartierna, svek även dessa partier. Ett mycket märkligt politiskt handlande. Ett beslut som är demoraliserande och kan ge upphov till frustration och destruktivitet.

En bedjan och en vädjan till S-ledningen om att ödmjukt krypa till korset, och istället för en miljöförstörande motorväg i kolossalformat, verka för att alla resurserna investeras i en föredömlig regional storsatsning av en kollektivtrafik för alla samhällets medborgare! På så sätt slipper S-ledningen att svika både sin egen valmanskår och sina allianspartier. Att våga göra en hederlig kovändning och kraftfullt stoppa förbifart Stockholm, skulle uppskattas av en sannolik majoritet av svenska folket! För rättvisans skull!

Paul Lindberg

Mammons miljökrig

Beslutet att bygga Förbifart Stockholm visar ett fullständigt förakt till allt vad förnuft och demokrati heter! Om det är sant att planeten Jorden står inför en global uppvärmning, som kan komma att omöjliggöra framtida generationers överlevnad, så är detta vägbygge ett flagrant brott mot mänskligheten!

Alla instanser som tagit ställning till detta gigantiska motorvägsbygge har samfällt givit ett klart NEJ. Sveriges demokratiska institutioner och remissinstanser har blivit helt överkörda av destruktiva maktmänniskors egenmäktiga beslut kring denna livsviktiga fråga.

Just detta att våra expertorganisationer har gett ett klart nej, innebär inte att de är motsträviga till utvecklingen. Tvärtom, de om några har tagit sitt ansvar för att det överhuvudtaget ska finnas en framtid att utveckla, även för framtida generationer.

Nuets politiska marodörer kan genom manipulativa och parlamentariska beslut, delvis orsaka en snar framtida miljökollaps.

Vad ska vi ha politiker till om de använder sig av sovjetmodeller, och inte vill föregå med gott exempel när det gäller människans elementära behov för överlevnad!

En rad av landets främsta remissinstanser har sagt nej: samtliga miljöorganisationer, Sika, statens institut för kommunikationsanalys, Naturvårdsverket, trafikforskarna på våra högskolor (KTH med flera), samt en rad olika intresseorganisationer.

Klimatforskarna säger enhälligt att vi måste ändra livsstil och ställa om hela samhället för överlevnad. Det är inga fanatiska domedagsröster som uttalar dessa ord, det är en samlad expertis av forskare inom samtliga områden som berör denna stora ödesfråga.

I och med beslutet av motorvägsbygget görs Sveriges möjligheter att påverka miljötoppmötet i Köpenhamn i december mindre trovärdigt. Det gäller istället att föregå med gott exempel.

Personligen har jag misstanken av att ansvariga politiker inte längre tror att det är realistiskt att stoppa den globala uppvärmningen. Eller att de helt enkelt struntar i miljöhotet och låter deras egoistiska livsstilideal få segra på bekostnad av en miljökraschad planet.

I båda fallen visar de, i så fall, att de är en fara för framtiden!

Paul Lindberg (2009-09-04)

Missanpassad livsstil

Enligt Royal Societys hemsida är problemen med växthusgaser oöverstigliga om inte en helt ny livsstil kommer till stånd på planeten Jorden.

John Shepherd, professor, och ledare för expertgruppen kring minskade utsläpp av växthusgaser, menar att de åtgärder som nu görs kan komma att misslyckas. Han menar att nya beredningsplaner redan nu måste till på grund av risker och osäkerhet.

På hemsidan har de rangordnat olika tekniska åtgärdsalternativ. Men påvisar samtidigt följderna med dessa åtgärder.

» I första hand pekar de på att ta hand om koldioxid från kolkraftverken, och stoppa det under marken, enligt metoden CCS (Carbon Capture and Storage).

Denna metod är enligt Royal Society knappast möjlig att utföra, även om det annars kunde ha varit effektivast, kvantitativt sett. Metoden skulle dessutom bli mycket dyr, och ingen forskning har lyckats med metoden på något sätt ännu. Den anses ogenomförbar av många forskare. För framtida generationer skulle konsekvenserna bli ödesdigra.

» Ett annat förslag är att mala ner kalkberg för spridning i världsnaturen, för att öka vittringen. Miljökonsekvenserna anses vara oerhört stora, och kostnaderna likaså.

» Att stoppa skogsavverkning i hela världen, och öka trädplantering för att öka koldioxidupptagningen. Det skulle kunna fungera, men marken som skulle behöva användas, är redan upptagen för odling av livsmedel och andra industrigrödor. Effekten skulle bli minimal.

» Om de globala väderleksförhållandena förändras drastiskt, så förslår vissa forskare att det kan gå att spruta ut partiklar i stratosfären. Men konsekvenserna för ozonskiktet kan bli förödande, menar samma forskare.

» Gigantiskt stora speglar, i massomfattning kan reflektera en del av solinstrålningen. Men det skulle ta oerhörd lång tid, och en hel del raketuppskjutningar för att det skulle vara möjligt. Framförallt tycks förslaget ur ekonomisk synpunkt vara det allra dyraste.

» Att spruta vattenånga från fartyg för att öka molntäcket, skulle kunna ge en bromsad instrålningseffekt, föreslås av andra forskare inom vissa företag. Alla dessa förslag har uppstått som motivation om vad som kan göras för att bromsa den globala uppvärmningen.

De kreativa uppslagen har haft en enda tanke: att inte behöva ändra på människans livsstil. Att kunna fortsätta som förut, visserligen med vissa miljömodifikationer.

Tron att det går att lösa alla miljöproblem endast med ingenjörskonst, är något som politiker ofta tror på, men sällan ingenjörer. Det är många gånger teknologier som forskare som är de som varnar för dessa lösningar.

Det enklaste och billigaste är trots allt att samhället får en positiv och ändamålsenlig teknologikutveckling som relaterar till människans och naturens reella behov.

Det enkla ligger många gånger framför oss. Exempelvis är en avancerad utveckling av kollektivtrafik ett ekonomiskt och försvarbart alternativ. Världen går inte under på grund av att en missanpassad livsstil ersätts av en ändamålsenlig och anpassad teknologi för hela världens behov!

Paul Lindberg

